

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส
ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

สุนทรี สุวรรณรงค์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2566

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส
ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

สุนทรี สุวรรณรงค์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง
ชื่อนักศึกษา	สุนทรี สุวรรณรงค์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รวบรวมข้อมูลจากผู้ด้อยโอกาส จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ที่มีต่อความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.875 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย และ ด้านนันทนาการ ตามลำดับ

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระ การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาจากคณาจารย์และบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ทำการวิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านได้แก่ อาจารย์ ดร.อังคณา อุดมพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี นายณรงค์ศักดิ์ ทองประเสริฐแสง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลสะแกราบ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี และนางชนิษฐา ภูษา นักพัฒนาสังคมชำนาญการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องของเจ้าของงานวิจัย วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ หนังสือ ตำรา ที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทุกท่าน

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้ความสนใจและให้การสนับสนุนในทุกด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศ แต่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษาต่อไป

สุนทรี สุวรรณรงค์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม.....	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส.....	29
นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	31
ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รูปแบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	45 62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	85
 บรรณานุกรม.....	 88
 ภาคผนวก.....	 95
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	102
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	104
ภาคผนวก ง การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (ค่า IOC)	108
ภาคผนวก จ การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	119
 ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	 122

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	แนวคิดหลักที่นักวิชาการ และนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส....	31
ตาราง 2	เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา.....	47
ตาราง 3	แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต.....	63
ตาราง 4	จำแนกผู้ด้อยโอกาสในแต่ละประเภทที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	70
ตาราง 5	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตาราง 6	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาพรวม.....	77
ตาราง 7	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ใน ด้านสุขภาพอนามัย.....	78
ตาราง 8	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ใน ด้านการศึกษา.....	79
ตาราง 9	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ใน ด้านนันทนาการ.....	80
ตาราง 10	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ใน ด้านที่อยู่อาศัย.....	81
ตาราง 11	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ใน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	81
ตาราง 12	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาธิตา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ใน ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส.....	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ภาพ 2 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา.....	46
ภาพ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา.....	49
ภาพ 4 โครงสร้างการบริหารภายในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอ พัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	51

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 27 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 71 รัฐต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รัฐควรส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐต้องให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงให้การบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกกระทำให้มีชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560, หน้า 8-18)

ในปัจจุบันสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากผลกระทบหลายสาเหตุ อาทิเช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรคอุบัติใหม่ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) รวมทั้ง ในปัจจุบันเราอยู่ในโลกของ VUCA world คือ โลกที่เต็มไปด้วยความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ทั้งในสภาพสังคม การแข่งขันทางธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมอย่างพลิกผัน (Disruptive innovation) จนมีคำกล่าวหนึ่งว่า “รีบเปลี่ยนแปลงเสียก่อน มิฉะนั้นคุณก็อาจจะถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลง” (ศศิมา สุขสว่าง, 2564) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ช่องว่างทางสังคมที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันเพิ่มเป็นวงกว้างมากขึ้นสำหรับประชาชนที่เข้าไม่ถึงเทคโนโลยี และด้อยโอกาสอื่น ๆ รวมถึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความมั่นคงของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อันได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ทั้งทางตรง และทางอ้อม การแก้ไขปัญหาทางสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีเครื่องมือหรือคลังความรู้ด้านสังคม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์ทางสังคม และการแก้ไขปัญหา โดยคลังความรู้ด้านสังคมที่สำคัญ คือ รายงานสถานการณ์ทางสังคม เพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน สามารถมองเห็นสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน เพื่อวางแผนในการแก้ไขปัญหาทางสังคม และนำมากำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาหน่วยงาน และประเทศต่อไปได้ นอกจากนี้ กองมาตรฐานการพัฒนา

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อติดตาม สถานการณ์ และสะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบ” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางสังคม รวมทั้งมีข้อเสนอเชิงนโยบายทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2564, หน้า 1)

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ผ่านมาการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐได้มีการดำเนินการในรูปแบบของการช่วยเหลือสงเคราะห์เป็นเงินและสิ่งของ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ซึ่งถือว่าไม่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ด้อยโอกาสอย่างแท้จริง ส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ ต่อมาการจัดสวัสดิการสังคมโดยภาครัฐได้พัฒนามาเป็นรูปแบบของโครงการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมตามนโยบายของรัฐ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ระบบสวัสดิการที่จัดโดยภาครัฐก็ยังคงมีปัญหาในการเข้าถึงของผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาถึงการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทหลักในการจัดบริการสาธารณสุขแก่ผู้ด้อยโอกาสในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562, หน้า 1 - 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา เป็นหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส แต่ในสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงพบปัญหาในด้านการดำเนินงานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เนื่องจากความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความตระหนักและการให้ความสำคัญด้านสวัสดิการสังคมผู้ด้อยโอกาสของผู้นำ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนบุคลากร และความรู้ความเข้าใจของบุคลากร (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2565)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดกองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา เพื่อหาแนวทางกำหนดกลไกและมาตรการต่าง ๆ รองรับจำนวนผู้ด้อยโอกาสซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี และเพื่อปรับปรุงการจัดสวัสดิการให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ด้อยโอกาสซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและแผนงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่เหมาะสมในระยะยาว ตลอดจนทำให้ผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

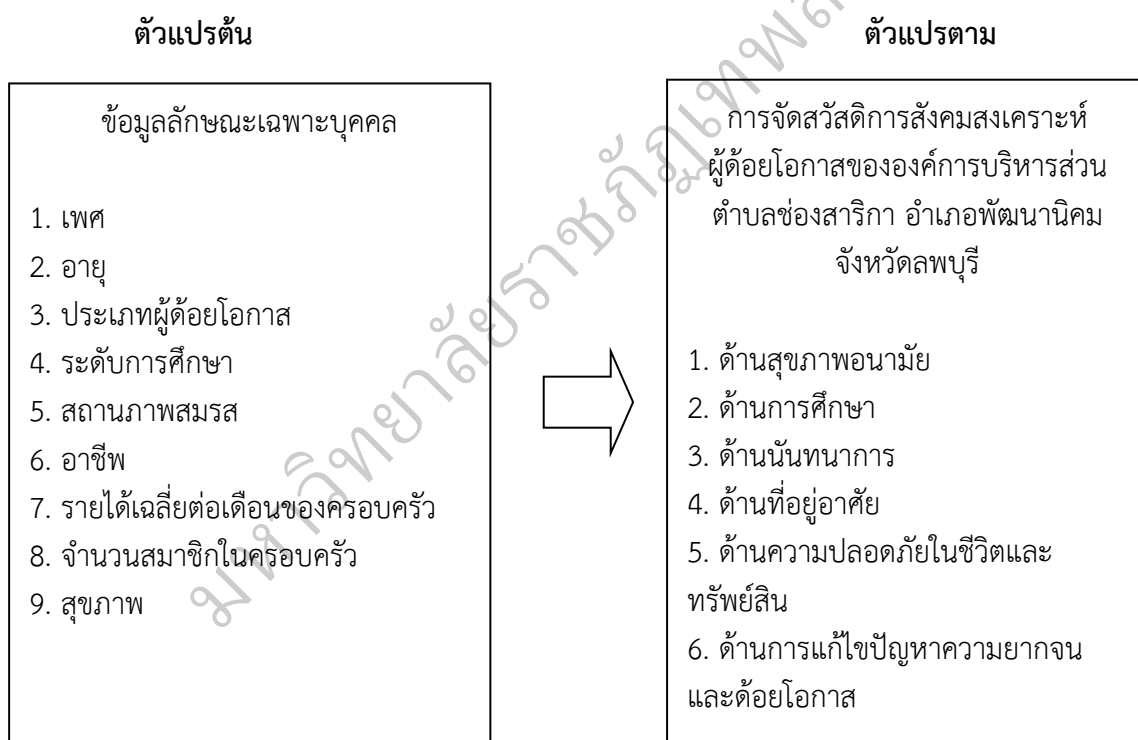
ผู้ด้อยโอกาสในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยนำพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส (ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ, 2542) มาปรับเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ

อนามัย 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านนันทนาการ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 6) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลลักษณะเฉพาะบุคคลผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และสุขภาพ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

3. ขอบเขตด้านประชากร ประกอบด้วย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ด้อยโอกาสทุกคนที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 157 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดลพบุรี, 2562)

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5. ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย ประมาณ 6 เดือน ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2565 ถึงเดือนธันวาคม 2565

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2. นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การช่วยเหลือ การอนุเคราะห์ การเกื้อกูล การสนับสนุน การจัดบริการสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ หมายถึง ความประสงค์ของผู้ด้อยโอกาส

ที่มีต่อระบบการจัดบริการสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

ด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สถานบริการของรัฐจัดให้มีบริการคำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้ด้อยโอกาส จัดให้มีบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อยโอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย มีการจัดบริการรักษาพยาบาลผู้ด้อยโอกาสที่บ้าน มีการจัดบริการรถรับ – ส่ง ผู้ด้อยโอกาสจากบ้านไปยังสถานพยาบาล มีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานพยาบาล ได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสถานพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเท่าเทียมกับใช้บริการอื่น และมีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาส

ด้านการศึกษา หมายถึง มีทุนการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว การสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว คำแนะนำในการขอสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กยศ.) ได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่ทำเป็นต่อผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้ และได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสม

ด้านนันทนาการ หมายถึง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสม จัดให้มีมุมพักผ่อน การจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อการนันทนาการ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนา และการสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ

ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง มีการจัดบริการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉิน กรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ด้อยโอกาส มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง และจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในอาคารสถานที่สาธารณะ มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแก ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ทางเดิน ห้องสุขา ที่จอดรถ ถังขยะ โรงอาหารที่สะอาด น้ำดื่ม ฯลฯ และได้รับคำแนะนำและการปรึกษาบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ

ด้านการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและด้อยโอกาส หมายถึง มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส มีการจัดการสงเคราะห์ค่าการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี มีหน่วยงานให้การช่วยเหลือด้านการมีงานทำแก่ผู้ด้อยโอกาส มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสในระดับอำเภอ การสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ดูแล และการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล
ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยการศึกษาาระดับความคิดเห็นต่อการจัด
สวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม
จังหวัดลพบุรี โดยมีแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส
4. นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
6. รูปแบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม

ความหมายของการจัดสวัสดิการสังคม “สวัสดิการสังคม” หลายท่านได้ให้คำนิยามไว้ต่าง ๆ
ดังนี้ กูร์ลนิก (Guralnik, 1973, p.2) กล่าวว่า การจัดสวัสดิการ สังคมสมัยใหม่มีควรพิจารณาจัดให้กับ
ผู้มาใหม่คนแปลกหน้ามากกว่าและไม่ควรให้เป็นรายบุคคล ทั้งนี้เนื่องมาจากความเดือดร้อนและวิธีที่
ช่วยเหลือทางสังคม หลักการจัดสวัสดิการมีผลแตกต่างกัน จากการสงเคราะห์ทั่วไป พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมาย การจัดสวัสดิการสังคมว่าคือระบบการ
จัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาการส่งเสริมความมั่นคงทาง
สังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่าง
ทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทางทางด้านศึกษา สุขภาพ อนามัย ที่อยู่
อาศัยการทำงาน และการมีรายได้ที่มั่นคงการกระบวนกร ยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดย
คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ
สังคมทุกระดับ

ความหมายสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social welfare) หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการ
ป้องกัน การแก้ไขปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนอง ความจำเป็น
ขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้
เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้
ที่มั่นคงการ กระบวนกรยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (พ.ร.บ. ส่งเสริม

การจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550)

สวัสดิการสังคม (Social welfare) หมายถึง การปฏิบัติจัดทำทั้งหลายไม่ว่าโดยส่วนราชการหรือเอกชน เป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคลครอบครัวกลุ่มชน และชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดีมีสุขภาพและฐานะทางสังคมที่น่าพึงพอใจโดยมุ่งให้สามารถ ช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป

การจัดสวัสดิการสังคม คือการกำหนดเกณฑ์คุณภาพชีวิตที่ดี หรือการอยู่ดี กินดี (Quality of Life or Well - being) ควบคู่กับการใช้นโยบายทางสังคม เพื่อสร้างระบบบริการสังคมอย่างครอบคลุม เพื่อนำไปสู่การสร้างความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงทางสังคมโดยรวม (มาริสสา กูเพ็ชร์, 2535) จากความหมายดังกล่าวมีนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้นิยามเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถสะท้อนองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมได้ดังต่อไปนี้

เทอร์เนอร์ (Turner, 1974, p.19) ให้นิยามคำว่า “สวัสดิการสังคม” ว่าเป็นความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่มั่นคงโดยครอบคลุมการบริการกับบุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนาสังคม และการเสริมสร้างให้บุคคลสามารถเผชิญ กับสภาพปัญหาทางร่างกายจิตใจเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการพยายามขจัดสภาวะที่พึงตนเองไม่ได้ของประชาชนให้หมดไป

ไฟรด์แลนเดอร์, และแอปท์ (Friedlander, & Apte, 1980, p.4) อธิบายว่า “สวัสดิการสังคม” เป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการจัดบริการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเป็นที่ยอมรับกันว่า สวัสดิการสังคมเป็นบริการพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวรเปลี่ยนแปลงจากสภาวะที่ เคยยากลำบากไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่า ดีกว่ารวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด

เฟเดอริโก (Federico, 1980, pp.5 - 6) อธิบายว่า สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันที่สำคัญ สถาบันหนึ่งในสังคม ในขณะที่ทุกสังคมมักจะประกอบด้วยอย่างน้อย 5 สถาบันหลัก ได้แก่ 1) สถาบันครอบครัว 2) สถาบันการศึกษา 3) สถาบัน ศาสนา 4) สถาบันการเมือง 5) สถาบันเศรษฐกิจสวัสดิการสังคมถือเป็นสถาบันที่ 6 ของสังคม ที่มีหน้าที่สำคัญและเด่นชัดในสังคม และมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างแยกไม่ออกกับสถาบันทางสังคม ทั้ง 5 สถาบัน ข้างต้น

วิจิตร ระวิวงศ์ (2532, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า หมายถึงกิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนทุกระดับจัดให้มีขึ้นทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใช่องค์กร เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้จากหลายสาขา ไม่เฉพาะแต่นักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ทั้งนี้จุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคม คือ ประชาชนโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี และมีหลักประกันงานสวัสดิการสังคมไม่เพียงแต่จะช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบความเดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังกินความรวมถึงมาตรการป้องกัน และส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วย ประการที่สำคัญ สวัสดิการสังคมถือเป็นส่วนหนึ่งของงานพัฒนาสังคม

วันทนีย์ วาสิกสิน, และคนอื่น ๆ (2547, หน้า 60 - 61) เห็นว่า สวัสดิการสังคมเป็นเรื่องของทุกคนในสังคม เพราะคำว่า สวัสดิการหรือ สวัสดิภาพมีความหมายในแง่การอยู่ดี กินดีของทุกคน (Social Well - being) ไม่เฉพาะผู้ยากไร้เท่านั้น คนทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ตามปฏิญญาสากลของ

องค์การสหประชาชาติในเรื่องสิทธิมนุษยชนกำหนดว่าคนทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอันเป็นสิทธิที่ทุกคนจะต้องได้รับ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดบริการต่าง ๆ ไว้ให้ความต้องการขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่ทุกคนรู้ว่า หมายถึง อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค รัฐจะต้องจัดหาที่อยู่อาศัยให้ประชาชน โดยจัดให้ประชาชนได้มีงานทำ เพื่อมีเงินสำหรับ ซื้อเสื้อผ้าที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค จัดให้มีสถานพยาบาลสำหรับประชาชน เมื่อเจ็บป่วยไม่ว่าประชาชนคนนั้นจะอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่หรือในชนบทที่ห่างไกล

วิจิตร ระวิวงศ์ (2532, หน้า 3 - 4) ให้ความเห็นว่า สวัสดิการสังคมมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมในฐานะที่เป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาสังคม ดังนั้นสวัสดิการสังคมยังอาจหมายถึงการกำหนดนโยบายสังคมโดยรัฐที่จะมีผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 บริการ ได้แก่

1. บริการประกันสังคม (Social Insurance)
2. บริการสงเคราะห์ประชาชน/ การประชาสงเคราะห์/ สาธารณูปโภค (Public Assistance)
3. บริการสังคม (Social Services)

องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมโดยทั่วไป มีการใช้ใน 2 ลักษณะคือลักษณะกว้าง และลักษณะแคบดังนี้

1. องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้างแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ การศึกษา (Education) สุขภาพอนามัย (Health) ที่อยู่อาศัย (Housing) การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) บริการสังคม และนันทนาการ (Recreation)

2. องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งเป็น 3 บริการ ได้แก่ บริการประกันสังคม บริการสงเคราะห์ประชาชน บริการประชาสงเคราะห์/ บริการสาธารณูปการและบริการสังคม

ดังนั้น องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้าง 7 ด้าน และองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบ 3 ด้าน จึงขึ้นอยู่กับนำไปใช้ของนักสวัสดิการสังคม สำหรับในสังคมไทยนำมาใช้ทั้ง 2 ลักษณะ ทั้งด้านกว้าง และด้านแคบ แต่โดยทั่วไปแล้วสังคมไทย มักจะรู้จักบริการสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบมากกว่าโดยบริการประกันสังคมถือเป็นบริการที่นำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางสังคมให้กับลูกจ้างผู้ใช้แรงงานที่พัฒนาขยายความครอบคลุม และสิทธิประโยชน์ทดแทนมากขึ้น ขณะที่บริการสงเคราะห์ประชาชนยังคงเป็นบริการที่รัฐต้องจัดสรร งบประมาณการช่วยเหลือกับผู้เดือดร้อน

กรมประชาสงเคราะห์ (2536, หน้า 53) อธิบายว่าองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ 7 ประการคือ 1) การศึกษา 2) สุขภาพอนามัย 3) ที่อยู่อาศัย 4) การทำงานและการมีรายได้ 5) ความมั่นคงทางสังคม 6) บริการสังคม 7) นันทนาการ

องค์ประกอบของ “งานสวัสดิการสังคม” ข้างต้นสรุปได้ว่า “สวัสดิการสังคม” เกี่ยวข้องกับงานสาขาต่าง ๆ 6 สาขา ได้แก่

1. การศึกษา
2. การเคหะ

3. การจัดการบริการสังคม
4. การประกันสังคม
5. การสาธารณสุข
6. การแรงงาน

มาริสสา ฎุเพ็ชร (2535) ได้กล่าวว่า “นักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้นิยามไว้ในตั้งแต่ พ.ศ. 2501 – 2535 ซึ่งสะท้อน องค์ประกอบของสวัสดิการสังคมว่า เป็นงานที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งในยามปกติ และในยามที่ประสบปัญหาการให้ความช่วยเหลือมีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นเงิน สิ่งของ การดูแล และการให้บริการ (Cashes, Kinds, Care and Services) โดยมีองค์ประกอบของกิจกรรม ด้านการศึกษาการสาธารณสุข ที่อยู่อาศัยการประกันรายได้การจ้างงาน และบริการสังคม”

เรณู โชติติลล (2523) ได้ให้ความหมายที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเพิ่มว่าพื้นฐานในเรื่องสวัสดิการสังคมจะต้องประกอบด้วย มีหลักประกันรายได้ขั้นต่ำ มีการจัดหาบ้านช่องที่พักอาศัยของประชาชน มีบริการในเรื่องสุขภาพของประชาชน มีระบบการประกันสังคม

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ (2539) นิยาม “สวัสดิการสังคม” ว่าหมายถึงระบบการจัดการบริการสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม อันเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้หรือไม่ สามารถปรับตัวเข้ากับระบบของสังคม และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของตนเองได้ทั้งนี้ โดยที่ บริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน และความมั่นคงทาง สังคมในระดับมาตรฐานเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้ปรับนิยามความหมายของ สวัสดิการสังคม (Social Welfare) ในแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549) ว่าหมายถึงระบบการจัดการบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สังคม และพัฒนาสังคม รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดีการมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้การมีสวัสดิการ แรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการ และบริการทางสังคมทั่วไป โดยระบบการจัดการบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับ และเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดการบริการสังคมในทุกระดับ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 (2546) ได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” หมายถึงระบบการจัดการบริการสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึงตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการ ยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

สุวรรณ รื่นยศ (2512) ให้ความหมายว่า งานสวัสดิการสังคมมีความหมายครอบคลุมไปถึง การดำเนินการทุกอย่างของรัฐและเอกชน เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ หรือกลุ่มชนที่รวมกันเป็น สังคม เป็นชาติผู้ที่ไม่สามารถช่วยตนเองให้มีความสุขทั้งทางกาย และจิตใจให้มีปัจจัยอันจำเป็นแก่ การดำรงชีพ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ตลอดจนการบำบัดโรคร้ายไข้เจ็บ การศึกษาอบรมตามสมควรแก่อัธยาศัย และความรู้ที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต เพื่อความเรียบร้อย และความเป็นปึกแผ่นของสังคม

อภิญา เวชชัย, และ ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ (2546) ได้สังเคราะห์ความหมายของงาน “สวัสดิการสังคม” ว่ามี 3 ลักษณะได้แก่

1. ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์สังคม

ระบบการจัดบริการสังคมที่ครอบคลุมฐานชีวิตทั้งมวลของมนุษย์ การได้รับการตอบสนอง ความจำเป็นพื้นฐาน การเข้าถึงคุณภาพชีวิต และความมั่นคงของชีวิตในระยะยาวอย่างยั่งยืน การได้ รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับต่าง ๆ สวัสดิการที่เคารพ ยอมรับในคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ประสบปัญหาสวัสดิการที่อยู่บนฐานความหลากหลายเป็นธรรมชาติทางสังคม

2. ความหมายกว้างขวางครอบคลุมเรื่องระบบการให้บริการและความมั่นคงของชีวิตมากขึ้น

สวัสดิการที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่รอบด้าน เช่น 7 ด้าน ของความมั่นคงในชีวิต เช่น การศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย รายได้ และการมีงานทำ ความมั่นคงทางสังคม นันทนาการ และ บริการทางสังคม

3. ความหมายที่มองสวัสดิการสังคมเชิงลึกในด้านการพัฒนา และบริการเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่กลุ่มผู้ใช้บริการมากกว่าการสงเคราะห์เป็นด้านหลัก

สวัสดิการในความหมายนี้ให้ความสำคัญกับแนวคิดสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ความ เทียมทางโอกาส การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด สวัสดิการของตนเองมากขึ้น สวัสดิการจึงเป็นเรื่องการพิทักษ์ และคุ้มครองสิทธิการส่งเสริมสวัสดิภาพ การพัฒนาความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย

การให้ความหมายของงานสวัสดิการสังคมในทุกมิติจึงเกี่ยวข้องกับกลไกของนโยบายรัฐ กลไกการบริหารจัดการกลไกการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโดยทั่วไปงาน สวัสดิการ สังคมทั่วโลกจึงเลือกทำเฉพาะด้านหลักที่น่าจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม เช่น ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านที่อยู่อาศัย การจัดสวัสดิการสังคมจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบ ทุกด้านให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะ การสร้างนโยบายสาธารณะ ให้เรื่องสวัสดิการเป็นแบบสากลมากขึ้น และกระจายความรับผิดชอบ ทางสังคมสู่ภาคส่วนต่าง ๆ

โดยสรุปความหมายของ “สวัสดิการสังคม” นั้น หมายถึง ระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ การบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อมุ่งป้องกัน แก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความ เป็นอยู่ที่ดีของบุคคล เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และ พึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมและเป็นธรรม ซึ่งการจัดสวัสดิการสังคมนี้นี้ถือว่าเป็นการบริการ พื้นฐานที่มีความสำคัญ โดยมีจุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคม คือ ประชาชน โดยมีจุดประสงค์ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี และมีหลักประกันไม่เพียงแต่จะช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบ ความเดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมาตรการป้องกัน และส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วย

ซึ่งองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมนั้น ได้แก่ 1) การศึกษา 2) สุขภาพอนามัย 3) ที่อยู่อาศัย 4) การทำงานและการมีรายได้ 5) นันทนาการ 6) กระบวนการยุติธรรม 7) การบริการสังคม โดยระบบการจัดสวัสดิการสังคมนี้ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับ และเข้ามามีส่วนร่วมในจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สวัสดิการสังคมเป็นกิจกรรมที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบของรัฐและเอกชน ในด้านการด้านศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป ในอันที่จะช่วยเหลือบุคคล และสภาวะแวดล้อมของเขาโดยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เข้าช่วยให้บุคคลกลุ่มและชุมชนบรรลุ ความต้องการ สามารถแก้ไขปัญหา ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

ความสำคัญของสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย อาจกล่าวได้ว่า วัฏจักรชีวิต (Life cycle) ของคนในสังคมแต่ละคนต้องได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการศึกษา บริการด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งมักจะมีข้อคำถามว่า ใครควรจะทำหน้าที่จัดระบบสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนและ ใครควรจะได้รับบริการบ้างคนทุกคนในสังคมหรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมควรจะได้รับบริการดูแลก่อนทำอย่างไรที่จะทำให้คนในสังคมได้รับบริการสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงการกระจายบริการ หรือทรัพยากรให้กับประชาชนที่มีลักษณะปัญหาหลากหลายแตกต่างกันได้รับบริการอย่างเป็นธรรม ประเด็นเหล่านี้ยังมีข้อโต้แย้งเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านปรัชญาแนวคิดพัฒนาการของสังคมแต่ละสังคมและการประยุกต์ใช้ในลักษณะของนโยบายแผนงานและกิจกรรมในอดีต การดูแลคุ้มครองสมาชิกของสังคมเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่สำคัญต่อการสร้างระบบความมั่นคงของมนุษย์และสังคม ระบบการดูแลสมาชิกในครอบครัวจึงขึ้นอยู่กับ ระบบเศรษฐกิจฐานะของครอบครัวนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไรแต่ถ้าครอบครัวใดไม่สามารถทำหน้าที่เบื้องต้นได้ ระบบสนับสนุนทางสังคม รองลงมาคือระบบเครือข่ายระบบเพื่อนบ้าน ระบบชุมชนก็จะทำหน้าที่ให้การดูแลสงเคราะห์แบบชั่วคราว ในขณะที่องค์กรภาครัฐจะเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบ ก็ต่อเมื่อระบบสนับสนุนทางสังคมที่ใกล้ชิดตัวของบุคคลนั้น ไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ หน้าที่สำคัญของรัฐอีกประการหนึ่งคือการดูแลรับผิดชอบให้ประชาชนที่เดือดร้อนให้ได้รับบริการสังคมขั้นพื้นฐานหรือบริการสวัสดิการสังคมจากรัฐ ฉะนั้น สิทธิของประชาชนในฐานะ ที่เป็นพลเมืองของรัฐ (Civil right) ก็ควรจะได้รับบริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของรัฐ รัฐในฐานะผู้ปกครองที่มีอำนาจ ซึ่งมีหน้าที่โดยชอบธรรมที่จะจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน ในอดีตรัฐกับประชาชนได้สร้างพันธะสัญญาาร่วมกัน ที่เรียกว่า “สัญญาประชาคม” อำนาจของรัฐ จึงเป็นอำนาจที่ชอบธรรม รัฐบาลจึงมีหน้าที่หลักโดยมีนโยบายการดูแลทุกข์และสุขของประชาชน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพของตน ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความศรัทธาเชื่อถือต่ออำนาจรัฐว่า เป็นผู้ที่เหมาะสมต่อการจัดบริการ

สวัสดิการสังคมได้เป็นอย่างดีดังจะเห็นได้จาก นโยบายของรัฐในรูปของกฎหมายและพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคมของแต่ละประเทศ (ระพีพรรณ คำหอม, 2549, หน้า 1 - 2)

งานสวัสดิการสังคมจึงขึ้นอยู่กับระบบการเมือง การปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคม วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม การจัดบริการสวัสดิการสังคม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตยเชื่อว่า ควรปล่อยให้กลไกตลาด ทำหน้าที่จัดระบบบริการสวัสดิการสังคม รัฐจะปล่อยให้ประชาชนรับผิดชอบดูแลสวัสดิการของตัวเอง รัฐจะเข้ามาทำหน้าที่ดูแลจัดสวัสดิการเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ โดยรัฐได้สร้างเครื่องมือทดสอบความจำเป็นขึ้นมา รัฐจะจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมาให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการกระจายบริการสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทาง สังคม ขณะที่กลุ่มประเทศสังคมนิยมส่วนหนึ่งเชื่อว่ารัฐควรมีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรบริการ สวัสดิการสังคมให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม รัฐในฐานะผู้ปกครองจะไม่ปล่อยให้บริการสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลบริการของรัฐในลักษณะนี้ คำนี้ถึงความเสมอภาคของคนทุกคนในสังคมที่พึงได้รับบริการจากรัฐ เป็นต้น จากความเชื่อดังกล่าว จึงส่งผลให้งานสวัสดิการสังคมของแต่ละประเทศแตกต่างกัน (ระพีพรรณ คำหอม, 2549, หน้า 3)

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ทำให้กลุ่มประเทศสังคมนิยมส่วนหนึ่งล่มสลายไปสังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ระบบเสรีนิยมประชาธิปไตย งานสวัสดิการสังคมที่ปรากฏในลักษณะของรัฐสวัสดิการ (Welfare state) ส่วนหนึ่งได้ประสบปัญหาาร่วมกันที่สำคัญ คือรัฐไม่สามารถแบกรับภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอย่างคาดการณ์ไม่ได้กับบริการสวัสดิการสังคมต่าง ๆ ได้โปรแกรมการจัดบริการในลักษณะการสงเคราะห์ประชาชน (Public assistance) ไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการที่แท้จริงให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้ โดยเฉพาะการพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว นอกจากนี้ยังมีข้อโต้แย้งของผู้บริหารประเทศส่วนหนึ่งที่เชื่อว่ากลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเป็นกลุ่มคนขี้เกียจ ไม่ทำงานรอแต่รับบริการจากรัฐ ซึ่งไม่เป็นธรรมกับประชาชนส่วนใหญ่ที่ต้องทำงานเสียภาษีให้รัฐแต่รัฐต้องนำภาษีส่วนหนึ่งมาจัดให้กับคนกลุ่มนี้ ซึ่งแนวโน้มจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมักจะพึ่งพาบริการของรัฐในระยะยาว รัฐจะมีภาระความรับผิดชอบต่อประชาชนกลุ่มนี้โดยไม่จำเป็น ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ในยุค ค.ศ. 1990 เป็นต้นมาได้ตัดทอนโปรแกรมการให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาการเลี้ยงดูเด็ก (The aid to families with dependent children) หรือเรียกโดยย่อว่า AFDC โปรแกรมนี้ได้ถูกยกเลิกไปในที่สุด เป็นต้น โดยมีการพัฒนาโปรแกรมบริการใหม่ที่เน้นการช่วยเหลือที่มุ่งให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้มีงานทำและช่วยเหลือตนเองมากขึ้น แทนการเป็นผู้รอรับบริการจากรัฐ (ระพีพรรณ คำหอม, 2549, หน้า 4)

การจัดบริการสวัสดิการสังคมในอนาคต จึงได้รับการวิพากษ์ให้มีการทบทวนบทบาทของรัฐประเภทและลักษณะบริการสวัสดิการสังคมที่เป็นอยู่อาจไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง สังคมไทยก็ประสบปัญหาในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งเป็นผลจากภาวะวิกฤตด้านเศรษฐกิจในกลางปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา รัฐไม่สามารถที่จะจัดบริการในลักษณะของรัฐสวัสดิการ (Welfare state) อีกต่อไป การจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน และอนาคตได้พยายามปรับตัวใหม่ในลักษณะของสวัสดิงาน (Workfare) แทน ขณะเดียวกันรัฐก็จำเป็นต้องใช้

นโยบายการจัดวางระบบเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social safety net) ที่ครอบคลุมคนทุกคนในสังคม เพื่อเป็นมาตรการรองรับปัญหาการว่างงานสูงในอนาคตเช่นกัน การจัดบริการสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมแบบสงเคราะห์เฉพาะหน้าเริ่มถูกจำกัดวงให้เล็กลงรัฐได้พยายามผลักดันระบบสวัสดิการสังคมในรูปของโครงการหลักประกันแทน ควบคู่กับการกระจายอำนาจลงมาภาคท้องถิ่นและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสวัสดิการสังคมมากขึ้น การจัดระบบสวัสดิการสังคม จึงไม่ใช่บทบาทของรัฐเช่นที่ผ่านมา ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้มีการเคลื่อนไหวรวมกลุ่มและเรียกร้องผลักดันให้เกิดระบบสวัสดิการสังคมที่มีรูปแบบหลากหลาย โดยเริ่มจากความพร้อมของกลุ่มเล็ก ๆ ที่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการสร้างระบบความมั่นคงทางสังคมให้กับกลุ่มของตนเองในลักษณะของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่อาศัย จากการระดมทุนตามศักยภาพของคนในชุมชนเป็นหลักรูปแบบการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่น คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลักกระแสนการเปลี่ยนแปลงระบบสวัสดิการ สังคมไทยจึงขึ้นอยู่กับประชาคมต่าง ๆ มากกว่าการปล่อยให้รัฐทำหน้าที่ดูแลด้านสวัสดิการสังคม อีกต่อไป (ระพีพรรณ คำหอม, 2549, หน้า 5)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของงานสวัสดิการสังคม ถือว่าเกี่ยวข้องกับทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันได้แก่ การส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย ด้านจัดการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ โดยการจัดของรัฐและภาคประชาชน

องค์ประกอบการจัดสวัสดิการสังคม

การกำหนดยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคม การจัดทำนโยบายสวัสดิการสังคม รวมทั้งการมองสวัสดิการสังคมเชิงนโยบายทางสังคมต้องมองอย่างเป็นองค์รวม ต้องพิจารณา “คนเป็นศูนย์กลาง” ซึ่งสามารถป้องกันบรรเทาปัญหาและพัฒนาคนอย่างยั่งยืน

หลักการปฏิบัติงานสวัสดิการสังคม มีนักวิชาการได้เสนอไว้ โดยสอดคล้องกับ ความเป็นสากล ดังนี้ (ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ, 2542)

1. สิทธิมนุษยชน (Human right) สำคัญสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดถึงสิทธิของบุคคล สิทธิของเด็ก สตรี คนชรา และคนพิการทุพพลภาพ ที่เน้นให้การพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว โดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่ประชาชนไทยควรได้รับ เช่น บริการด้านการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี บริการประกันสุขภาพจากโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค

2. ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic needs) ประชาชนทุกคนควรได้รับสวัสดิการสังคม ขั้นพื้นฐานจากรัฐ บริการที่มุ่งตอบสนองปัญหาและความต้องการของคนในสังคมโดยทั่วไป บริการพื้นฐานมักจะถือเป็นบริการขั้นต่ำสุดที่รัฐต้องจัดให้กับคนในสังคม เช่น การศึกษาภาคบังคับ บริการสุขภาพอนามัยของรัฐ เป็นต้น ซึ่งรัฐได้กำหนดให้มีเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของคนในสังคมได้ในระดับหนึ่ง

3. ความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) หลักการสำคัญข้อนี้บริการสวัสดิการสังคม ที่ดีจะต้องเป็นบริการที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมายความยุติธรรมทางสังคม บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติว่าจะเป็นเพศ ชนชั้น สีผิว ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งหลักการข้อนี้ยังแสดงถึงความครอบคลุมครบถ้วนของบริการสังคม โดยไม่ถูกตัดโอกาสออกไป

4. การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทุกระดับ (Participation) บริการสวัสดิการสังคมจำเป็นต้องตระหนักถึงหลักการมีส่วนร่วมของคนทุกคนในสังคม เพราะบริการสังคมสวัสดิการ สังคมเป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคมตั้งแต่เกิดถึงตาย เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มทุกระดับที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมคิดปัญหา ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมจัดบริการ และร่วมติดตามประเมินผลบริการที่จัดให้ว่าเป็นที่พึงพอใจและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากน้อยเพียงใด

5. ความโปร่งใส (Transparency) หลักการข้อนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการ สามารถเข้ามาร่วมตรวจสอบถึงความถูกต้องเหมาะสมของโครงการ โดยคำนึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลักโดยองค์การจะต้องใช้กระบวนการประชาธิปไตยเข้ามาในการบริการสวัสดิการสังคม เช่น การมีตัวแทนเข้ามาเป็นปากเสียง การติดตามการตรวจสอบผลงานของรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

พงษ์ภุชงค์ มงคลสินธุ์ (2536, หน้า 31) การกำหนดองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมเท่าที่พบมีอยู่ด้วยกันสองแบบ คือ 1) กำหนดตามความหมายที่เป็น “สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม” หรือ “สวัสดิภาพสังคม” อันเป็นความหมายกว้าง และ 2) กำหนดตามความหมายที่เป็นกิจกรรม โครงการหรือบริการ ที่มีความหมายแคบกว่าความหมายแรก ซึ่งมักจะกำหนดตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา

ดังนั้น องค์ประกอบของสวัสดิการสังคมตามความหมายแรก หรือความหมายกว้างจะประกอบด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ 7 ประการ โดยถือว่า ประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีได้จำเป็นต้องคำนึงปัจจัยเหล่านี้ คือ

1. การศึกษา (Education)
2. สุขภาพอนามัย (Health Care)
3. ที่อยู่อาศัย (Housing)
4. การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance)
5. ความมั่นคงทางสังคม (Social Security)
6. บริการสังคม (General Social Services)
7. นันทนาการ (Recreation)

อย่างไรก็ตาม การจำแนกองค์ประกอบของสวัสดิการสังคม ยังมีความแตกต่างกันในเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องของหลาย ๆ แห่ง เช่น มีผู้นิยมจำแนกองค์ประกอบของงานสวัสดิการ สังคมตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคมของสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การประกันสังคม (Social Insurance)
2. การสงเคราะห์ประชาชน (Public Assistance)
3. การบริการสังคม (Social Services)

การบริการประกันสังคม เป็นบริการที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดยใช้ระยะเวลาอยู่นานถึง 38 ปี (2495 - 2533) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวบังคับให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม การจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมประกอบด้วย 3 ฝ่าย ได้แก่ นายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล ในอัตราไม่เกินร้อยละ 1.5 ของ

ลูกจ้างรายเดือนของลูกจ้างแต่ละคนเท่า ๆ กัน โดยครอบคลุมให้ลูกจ้างได้สิทธิประโยชน์ทดแทนใน ระยะแรก 4 กรณี ได้แก่ กรณีประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยนอกเวลาการทำงาน กรณีพิการ ทุพพลภาพ กรณีคลอดบุตรและกรณีตาย ต่อมาเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2541 กองทุน ประกันสังคมได้ขยายสิทธิประโยชน์ทดแทนเพิ่มขึ้นอีก 2 กรณีคือกรณีสงเคราะห์บุตร และกรณี ชราภาพ จึงส่งผลให้ผู้ประกันตนต้องจ่ายเพิ่มอีกร้อยละ 2.0 และรัฐบาลสมทบเพิ่มร้อยละ 1.0 เงิน สมทบที่ฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างนำส่งร้อยละ 3.5 ต่อเดือน

ในปี 2546 รัฐบาลเห็นว่าเศรษฐกิจเริ่มที่จะฟื้นตัวจึงประกาศเพิ่มอัตราเงินสมทบ 2 กรณี หลังเป็นร้อยละ 3.0 รวมเงินสมทบฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างต้องนำส่งเป็นร้อยละ 4.5 ต่อเดือน จนกระทั่งวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 ได้ขยายครอบคลุมกรณีว่างงาน จึงทำให้มีการจัดเก็บเงิน สมทบเพิ่มจากนายจ้าง และลูกจ้างร้อยละ 0.5 และรัฐบาลสมทบเพิ่มอีกร้อยละ 5.0 ต่อเดือน ในปี พ.ศ. 2547 บริการประกันสังคมครอบคลุมจำนวนผู้ประกันตนทั่วประเทศ 8,429,085 ล้านคน หรือ 8.4 ล้านคน ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมจากกองทุนประกันสังคม ได้แก่ กลุ่มแรงงานนอก ระบบ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพอิสระ และกลุ่มที่รับจ้างทำงานตามบ้าน

การบริการสงเคราะห์ประชาชน บริการประชาสงเคราะห์/บริการสาธารณูปการ มีการใช้คำนี้ อยู่หลายคำ เช่น บริการประชาสงเคราะห์ บริการสาธารณูปการ การสงเคราะห์แบบให้เปล่า เป็นต้น บริการในลักษณะนี้เป็นบริการหนึ่งที่รัฐให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนหรือครอบครัวที่ไม่สามารถ ช่วยเหลือตัวเองได้โดยหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือจะมีการทดสอบความจำเป็น (Means - test) ก่อนให้การช่วยเหลือถือเป็นบริการทดแทนชั่วคราว เป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้า (Relief) เช่น การให้เงิน (Cashes) การให้สิ่งของหรือเครื่องอุปโภคบริโภค (Kinds) การให้บริการ อื่น ๆ ที่จำเป็น (Services) ได้แก่ บริการให้คำแนะนำปรึกษา บริการให้ความรู้ บริการฝึกอาชีพ บริการจัดหางาน บริการจัดหาที่อยู่อาศัย เป็นต้น บริการเหล่านี้ถือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการ จัดบริการสวัสดิการสังคม ซึ่งมักจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ว่าเป็น การช่วยเหลือสงเคราะห์เฉพาะหน้าเท่านั้น เมื่อผู้ใช้บริการได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นไปแล้ว นักสังคมสงเคราะห์จำเป็นจะต้องใช้วิธีการ และกระบวนการทำงานต่อเนื่อง ร่วมกับผู้ใช้บริการเพื่อ พัฒนาให้ผู้ใช้บริการได้จัดการปัญหา และพัฒนาตนเองและสังคมในระยะยาวได้ต่อไป

การบริการสังคม เป็นบริการที่รัฐ หรือเอกชนที่มีความพร้อมทำหน้าที่จัดให้มีบริการสังคม จึงเป็นบริการทางเลือกที่รัฐเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนรับผิดชอบสังคม โดยจัดบริการให้กับประชาชนแทนรัฐเป็นการใช้กลไกตลาดเข้ามาจัดการมุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพของ บุคคลในสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามอัตภาพ ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถ เลือกใช้บริการได้ตามความต้องการของตนเอง เช่น บริการของโรงพยาบาลเอกชน บริการรักษาความ ปลอดภัย บริการสถาบันการศึกษาเอกชน เป็นต้น

บริการสังคมที่ดำเนินการโดยเอกชนจึงเป็นบริการทางเลือกให้กับประชาชนที่สามารถซื้อหา บริการได้โดยไม่ต้องรอใช้บริการของรัฐเพียงด้านเดียว บริการเหล่านี้ ได้แก่ สถานรับเลี้ยงเด็ก กลางวัน ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน สถานพักฟื้นผู้ป่วยในโรงพยาบาล เป็นต้น บริการสังคมเป็น บริการที่กระจายให้ทั้งภาครัฐ และเอกชนดำเนินการจนทำให้ขาดการตรวจสอบ ควบคุม ติดตาม บริการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นองค์ประกอบของงาน “สวัสดิการสังคม” ในลักษณะกว้าง 7 ด้าน และองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบ 3 ด้าน จึงขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ของนักสวัสดิการสังคมสำหรับในสังคมไทยนำมาใช้ทั้ง 2 ลักษณะ ทั้งด้านกว้าง และด้านแคบ แต่โดยทั่วไปแล้วสังคมไทยมักจะรู้จักบริการสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบมากกว่าโดยบริการประกันสังคมถือเป็นบริการที่นำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางสังคมให้กับลูกจ้างผู้ใช้แรงงานที่พัฒนาขยายความครอบคลุม และสิทธิประโยชน์ทดแทนมากขึ้น ขณะที่บริการสงเคราะห์ประชาชน ยังคงเป็นบริการที่รัฐต้องจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือกับผู้เดือดร้อน เป็นต้น

ปัจจุบันรัฐพยายามใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมรับผิดชอบในระบบสวัสดิการสังคมมากขึ้น

มิดชลีย์ (Midgley, 1995) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Field of International Social Welfare ว่าบริการสังคมใหญ่ ๆ (“Big Five” Social Services) ที่สถาบันรัฐสวัสดิการนิยมจัดให้มีขึ้น ได้แก่

1. โครงการประกันรายได้ เช่น การประกันสังคม และการประชาสงเคราะห์หรือการช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance)
2. บริการสุขภาพ (Health Services)
3. โครงการทางการศึกษา (Educational Programs)
4. ที่อยู่อาศัย (Housing)
5. บริการสังคมสงเคราะห์หรือบริการสังคมปัจเจกบุคคล (Social Work Services or Personal Social Services)

และได้กล่าวต่อไปอีกว่า บริการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Correctional Services) โครงการโภชนาการ (Nutrition Programs) การวางแผนครอบครัว (Families Planning) และบริการสังคมอื่น ๆ มักจะถูกกละเลย และไม่เขียนไว้ในนโยบายสังคม

ในการจัดบริการสังคมนี้ รัฐจะดำเนินการภายใต้ระบบภาษี (The Tax System) หรือโดยการให้เงินอุดหนุน (Subsidies) หรือการสร้างแรงจูงใจ (Incentives) สวัสดิการสังคมไทย (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547) แบ่งเป็น 7 ประเภท ดังนี้

สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย หมายความว่า ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใด หรือ อยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิต เช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับบริการสวัสดิการ สังคม ด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาคเป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาของบุคคลกลุ่มบุคคล และประชาชน สถานการณ์ปัจจุบัน ประชาชนได้รับหลักประกันสุขภาพสูงถึงร้อยละ 95.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 78.2 ในปี 2543 ทั้งนี้ เนื่องมาจากนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค

สวัสดิการด้านการศึกษา หมายความว่า ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีขอบกร่องทางร่างกาย จิตใจ

สติปัญญาอารมณ์ และสังคมหรือด้วยโอกาสทางการศึกษาก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษ และจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุดคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้ยากจน และผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิตผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกลเป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศ วัย ผิวพรรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือได้รับการทางการศึกษาน้อยกว่า หรือด้อยกว่าไม่เป็นธรรม หรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป สถานการณ์ปัจจุบันจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นจาก 7.2 ในปี 2543 เป็น 8.1 ในปี 2547 เพราะการขยายโอกาสทางการศึกษาและผ่านคลายกฎระเบียบของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย หมายถึงการที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกัน ประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มาอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัยความมั่นคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมมลพิษหรือเสี่ยงต่อกภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ปลอดภัยในปี 2533

สวัสดิการด้านการมีงานทำหรือมีรายได้ หมายความว่าประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดงานที่ต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุต่าง ๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย ประชาชนมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำ และมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้น ๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้ และสวัสดิการจากการทำงานอย่างเสมอภาคเท่าเทียมและยุติธรรม ประชาชนสามารถรวมกลุ่ม รวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ของตนในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อมีการเลือกปฏิบัติหรือประชาชนทราบว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องรายได้สภาพการทำงาน และสวัสดิการแรงงานประชาชนต้องได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานหรือองค์การที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและกลไก ด้านแรงงานสัมพันธ์ต้องสามารถรองรับปัญหา และความต้องการของประชาชนด้านนี้ได้สถานการณ์ปัจจุบันประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น 3.6 ล้านคนในช่วง 4 ปี

สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายความว่าประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้น ๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอาไรต์เอาเปรียบ กดขี่ข่มเหง หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่น ๆ

สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม หมายถึง การที่ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม สามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้ และได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

สวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ สถานการณ์ปัจจุบันจำนวน

คนยากจนลดลงเหลือ 6 ล้านคน อันเนื่องมาจากการสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงิน และแหล่งความรู้ เพื่อสร้างงาน และสร้างอาชีพ

รูปแบบสวัสดิการ หมายถึง รูปแบบสวัสดิการที่เกิดจากการจัดสวัสดิการมากกว่า 1 รูปแบบขึ้นไป ถือเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดจากการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order Model) ของนักคิดสวัสดิการสังคมทั่วโลกที่เชื่อว่า หลังยุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้ระบบสวัสดิการสังคมในอดีตที่ผ่านมาต้องปรับตัวใหม่ เนื่องจากความหลากหลายของชนเผ่า เชื้อชาติ วัฒนธรรมมีมากขึ้น การจัดสวัสดิการในรูปแบบนี้ จึงให้ความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน (Welfare for Alls) ภายใต้หลักการสิทธิความเท่าเทียม ความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม และความต้องการของประชาชนในที่นี่ หมายถึง 3 ส่วนหลัก (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547) ได้แก่

1. สวัสดิการกระแสหลัก หมายถึง สวัสดิการโดยรัฐเป็นการจัดสวัสดิการภาคบังคับของรัฐที่จัดให้กับประชาชน โดยคำนึงถึงความครอบคลุมทั่วถึง เป็นธรรม ครอบคลุม รูปแบบที่จัดให้ เช่น การจัดบริการในรูปแบบของสถาบัน การจัดบริการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดสวัสดิการกระแสหลักนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดโดยผ่านกลไกระบบการเงินการคลังระบบภาษีของ รัฐและโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรเป็นหลัก เช่น รูปแบบสวัสดิการพื้นฐาน (ภาคบังคับ) รูปแบบสวัสดิการท้องถิ่น เป็นต้น

2. สวัสดิการกระแสรอง หมายถึง สวัสดิการทางเลือกที่เกิดขึ้นจากศักยภาพ ความเข้มแข็งของภาคชุมชน ภาคประชาชน และภาคพื้นถิ่น สวัสดิการในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นจากความสนใจ ความสมัครใจร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายเป็นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการการจัดระบบสวัสดิการ จึงขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกัน ประกอบด้วย

- 2.1 สวัสดิการพื้นถิ่น หมายถึง การสร้างหลักประกันผ่านช่องทางของวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนเป็นสวัสดิการที่เกิดขึ้นจากฐานคิดด้านประเพณี ด้านวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านศาสนา ด้านจิตวิญญาณ ด้านอื่น ๆ เช่น กองบุญชาวกองทุนชาภาคในศาสนาอิสลาม เป็นต้น

- 2.2 สวัสดิการชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้ให้ความหมายสวัสดิการชุมชน หมายถึง การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน หมายถึง ทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบของสิ่งของ เงินทุน นำใจการช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น กองทุนสัจจะออมทรัพย์ กองทุนออมวันละบาท กองทุนสวัสดิการผู้นำชุมชน กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

3. สวัสดิการท้องถิ่น หมายถึง สวัสดิการโดยรัฐที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการร่วมระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น โดยใช้แผนโครงการกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

ทิศทางการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง การคาดการณ์ถึงการปรับตัวของระบบการจัดสวัสดิการสังคมไทยในอนาคตที่น่าจะเกิดขึ้น หรือเป็นไปได้ในระยะ 5 – 10 ปีข้างหน้า ในที่นี้จะคาดการณ์เป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (5 ปี) และระยะยาว (10 ปีขึ้นไป)

องค์ประกอบของสวัสดิการสังคมนั้นมีความหมายในลักษณะกว้าง และความหมายในลักษณะแคบ ความหมายในลักษณะกว้าง มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษา 2) สุขภาพอนามัย 3) ที่อยู่

อาศัย 4) การทำงานและการมีรายได้ 5) ความมั่นคงทางสังคม 6) บริการสังคม 7) นันทนาการ (Recreation) และองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบ 3 ด้าน ได้แก่ การบริการ ประกันสังคม การบริการสังคมสงเคราะห์ประชาชน บริการประชาสงเคราะห์/บริการสาธารณูปการ และการบริการสังคม ซึ่งไม่ว่าจะมีความหมายในลักษณะใด การจัดสวัสดิการสังคม นี้ก็มุ่งส่งเสริม สวัสดิภาพของบุคคลในสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามอัตภาพ ภายใต้ หลักการสิทธิ ความเท่าเทียม ความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม และความต้องการของประชาชนทั้ง สวัสดิการกระแสหลัก (โดยรัฐ) สวัสดิการกระแสรอง (โดยภาคชุมชน ภาค ประชาชนและภาคพื้นถิ่น) และสวัสดิการท้องถิ่น

หลักการสวัสดิการสังคม

1. การจัดสวัสดิการสังคมจะต้องคำนึงถึงปัญหา หรือความต้องการบริการ หรือความจำเป็น (Needs) ของทางการจัดสวัสดิการสังคมมี 5 ส่วน ได้แก่ ครอบครัวเครือญาติ นายจ้าง องค์กรการกุศล และรัฐบาลการจัดสวัสดิการสังคมจึงเกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านภาษี อารรวมทั้งมาตรการด้านการกระจายรายได้

2. การใช้มาตรการของงานสวัสดิการจากงานอาชีพ (Occupational Measure) โดยใช้หลักการ ครอบคลุมทั้งสากล (Universal Coverage) ให้เฉพาะกลุ่มเป้าหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้ มีสิทธิรับ บริการสวัสดิการ

3. การใช้มาตรการบริการสังคม (Social Services Measure) ในฐานะพลเมืองของรัฐประชาชน มีสิทธิได้รับบริการสังคมจากรัฐเพื่อสร้างให้คนมีความมั่นคงทางสังคม

4. ระบบการจัดสวัสดิการสังคมมี 3 ระบบ ได้แก่ การสงเคราะห์ประชาชน การประกันสังคม และการบริการสังคม

ส่วน อีระ ศรีธรรมรักษ์, และวิทย์ ชนงภัย (2538, หน้า 52 - 53) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์การ จัดสวัสดิการสังคมในแง่ของประชาชนที่ควรคำนึงถึงในประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. การจัดให้ตรงตามความต้องการของประชาชน
2. การให้ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการ
3. การจัดให้ประชาชนทุกระดับโดยเท่าเทียมกัน
4. ความสม่ำเสมอ
5. การไม่เป็นภาระแก่ประชาชน

ส่วนหลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสังคมในแง่ของรัฐหรือองค์กรนั้น รัฐหรือองค์กรที่จัดบริการ สวัสดิการสังคมอาจจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ต่อไปนี้

1. คำนึงถึงต้นทุน หรืองบประมาณ
2. คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
3. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ
4. คำนึงถึงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

สำหรับหลักการจัดสวัสดิการสังคมของไทยนั้น จะคำนึงถึง สิทธิมนุษยชน ความต้องการขั้น พื้นฐานของประชาชน ความยุติธรรมทางสังคม การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทุกระดับและความ

โปร่งใส ซึ่งในการจัดสวัสดิการสังคมนั้นจะต้องคำนึงถึงต้นทุน หรืองบประมาณ ผลกระทบ ผลประโยชน์ และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขอบข่ายของงานสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในสังคม และความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิต 7 ด้าน ดังนี้

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายความว่า ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่าเพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใด หรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาคเป็นธรรม สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาของบุคคลกลุ่มบุคคลและประชาชน

2. การมีการศึกษาที่ดี หมายความว่า ประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนา ตนเอง ให้มีความรู้ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม หรือด้อยโอกาสทางการศึกษาก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษ และจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผน การดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกลเป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศวัยผิวพรรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษาหรือได้รับบริการทางการศึกษาน้อยกว่า หรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรมหรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป

3. การมีที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในตนเองเดียวกันประชาชนทุกคนควรจะมีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มาอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัยความมั่นคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีไม่มีสภาพเสื่อมโทรม แออัด แวดล้อมมลพิษ หรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติเสี่ยงต่อความเสียหาย ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

4. การมีงานทำ การมีรายได้ และการมีสวัสดิการแรงงาน หมายความว่า ประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดี หรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด งานที่ต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุต่าง ๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสียหายแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม หรือผิดกฎหมาย ประชาชนมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำและมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้น ๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้ และสวัสดิการจากการทำงานอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และยุติธรรม ประชาชนสามารถรวมกลุ่ม รวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ของตนในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อมีการเลือกปฏิบัติหรือประชาชนทราบว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องรายได้ สภาพการทำงานและสวัสดิการแรงงาน ประชาชนต้อง

ได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและกลไก ด้านแรงงานสัมพันธ์ต้องสามารถรองรับปัญหาและความต้องการของประชาชนด้านนี้ได้

5. การมีความมั่นคงทางรายได้ หมายความว่า ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่ การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวในรูปของการประกันสังคม ซึ่งครอบคลุมเรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตร การชดเชย การขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิการทุพพลภาพ ชราภาพ และการว่างงาน การประกันสังคม เป็น มาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ได้รับความเดือดร้อน เมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมดบางส่วนหรือไม่เพียงพอกับการยังชีพ

6. สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายความว่า ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิง และการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้น ๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอาัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหง หรือ ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่น ๆ

7. การบริการสังคมทั่วไป หมายถึงการให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

งานสวัสดิการสังคมมีลักษณะเป็นงานบริการหรือโครงการ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดขึ้น เพื่อ ส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของประชาชน กล่าวโดยสรุป งานสวัสดิการสังคม แบ่ง ออกเป็น 3 ลักษณะกว้าง ๆ ดังนี้

1. มุ่งป้องกันปัญหา เช่น การฝึกอาชีพเยาวชน บริการสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น
2. มุ่งแก้ปัญหาคความเดือดร้อนหรือบำบัดรักษาทดแทนฟื้นฟู เช่น การแก้ไขฟื้นฟูเด็กที่ กระทำผิดในสถานพินิจรับเด็กเข้าสถานสงเคราะห์จัดหาครอบครัวอุปการะ ปรับปรุงสภาพทาง กายภาพในชุมชนแออัด เป็นต้น
3. มุ่งพัฒนาศักยภาพความคิดและจิตใจของประชาชน เช่น การฝึกอบรมและพัฒนา ความเป็นผู้นำการพิทักษ์สิทธิพื้นฐานของประชาชน การพัฒนาชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้การบริการ สวัสดิการ สังคมแก่ประชาชนจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ทางสังคมสงเคราะห์มาเป็นแนวทางปฏิบัติงาน และนักสังคม สงเคราะห์จึงเป็นหนึ่งในวิชาชีพต่าง ๆ หรือสหวิชาชีพที่ร่วมให้บริการแก่ประชาชน

จากการวิเคราะห์งานสังคมสงเคราะห์ในลักษณะที่เป็นสากลครอบคลุมงานสวัสดิการ 3 ด้าน ดังนี้

1. การสงเคราะห์ประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบความเดือดร้อนจากภัยพิบัติ ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่าด้วยงบประมาณของรัฐ
2. การประกันสังคม ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันให้สมาชิกอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการแต่ให้ผู้ได้รับประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วม
3. การบริการสังคม เช่น บริการด้านการศึกษาสาธารณสุขการจัดหางาน การเคหะสงเคราะห์ เพื่อพัฒนาศักยภาพและรายได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์

ความหมายของสังคมสงเคราะห์

จาก The Social Work Dictionary ซึ่งจัดพิมพ์โดย The National Association of Social Workers (NASW) โรเบิร์ต บาร์เกอร์ (Robert, L. Barker, 1995, pp.357 - 358) ได้ให้คำจำกัดความงานสังคมสงเคราะห์ว่า “เป็นวิชาชีพที่มีความชำนาญการของการช่วยเหลือในระดับบุคคล กลุ่ม และชุมชน ให้ดีขึ้น หรือฟื้นฟูความสามารถของผู้ใช้บริการให้สามารถทำหน้าที่ทางสังคมได้ และอำนวยความสะดวก อำนาจประโยชน์นำไปสู่เป้าหมายของสังคม”

โรเบิร์ต บาร์เกอร์ (Robert, L. Barker, 1995, pp.357 - 358) ได้อธิบายงานสังคมสงเคราะห์ว่า “เป็นศาสตร์ประยุกต์ในการให้ความช่วยเหลือผู้คนที่ได้รับผลกระทบต่อการทำหน้าที่ทางจิตใจ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนำไปสู่การยกระดับสวัสดิการให้กับผู้คนโดยรวม”

แมรี ริชมอนด์ (Mary Richmond, 1992) ผู้ให้กำเนิดงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ให้ความหมายว่า งานสังคมสงเคราะห์เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพของคน โดยการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยกัน และระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม รูปแบบที่ปรากฏในขณะนั้นคือ องค์กรสาธารณกุศล (Charity Organization Society)

เบอร์ธา, ซี. เรย์โนลด์ส (Bertha, C. Reynolds, 1935) ให้คำจำกัดความสังคมสงเคราะห์ว่า หมายถึง เป็นงานที่ช่วยเหลือคนในการปรับตัวให้สอดคล้องกับครอบครัว กลุ่ม และชุมชน

เวอร์เนอร์ โบมท์ (Werner Boehm, 1958) ให้คำจำกัดความสังคมสงเคราะห์ที่มีผู้ใช้กันมากว่า เป็นการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของบุคคลแต่ละคนและกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมซึ่งมีจุดเน้นอยู่ที่ความสัมพันธ์ทางสังคม อันประกอบกันขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมเหล่านี้อาจจัดได้เป็น 3 กลุ่ม คือ การฟื้นฟูความสามารถที่บกพร่องไป การใช้ทรัพยากรของบุคคลและสังคม และการป้องกันการทำหน้าที่ทางสังคมที่เสียไป

เร็กซ์, เอ. สกิดมอร์ (Rex, A. Skidmore, 1964) อธิบายว่า งานสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งศิลป์ วิทยาศาสตร์ และวิชาชีพ ในการช่วยเหลือมนุษย์ โดยเน้นให้รู้จักป้องกันและแก้ไขปัญหาของตนเอง ปัญหาของครอบครัว ปัญหาของกลุ่มและชุมชน รวมทั้งช่วยให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งในการนี้จำเป็นต้องอาศัยวิธีการสังคมสงเคราะห์หลายวิธีประกอบกัน อันได้แก่ วิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย วิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน การจัดระเบียบชุมชน การวิจัย และการบริหารงานสังคมสงเคราะห์

เฮเลน ไอ คลาร์ค (Helen, I. Clarke, 1947, p.16) ได้อธิบายความหมายของ “การสังคมสงเคราะห์” ไว้ว่า “การสังคมสงเคราะห์เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริการวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ และทักษะ (Knowledge and Skills) ในอันจะช่วยเหลือปัจเจกชน (Individual) ให้มีความพึงพอใจตามความต้องการทางสังคมของเขา ทั้งยังเป็นการขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคของมวลชน และช่วยให้เขาสามารถทำงานใด ๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี”

เฮอริเบิร์ต เอช สตรูป (Herbert, H. Stroup, 1960, pp.1 - 2) ศาสตราจารย์ทางสังคมและมานุษยวิทยา แห่ง Brooklkn College ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสังคมสงเคราะห์คือ ศิลปะของการนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้สนองความต้องการของบุคคล กลุ่มชน และชุมชน โดยใช้วิธีการตามหลัก

วิชาการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเหล่านี้ช่วยตนเองได้ (วิภา ฐุสรานนท์, 2550, หน้า 9)

ตามความหมายนี้ ในแง่ของศิลปะ หมายถึง การรู้จักสร้างความสัมพันธ์ คือ นักสังคมสงเคราะห์จะต้องมีศิลปะที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่มิมีปัญหา ส่วนการใช้หลักวิชาทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ต้องใช้หลักตรรกะ ต้องมีเหตุผล ในการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและตัวผู้มีปัญหา มีการวิเคราะห์ มีการวางแผนในการช่วยเหลือ และลงมือให้การช่วยเหลือตามขั้นตอนที่วางเอาไว้ นอกจากนี้จะต้องมีการติดตามผลและประเมินผลด้วย

อัลเลน ปินคัส, และแอน มินาฮาน (Allen Pincus, & Anne Minahan, 1973) อธิบายความหมายของคำว่า การสังคมสงเคราะห์ว่า เป็นกระบวนการซึ่งทำให้เกิดปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างคนและระบบต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งจะช่วยให้คนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ สิ่งแวดล้อมจะสนองตอบความต้องการของคนเราในรูปความต้องการด้านอารมณ์ ความสุขกายสบายใจ และโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ชีวิตของเขามีความสุขได้

อาร์เธอร์ อี ฟิงค์ (Arthur E. Fink, 1974, p.3) ให้ความหมายของสังคมสงเคราะห์ว่า เป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์ในการจัดหาบริการต่างๆที่ส่งเสริมความสามารถระหว่างบุคคลและการทำหน้าที่ทางสังคมของประชาชน ทั้งในฐานะของปัจเจกบุคคลในฐานะกลุ่มชน

แมกซ์ ซิปอริน (Max Siporin, 1975) ให้ความหมายว่า การสังคมสงเคราะห์เป็นวิธีการทางสังคม เพื่อช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ปัญหา ของบุคคลและสังคม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกระทำหน้าที่ในสังคมต่อไปได้ เป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่มนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยศิลป์และวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติงาน

โซเฟีย ที บิวทริม (Zofia, T. Butrym, 1976, p.1) อธิบายว่า การสังคมสงเคราะห์เป็นวิชาชีพของการให้ความช่วยเหลือ โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การส่งเสริมสวัสดิภาพของมนุษย์

โรเบิร์ต ซี เคร้าช์ (Robert, C. Crouch) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นงานที่ให้ความช่วยเหลือกับบุคคลที่ไม่สามารถกำหนดวิถีทางในการดำรงชีวิตได้ และมุ่งที่จะพยายามรักษาความเป็นอิสระของบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (วันทนีย์ วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วจินารมณ, และ กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2557, หน้า 36)

วอลเตอร์ เอ ฟรีแลนเดอร์ (Walter A. Friedlander, 1967, p.4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สังคมสงเคราะห์เป็นบริการทางวิชาชีพที่อาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ในด้านความต้องการที่อยู่อาศัย ในเรื่องครอบครัวและเด็ก อนามัย การปรับสังคม การใช้เวลาว่าง มาตรฐานการครองชีพ และความสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อช่วยเหลือปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือชุมชน ให้มีความพอใจและมีอิสระในตนเอง

นิภา สุวรรณแสง ตุมรสุนทร (2525) ให้ความหมายการสังคมสงเคราะห์ว่า คือการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้เขาสามารถช่วยตนเองได้ สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสังคมได้ดี และสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข

วันทนีย์ ไชยสุต (2516, หน้า 6) กล่าวว่า การสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การจัดให้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคือเดือดร้อนของประชาชนเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มหรือทั้งชุมชน โดยใช้ทฤษฎีของการสังคมสงเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติ

นิคม จันทรวิฑูร (2525, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การสังคมสงเคราะห์ คือ กิจกรรมหรือวิธีการซึ่งรัฐบาลหรือองค์การเอกชน จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคลหรือ ครอบครัว กลุ่มชน และชุมชนให้พ้นจากปัญหาความเดือดร้อน เพื่อที่จะสามารถมีชีวิตอยู่ด้วยความผาสุกและมั่นคง

ปกรณ์ อังศุสิงห์ (2511, หน้า 73) ให้ความหมายไว้ว่า “การสังคมสงเคราะห์เป็นการปฏิบัติการจัดทำทั้งหลาย ไม่ว่าจะส่วนราชการหรือเอกชน การช่วยเหลือบุคคล และครอบครัว กลุ่มชน หรือชุมชน ให้ได้มาตรฐานการครองชีพที่ดี และมีความสุขกาย มีสัมพันธภาพทางสังคมที่น่าพอใจ สามารถช่วยตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป”

ศรีทิพย์ พานิชพันธ์ (2534, หน้า 52 - 86) สรุปความหมายของสังคมสงเคราะห์ว่า เป็นทั้งวิชาชีพ กระบวนการ วิธีการ และการปฏิบัติหรือการกระทำ ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์ (Science) และศิลปะ (Art) ซึ่งสรุปได้ว่า สังคมสงเคราะห์เป็นวิธีการที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการบริการทางสังคม ประเภทต่างๆ โดยตรงให้แก่บุคคล กลุ่มและชุมชน ซึ่งประสบปัญหาความเดือดร้อนและอื่น ๆ จนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในระยะแรก จำเป็นต้องอาศัยการช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์หรือทักษะ ในงานสังคมสงเคราะห์เป็นอย่างดี โดยที่นักสังคมสงเคราะห์จะใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ใช้ความสามารถหรือศักยภาพของตนเอง ช่วยให้เขาสามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสมาชิกในครอบครัว กลุ่ม และชุมชน ตลอดจนสังคม ได้ด้วยดี มีคุณภาพที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัย และมีเสถียรภาพที่ดี

ยุพา วงศ์ไชย (2534, หน้า 16) กล่าวว่า สังคมสงเคราะห์ (Social Work) คือ ศาสตร์และศิลป์ของการจัดหาบริการเพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถของบุคคลให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตน ในสังคมได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และดำรงชีพอยู่ได้อย่างเป็นสุข

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2555) สรุปไว้ว่า การสังคมสงเคราะห์เป็นศาสตร์ เป็นศิลป์ และเป็นวิชาชีพ ในการที่จะช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยาก เดือดร้อน ซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของเขาต่อไป ทั้งโดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้เพื่อบรรเทาความต้องการและปัญหาทั้งของบุคคล กลุ่มชน และชุมชน โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ช่วยเขาเพื่อให้เขาช่วยตนเองได้

และสุดท้าย นิยามของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ได้ให้ความหมายไว้ในแผนพัฒนาการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530 - 2534) ว่า “การสังคมสงเคราะห์ หมายถึงศาสตร์และศิลป์ในการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาบุคคล กลุ่ม ชุมชน ทั้งที่ ประสบและไม่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้” (จิราลักษณ์ จงสถิตมัน, 2535, หน้า 36 - 38) จากนิยามและความหมายที่กล่าวไปทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สังคมสงเคราะห์ คือ การให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองต่อไปได้ การช่วยเหลือในที่นี้คือการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนา ทั้งบุคคล กลุ่ม และ ชุมชน เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การช่วยเหลือเพื่อให้สามารถช่วยตัวเองได้

แนวคิดของการสังคมสงเคราะห์

การสังคมสงเคราะห์ในอดีต จะเน้นแนวคิดที่ว่า “ช่วยเขาให้เขาช่วยตนเองได้” (Help them to help them selves) ซึ่งการช่วยในลักษณะนี้ หมายถึงความพยายามที่จะให้บุคคลได้ใช้

ความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดยใช้วิจารณ์ญาณของตนเอง ซึ่งจะมีนักสังคมสงเคราะห์เป็นเพียงผู้คอยชี้แนะแนวทางให้ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกัน (Work with) กับผู้รับบริการ

แต่เมื่อแนวโน้มของสังคมเปลี่ยนแปลงไป และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาของมนุษย์มีแง่มุมกว้างขวางขึ้น มีการมองว่าน่าจะช่วยเหลือทั้ง “คน” และ “สังคม” เพราะถ้าช่วยเพียงแต่คนโดยที่ปัญหาสังคมมีอยู่คงเดิมแล้ว ปัญหาคนก็จะแก้ไขไม่ได้ ดังนั้นในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ยุคใหม่มีความเห็น ดังนี้

ยุพา วงศ์ไชย (2534, หน้า 17 – 18) “การสังคมสงเคราะห์” เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคล กลุ่ม และชุมชนที่เดือนร้อนให้ช่วยตนเองได้ ซึ่งจะเห็นว่า แนวคิดใหม่นี้ การสังคมสงเคราะห์มิได้จำกัดที่การให้ความช่วยเหลือคนเพียงกลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง และผู้รับบริการ ที่เดือนร้อนและปัญหา ซึ่งจะต้องมารับความช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น แต่ในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์รุ่นใหม่ เชื่อว่าสาเหตุของความเดือนร้อนมิได้มาจากตัวเขาเองเท่านั้น แต่มาจากสังคมด้วย ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลปกติที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนในด้านความเป็นอยู่ และต้องการจะป้องกันปัญหาและความเดือนร้อนไว้ล่วงหน้า คนกลุ่มนี้ควรเข้มแข็งพอพร้อมที่จะช่วยเหลือบุคคลกลุ่มอื่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการรับบริการสังคมสงเคราะห์ด้วย

นงลักษณ์ เทวกุล ณ อยุธยา (2534, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของสังคมสงเคราะห์ว่าเป็น ศาสตร์ ศิลป์ และวิชาชีพ ซึ่งความเป็นศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ เพราะว่าการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้มารับการสงเคราะห์นั้น นักสังคมสงเคราะห์ต้องใช้ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และกระบวนการสังคมสงเคราะห์ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์จะต้องทำการค้นหาข้อเท็จจริงของปัญหาอย่างมี เหตุผลว่า ปัญหานั้นคืออะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อทราบสาเหตุแห่งปัญหาแล้ว จึงนำข้อมูลไปวิเคราะห์ และวินิจฉัยว่าปัญหานั้น ๆ มีขอบเขตและความรุนแรงเพียงใด มีกลไกใดบ้างที่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ และวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ๆ มีการติดตามและการประเมินผล หลักการเหล่านี้จึงเรียกว่าเป็นวิธีการ ตามหลักวิทยาศาสตร์ คือการมีกฎเกณฑ์และหลักการในการปฏิบัติอย่างมีเหตุผลและมีข้อมูล ต่อมาคือ การสังคมสงเคราะห์เป็นศิลป์ เนื่องจากนักสังคมสงเคราะห์ต้องนำศาสตร์แขนงต่าง ๆ พร้อมทั้งทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์และทางสังคมศาสตร์ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ และ ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาและสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และป้องกันการเกิดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ตลอดจนพัฒนาและ ส่งเสริมบุคลิกภาพ สดุดท้าย สังคมสงเคราะห์เป็นวิชาชีพ เพราะว่ามีระดับการทำงานเป็นที่ยอมรับทั่วไป เนื่องด้วยการสังคมสงเคราะห์เป็นงานที่นำทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์ ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์รวมถึง ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ความรู้จากศาสตร์สาขาต่าง ๆ อาทิ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ อีกทั้งยังมีทักษะความสามารถที่นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความชำนาญ สามารถถ่ายทอด เรียนรู้ และปฏิบัติต่อ ๆ กันไปได้ การถ่ายทอดอาจให้คำปรึกษาหารือหรือ คำแนะนำต่าง ๆ นอกจากนี้ นักสังคมสงเคราะห์ยังต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน สามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานกับผู้มารับการสงเคราะห์โดยไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ และศาสนา ในการทำงานสังคมสงเคราะห์มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามสายงานและความถนัดของบุคคล เพื่อความเหมาะสมและความสามารถ

ตรงกับประเภทงานนั้น ๆ อีกทั้ง สังคมสงเคราะห์เป็นสมาคมวิชาชีพ มี สถาบันวิชาชีพรับรอง เพื่อยกระดับวิชาชีพให้สูงขึ้น และเพื่อความเจริญก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนั้น ๆ รวมถึงนักสังคมสงเคราะห์ต้องยึดถือจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายของ วิชาชีพที่ตั้งไว้ 10 จากแนวคิดสังคมสงเคราะห์เป็นศาสตร์ ศิลป์ และวิชาชีพ จึงมีบทบาทหน้าที่ในด้าน ของการแก้ไข และบรรเทาปัญหา การป้องกัน การบำบัดรักษาหรือการบริการ และการส่งเสริมหรือการพัฒนาที่มาจาก การประยุกต์ใช้ศาสตร์แขนงต่าง ๆ ร่วมกับประสบการณ์ที่มีจนเป็นวิชาชีพที่สามารถ ช่วยเหลือ ผู้คนที่กำลังประสบปัญหา

หลักการสำคัญในการสังคมสงเคราะห์

หลักการสำคัญในการสังคมสงเคราะห์ ได้มาจากแนวคิดของการสังคมสงเคราะห์ในการที่จะ ช่วยเหลือและพัฒนาให้บุคคล กลุ่ม และชุมชนมีความสามารถในการดำเนินชีวิตของตนเองตาม ความสามารถในการที่จะสร้างสรรค์ บรรลุผลสำเร็จที่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเอง ใน การสังคมสงเคราะห์พึงระลึกถึงหลักในการปฏิบัติงาน ดังนี้ (พรณี ประจวบเหมาะ, 2523, หน้า 15 - 17)

1. ช่วยคนที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ เช่น คนพิการทุพพลภาพ หรือผู้ที่ประสบเคราะห์กรรม ภายหลังเกิดปัญหาและความเดือดร้อน นักสังคมสงเคราะห์จะต้องเข้าร่วมแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้ บุคคลเหล่านี้สามารถช่วยตนเองได้
2. ช่วยให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการอย่างแท้จริง การช่วยที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการอย่างแท้จริง การช่วยที่ไม่ตรงกับความต้องการและความจำเป็น อาจเป็นโทษ มากกว่า เช่น การให้พร้าเพื่อทำให้คนเกียจคร้านและไม่ช่วยตัวเอง
3. ช่วยพัฒนาให้บุคคล กลุ่มชน ชุมชน ให้สามารถดำเนินชีวิตของตนเองในทางสร้างสรรค์ มี กำลังใจในการต่อสู้เอาชนะความยากลำบาก ปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม พยายามแก้ปัญหา ต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเอง
4. ยึดหลักความเท่าเทียมกันของบุคคล ในการช่วยเหลือดังกล่าวว่านักสังคมสงเคราะห์จะต้อง ยึดหลักความเท่าเทียมกันของบุคคลในฐานะที่ผู้รับบริการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ย่อมมี เกียรติยศ ศักดิ์ศรี เสมอภาคกัน ในการที่จะได้รับการสงเคราะห์ตามความจำเป็น โดยไม่มีการรังเกียจ แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา
5. ต้องรักษาความลับของผู้รับบริการ ไม่เปิดเผยต่อผู้อื่นในกรณีที่ต้องเปิดเผย จะ กระทำได้ระหว่างนักวิชาชีพหรือผู้ร่วมงานเป็นทีม เช่น จิตแพทย์ พยาบาล ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ใน การช่วยเหลือผู้รับบริการเอง

พุทธทาสภิกขุ (2542, หน้า 2 - 4) กล่าวว่า หลักการของสังคมสงเคราะห์จะต้องสงเคราะห์ ทั้งทางด้านวัตถุ และความสว่างไสวทางวิญญาณ ทั้งนี้เพราะ “เราสงเคราะห์เขาเพื่อให้เขาช่วยตนเอง ได้ คือ ทำให้เขารู้และสามารถช่วยตนเองได้” ในปัจจุบันนี้บุคคลโดยมากยังขาดความรู้ทางธรรมะ ที่ จะทำให้จิตใจเข้มแข็ง การสงเคราะห์ทางวัตถุมากเกินไป จำทำให้คนอ่อนแอไม่สามารถช่วยตนเองได้

กล่าวโดยสรุป หลักสำคัญในการสังเคราะห์ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว นักสังคมสงเคราะห์ จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพราะในการปฏิบัติงานนักสังคมสงเคราะห์จะต้องทำงานร่วมกับ ผู้รับบริการ ดังนั้นผู้รับบริการจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาาร่วมกันทุกขั้นตอนนับตั้งแต่

การมองปัญหาร่วมกัน การเข้าใจปัญหาร่วมกัน ตลอดจนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับผู้รับบริการ ไม่ใช่สังคมสงเคราะห์จะต้องแก้ไขปัญหาให้หรือกระทำให้ผู้รับบริการแต่เพียงฝ่ายเดียว การตัดสินใจควรเป็นหน้าที่ของผู้รับบริการว่าจะเลือกทางออกอย่างไรจึงจะแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้

วัตถุประสงค์ของการสังคมสงเคราะห์

ปัจจุบันนี้เรายอมรับว่างานสังคมสงเคราะห์เป็นกระบวนการส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคน สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ดังนั้น วัตถุประสงค์ของงานสังคมสงเคราะห์จึงสรุปได้ ดังนี้ (Howard Goldstien, 1974, p.154)

1. ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความสามารถในการเผชิญ และแก้ไข ปัญหาของตนที่เกิดขึ้นในสังคมได้ด้วยตนเองระดับหนึ่ง
2. ช่วยให้คนรู้จักระบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งจะช่วยให้เขารู้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคม และสามารถให้ทรัพยากร และการบริการต่าง ๆ ในฐานะสมาชิกของสังคม
3. ส่งเสริมให้ระบบต่าง ๆ ในสังคมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุน้ำที่อันพึงมีต่อสังคม
4. ช่วยพัฒนาและปรับปรุงนโยบายสังคมทุกระดับ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลในสังคม
5. ส่งเสริมให้คนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมให้ถูกต้องเพื่อให้เขามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงสังคมเพื่อพัฒนาสังคมไปสู่สภาพที่ดีกว่า

พุทธทาสภิกขุ (2542, หน้า 6 – 11) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการสังคมสงเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ทำให้เขามีสติปัญญา พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า การให้แสงสว่างทางวิญญาณเลิศกว่าการให้อะไรทั้งหมด เพราะทำให้คนเข้าใจถูกต้องในการช่วยตนเอง มิฉะนั้นและจะทำให้การช่วยเหลือไม่รู้จบ ตัวเขาช่วยตนเองไม่ได้จะทำให้เขาอ่อนแอลง
2. ทำให้เขาช่วยตัวเอง หลักธรรมในศาสนาพุทธ ได้สอนให้บุคคลช่วยตัวเอง โดยเน้นความสำคัญที่จิตใจ ถ้าคนมีความสว่างทางจิตใจ ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ทำให้เกิดความเข้มแข็ง ฉะนั้นฉลาด มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ในปัจจุบันวัตถุมิมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้คนเพิ่มความเห็นแก่ตัว ดังนั้น ยิ่งช่วยทางวัตถุมากเท่าไร ก็ยิ่งเห็นแก่ตัวมากขึ้น ดังนั้นจิตใจจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องแก้ไข
3. ทำให้เขาเข้มแข็ง การสงเคราะห์จะต้องทำให้พอเหมาะสม อย่างนำเอาความสบายความมีกินมีใช้อย่างพุ่มเฟิยของตนเองไปเทียบกับผู้อื่นว่าเขาขาดแคลน และนำไปทำให้เขาพุ่มเฟิย ซึ่งจะเป็นการทำให้เขาอ่อนแอก็ได้
4. ทำให้เขามีมาตรฐานที่ดีแห่งการดำรงชีวิต มาตรฐานที่พอดีสำหรับคนทั่วไป อาจเป็น บ้าน รถยนต์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ สำหรับการดำรงชีวิต แต่ไม่ควรละเลยความสุขใจ การดิ้นรนเพื่อแสวงหาสิ่งที่มีมากเกินไป ทำให้ขาดความสุข และความสงบของจิตใจ สิ่งที่ดีที่สุดที่มนุษย์ควรจะได้คือ ความสบายใจ ดังนั้นการสงเคราะห์ด้วยวัตถุ ไม่ใช่การสังคมสงเคราะห์ที่แท้จริง

ประเภทของงานสังคมสงเคราะห์

งานสังคมสงเคราะห์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย การสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายเป็นการทำงานกับผู้ใช้บริการรายบุคคลและ ครอบครัวไปถึงครอบครัวของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งแนวทางของการทำงานจะแตกต่างกันไปตามแนวคิดทฤษฎี ที่นักสังคมสงเคราะห์ให้ความเชื่อถือ โดยกลุ่มที่เชื่อทฤษฎีจิตสังคม จะมีความเห็นว่า การสังคมสงเคราะห์ เฉพาะรายเป็นการบวนการพัฒนาบุคลิกภาพของคน และการปรับตัวของคนกับสิ่งแวดล้อม ในขณะที่กลุ่มที่เชื่อทฤษฎีการหน้าที่จะมีความเห็นว่าเป็น “วิธีการบริหารบริการสังคมอย่างหนึ่งที่มีกระบวนการให้ความช่วยเหลือ โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจทางจิตวิทยาและทักษะที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อทำงานกับปัจเจกบุคคล และสวัสดิภาพของสังคม” (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2536, หน้า 37) และสำหรับกลุ่มที่เชื่อในทฤษฎีการแก้ปัญหาที่มีความเห็นว่า การสังคมสงเคราะห์เป็นการแก้ปัญหาในรูปแบบการทำงานที่มีชีวิตชีวา เน้นความเป็นมนุษย์ใช้สัมพันธภาพเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บุคคลและครอบครัวที่ประสบปัญหาหากกลับมาจะมีแรงจูงใจ มีสมรรถนะ และโอกาสในการจัดการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และสุดท้าย กลุ่มที่เชื่อในทฤษฎีการปรับพฤติกรรม มีความเห็นว่า การสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายเป็นเรื่องของการใช้เทคนิคการทำงานที่ละเอียดซับซ้อน โดยรับเอาแนวคิดพฤติกรรมนิยมมาทำให้ปัญหาของผู้ใช้บริการจะได้รับการประเมินในเชิงพฤติกรรมที่สังเกตได้ และใช้เทคนิคทางพฤติกรรมบำบัด (วันทนีย์ วาสีเกสิน, สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2557, หน้า 46)

2. การสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน การสังคมสงเคราะห์กลุ่มชนเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาศักยภาพด้วยกิจกรรมและอิทธิพลของกลุ่ม ซึ่งแนวคิดการสังคม สงเคราะห์กลุ่มชนมีพื้นฐานมาจากการผสมผสานแนวคิดพัฒนาการ แนวคิดปรากฏการณ์นิยม และปรัชญามนุษย์นิยมเข้าด้วยกัน จึงมองว่ามนุษย์มีศักยภาพและคุณค่า เมื่อบุคคลมาอยู่ในกลุ่มด้วยกันและ ตระหนักถึงคุณค่าของกันและกัน กลุ่มก็จะมีชีวิตและมีคุณค่าใหม่เกิดขึ้น ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์จะไม่มีอำนาจเหนือกลุ่ม แต่จะให้ความสนใจกับการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มกับพฤติกรรมของ บุคคลที่ปรากฏอยู่จริงในกลุ่มมากกว่าการวิเคราะห์บุคลิกภาพ นักสังคมสงเคราะห์จะกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ ให้ข้อคิดเห็น สร้างบรรยากาศ รวมถึงให้เกียรติและให้ความสำคัญ ผ่านการกระตุ้นให้สมาชิกได้ แสดงออกอย่างเสรีและทั่วถึง ต่อมาคือทฤษฎีการปะทะสังสรรค์ เป็นทฤษฎีที่เน้นการติดต่อปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ระหว่างสมาชิกกลุ่มกันเองและกับนักสังคมสงเคราะห์ โดยนักสังคมสงเคราะห์จะต้องเข้าถึงจิตใจ และความรู้สึกของสมาชิกและกลุ่ม รวมถึงจะต้องร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง และค่านิยม ซึ่งจะเน้นการ แสดงความเชื่อมั่นในสมรรถนะและความเข้มแข็งของสมาชิกและกลุ่ม สุดท้ายคือทฤษฎีการป้องกันและฟื้นฟูสภาพ เป็นทฤษฎีที่ยืดหยุ่นกว่า แต่จะเน้นความเป็นระเบียบในการจัดการ เช่น คำนี้ถึงประวัติในอดีต และบุคลิกภาพของสมาชิกเพื่อนำมากำหนดองค์ประกอบของกลุ่มอย่างแน่นอนชัดเจน ซึ่งทฤษฎีนี้ เหมาะสมกับผู้ใช้งานบางกลุ่มที่นักสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องชี้แนะค่อนข้างมาก เช่น งานสถานพินิจและ คุ้มครอง งานคุมประพฤติ และผู้ป่วยทางจิตบางกลุ่ม เป็นต้น

3. การสังคมสงเคราะห์ชุมชน การสังคมสงเคราะห์ชุมชนเป็นกระบวนการระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่พยายามทำให้ชุมชนตระหนักในปัญหาที่ปรากฏอยู่ในสังคม และชุมชนได้ใช้ทรัพยากรที่ทำให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันแก้ไขปัญหที่อาจมีผลกระทบต่อทั้งชุมชนและเพื่อความสุขของคนในชุมชนโดยส่วนรวม รวมถึงเป็นงานที่ทำผ่านการทำวิจัย หรือการสำรวจ การวางแผน การประสานงาน

การจัดตั้งองค์กร การระดมทุน การบริหาร การให้คำปรึกษา การให้การศึกษา การจัดตั้งคณะกรรมการ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การสาริต การจัดทำบันทึก เป็นต้น ซึ่งการสังคมสงเคราะห์ชุมชน จำเป็นต้องมีทักษะการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก กับบุคคล กลุ่ม และชุมชนได้ดี มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและ สถานการณ์ทางสังคมได้ดี รวมถึงการใช้ทรัพยากรชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เข้าใจและยอมรับสภาพการณ์ที่เป็นจริง สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีความรู้ทางสังคมและสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี (วันทนี วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วัฒนารมณ, และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2557, หน้า 52) ซึ่งในงานวิจัยของข้าพเจ้าเป็นจัดเป็นการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย นักสังคม สงเคราะห์ในโรงเรียนมีบทบาทหลักในการดูแล ป้องกัน และแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและคำแนะนำกับทางบุคคลผู้รับบริการ รวมไปถึงครอบครัวและสภาพสังคมโดยรอบของผู้ที่มีความต้องการความช่วยเหลือ

แนวคิดเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส

ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนและได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติและภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบอันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น

1. คนยากจน หมายถึง คนที่มีรายได้หรือค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่ำกว่าเส้นความยากจน โดยคำนวณจากค่าใช้จ่ายของปัจเจกบุคคลในการได้มาซึ่งอาหาร สินค้าและบริการที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ปี 2554 เส้นความยากจนกำหนดไว้ที่ 2,422 บาท/คน/เดือน

2. คนเร่ร่อน หมายถึง บุคคลที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง กินอยู่หลับนอนในที่สาธารณะ จึงมักหมายรวมถึงคนไร้ที่พึ่ง ขอดทาน คนไร้บ้าน

3. ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหมายถึง ผู้ที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวอื่นที่มีเลข 13 หลัก หรือเอกสารหลักฐานทางทะเบียนที่แสดงถึงชื่อ นามสกุล สัญชาติ วันเดือนปีเกิด และถิ่นที่อยู่

4. ผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ครอบครัวและผู้ได้รับผลกระทบ

4.1 ผู้ติดเชื้อ เอชไอวี หมายถึง บุคคลที่มีกลุ่มอาการของโรคที่เกิดขึ้นจากระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมหรือบกพร่องที่เกิดขึ้นมาภายหลัง ซึ่งไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด โดยมีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส ฮิวแมน อิมมูน เดฟิเซียนซีไวรัส (Human Immune Deficiency Virus) ได้เข้าสู่ร่างกายไปทำลายเซลล์เม็ดเลือดขาวที่ทำหน้าที่ป้องกันร่างกายจากเชื้อโรค จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ

4.2 ผู้ป่วยเอชไอวี หมายถึง ผู้ที่ได้รับเชื้อเอชไอวีแล้ว และเมื่อร่างกายอ่อนแอ ระบบภูมิคุ้มกันเสื่อมหรือไม่มีภูมิคุ้มกันของร่างกาย เกิดการติดเชื้อโรคอื่น ๆ ได้ง่าย ทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคฉวยโอกาสต่าง ๆ เช่น วัณโรค ปอดบวม เชื้อรา มะเร็งบางชนิด เป็นต้น ทำให้รักษาไม่หายในที่สุดจะตายด้วยโรคติดเชื้อชนิดนั้น ๆ

4.3 ครอบครัวและผู้ได้รับผลกระทบหมายถึง ครอบครัว บิดามารดา บุตร ญาติพี่น้องของผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยเอชไอวี

5. ผู้พันโทษ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก อกภัยโทษ และได้รับการปลดปล่อยเมื่อจำคุกครบกำหนดตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งผู้พ้นจากการคุมประพฤติ

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม (2554, หน้า 1) ได้นิยามความหมายของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม หมายถึง ผู้ประสบปัญหา ความเดือนร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ และภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น ประกอบด้วย 5 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) คนยากจน 2) บุคคลเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย 3) ผู้มีปัญหาสถานะทางกฎหมาย 4) ผู้พันโทษ และ 5) ผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ ภายหลังได้มีการขยายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมอีก 1 กลุ่ม ได้แก่ 6) ผู้มีอาชีพบริการทางเพศ

รัตนา ปันจติ (2557, หน้า 30) ได้นิยามความหมาย ผู้ด้อยโอกาส คือ ผู้ที่ไม่ได้รับโอกาสทางสังคม หรือมีคุณภาพชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม โดยมีพื้นฐานทางด้านชีวิตที่ขาดโอกาสมาแล้วตั้งแต่กำเนิด รวมทั้งขาดโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานจากการให้บริการของรัฐ แต่ผู้ด้อยโอกาสไม่ได้หมายความว่าไม่มีโอกาส เพียงแต่ยังไม่ได้รับโอกาสต่อการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีเท่านั้น

สุภัทรา แก้วชาญศิลป์ (2540, หน้า 7) ให้ความหมายว่า ผู้ด้อยโอกาส (Vulnerable Groups) คือ ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือนร้อนทั้งในเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข การเสียเปรียบ และไม่ได้รับความเป็นธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งผู้ประสบปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมได้ตามปกติหรือจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ รวมทั้งผู้ที่ถูกทอดทิ้งทางสังคม ได้แก่ ผู้ที่หลุดจากกลไกทางสังคม ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรหรือบริการทางสังคมได้ ถูกกีดกันไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางสังคม หรือการเมือง ขาดสิทธิประโยชน์และโอกาสที่จะยกระดับสถานภาพทางสังคมของตนเองให้สูงขึ้น ผู้ด้อยโอกาสนี้ จึงนับเป็นบุคคลที่สังคมต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลและคุ้มครอง ตลอดจน พัฒนาศักยภาพของผู้ด้อยโอกาสนี้ ให้สามารถดำรงวิถีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตตามความเหมาะสม

กมลชนก ขำสุวรรณ (2555, หน้า 9) ให้ความหมายว่า ผู้ด้อยโอกาส 5 ประเภท ได้แก่ คนยากจน คนเร่ร่อน คนไร้สัญชาติ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและครอบครัว รวมถึงผู้พันโทษที่ประสบความเดือนร้อนและได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การสาธารณสุข การเมือง กฎหมาย และวัฒนธรรม ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ ในสังคม และกลุ่มคนเหล่านี้ต้องได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิในการเข้าถึงหลักประกันความมั่นคงในชีวิตและพัฒนา ศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผู้ด้อยโอกาส คือ ผู้ที่ประสบกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต มีสภาพชีวิตการเป็นอยู่ที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การสาธารณสุข ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต รวมไปถึงการไม่ได้รับความยุติธรรมทางกฎหมาย และการที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐได้ซึ่งรัฐควรให้ความสำคัญกับปัญหานี้เพื่อไม่ให้

เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

จากการให้แนวคิดเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาสของนักวิชาการและผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลแนวคิดหลักของผู้ด้อยโอกาส เพื่อใช้อธิบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตาราง 1 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แนวคิดหลักที่นักวิชาการ และนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส

นักวิชาการหรือนักวิจัย	แนวคิดหลัก
สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส (2554, หน้า 1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ได้รับความเดือนร้อนและประสบปัญหาทางสังคม 2. ขาดโอกาสในการเข้าถึงการบริการพื้นฐานของรัฐและไม่มีองค์กรใดรับผิดชอบ
รัตนา ปันจตุติ (2557, หน้า 30)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ไม่ได้รับโอกาสทางสังคม หรือมีคุณภาพชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม 2. ขาดโอกาสมาแล้วตั้งแต่กำเนิด และขาดโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานจากการให้บริการของรัฐ
สุภัทรา แก้วชาญศิลป์ (2540, หน้า 7)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือนร้อนในด้านต่าง ๆ จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมได้อย่างเป็นปกติ 2. จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือดูแล 3. ผู้ที่ถูกทอดทิ้งจากสังคม
กมลชนก ขำสุวรรณ (2555, หน้า 9)	<ol style="list-style-type: none"> 1. คนยากจน คนเร่ร่อน คนไร้สัญชาติ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้พันโทษ 2. ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ ในสังคม

นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายรัฐบาล

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอก ประยุทธ์จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ซึ่งมีนโยบายที่เกี่ยวข้องด้านผู้สูงอายุ ดังต่อไปนี้ ข้อ 3. คือการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของภาครัฐ โดยจะมีประเด็นเกี่ยวกับ เรื่องการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพื่อที่จะส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดย

จัดเตรียมระบบการดูแลในบ้านสถานพักฟื้นและโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งการพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การพัฒนาประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงระยะเวลา 20 ปี สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2540, หน้า 3 – 66) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้กล่าวถึงการพัฒนาประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาสไว้ในยุทธศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพคนไทยและยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มประชากรกลุ่มด้อยโอกาส ซึ่งได้กำหนดแนวทางหลักในการพัฒนาประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสกลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) กลุ่มเด็กในภาวะยากลำบาก ซึ่งประกอบด้วย เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กเร่ร่อน และเด็กยากจน และไม่มีโอกาสศึกษาต่อ 2) กลุ่มเด็กและสตรีในธุรกิจบริการทางเพศ และถูกประทุษร้ายทารุณต่าง ๆ 3) กลุ่มคนพิการ 4) กลุ่มผู้สูงอายุยากจนที่ไม่มีญาติหรือผู้เลี้ยงดู 5) กลุ่มคนยากจนในเมืองและชนบท 6) กลุ่มผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขัง และ 7) กลุ่มคนไทยต่างวัฒนธรรม เช่น ชาวเขา ชาวเล เป็นต้น ให้ได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองและได้รับบริการทุกด้านอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้

1. การพัฒนากลุ่มเด็กในภาวะยากลำบาก โดย

1.1 เร่งรัดการกำหนดอายุขั้นต่ำของแรงงานเด็กจาก 13 ปี เป็น 15 ปี ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว ตลอดจนให้มีการกำหนดมาตรการในการคุ้มครอง และให้สวัสดิการที่เหมาะสมแก่แรงงานเด็กในภาคเกษตรกรรมและแรงงานเด็กที่อยู่นอกระบบ

1.2 ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับแรงงานเด็กแก่ผู้นำชุมชนและผู้นำสหภาพแรงงาน เพื่อให้มีส่วนช่วยเฝ้าระวัง ดูแลป้องกัน และรายงานการใช้แรงงานเด็ก ที่ผิดกฎหมาย หรือละเมิดสิทธิของเด็กที่ใช้แรงงาน

1.3 สนับสนุนให้นายจ้างจัดหรือปรับปรุงสวัสดิการที่เหมาะสมแก่แรงงานเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ นันทนาการ และ การพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.4 พัฒนารูปแบบและกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเร่ร่อนให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบครบวงจรมากขึ้น โดยระดมความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและสนับสนุนให้ สถาบันศาสนาเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

1.5 สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในภาวะยากลำบากประเภทต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง

1.6 ศึกษาแนวทางการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กและให้มีมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้าน

1.7 เสริมสร้างทัศนคติและปรับปรุงวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ให้มีประสิทธิภาพและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อเด็กในภาวะยากลำบากมากขึ้น เช่น การแก้ไขปัญหาด้านหลักฐานประกอบการศึกษาของเด็กเร่ร่อน รูปแบบและวิธีการสืบสวนและตัดสินคดีที่เด็ก เป็นผู้เสียหายหรือก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นต้น

1.8 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนและโรงเรียนยอมรับและปฏิบัติต่อเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการติดเชื้อหรือมีผู้ป่วยโรคเอดส์เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป และสนับสนุนให้ภาคีภาคเอกชน สถาบันศาสนาและชุมชน ร่วมสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตแก่เด็ก เหล่านี้ โดยไม่ต้องตรวจหาภาวะการติดเชื้อในตัวเด็กเสียก่อน

1.9 เสริมสร้างศักยภาพของครอบครัว เครือญาติและชุมชนให้สามารถดูแลสุขภาพและรู้จักวิธีการพยาบาลเบื้องต้นแก่เด็ก ในกรณีทราบภาวะการติดเชื้อเอดส์และมีอาการเจ็บป่วยเป็นครั้งคราว โดยเน้นการวางแผนบริการเด็กร่วมกันระหว่างครอบครัวและสถานบริการ หรือองค์กรเอกชน

1.10 พัฒนากระบวนการช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กในชนบทที่ยากจนและเด็กในภาวะยากลำบากได้มีโอกาสศึกษาต่อหรือฝึกทักษะในการประกอบอาชีพตามความต้องการและศักยภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งทรัพยากรของแต่ละท้องถิ่น

1.11 สนับสนุนการพัฒนาอาชีพแก่เยาวชนชนบทอย่างเป็นระบบ โดยจัดบริการข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์และการใช้ ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม

2. การพัฒนากลุ่มเด็กและสตรีในธุรกิจบริการทางเพศ และถูกประทุษร้ายทารุณต่าง ๆ รวมทั้งสตรีที่ถูกเลือกปฏิบัติและมีอคติทางเพศ โดย

2.1 สนับสนุนการจัดตั้งช่างงานองค์กรประชาชนระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะระดับหมู่บ้าน เพื่อสำรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม ป้องกันและให้ความช่วยเหลือมิให้เด็กและสตรีถูกขังขู่ หรือล่อลวงไปประกอบอาชีพธุรกิจบริการทางเพศ

2.2 รณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมที่มีส่วนส่งเสริมธุรกิจบริการทางเพศ รวมทั้งสร้างปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีโดยผ่านระบบสื่อสารมวลชนและการสอดแทรกเรื่องครอบครัวศึกษาไว้ในการเรียนการสอนทุกระดับ

2.3 สนับสนุนการจัดบริการที่เป็นระบบครบวงจร เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศในเรื่องผลกระทบของการประกอบอาชีพการดูแลสุขภาพอนามัย การให้บริการแนะแนวและฝึกอบรมอาชีพ รวมทั้งการจัดหางานและ เงินทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้ที่ต้องการจะเลิกอาชีพธุรกิจทางเพศ โดยใช้รูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่

2.4 สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อขจัดอคติทางเพศและการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ ให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และดำเนินการตามปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการว่าด้วยความก้าวหน้าของสตรีขององค์การสหประชาชาติ

2.5 สกัดกั้นมิให้มีการล่อลวงหรือนำเด็ก สตรีไทยและต่างชาติออกไปและเข้ามาเพื่อประกอบธุรกิจบริการทางเพศ โดยเฉพาะเส้นทางที่เชื่อมกับพื้นที่ชายแดน

2.6 ให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาธุรกิจทางเพศแก่พ่อแม่และผู้ปกครอง

3. การพัฒนากลุ่มคนพิการ โดย

3.1 ให้มีการป้องกันความพิการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ค้นหาเฝ้าระวังความพิการ ตั้งแต่ก่อนคลอด ระหว่างคลอด หลังคลอด ตลอดจนความพิการภายหลังและสนับสนุนงาน ศึกษาวิจัยถึงสาเหตุและการป้องกันความพิการ โดยใช้หน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้วเป็นหลักในการ ประสานงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ครอบครัว ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการป้องกัน ช่วยเหลือ ฟื้นฟูและพัฒนาคนพิการให้สามารถพึ่งตนเอง ได้ รวมทั้งรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและชุมชนให้มีทัศนคติที่ดีและ การยอมรับ ความเท่าเทียมต่อคนพิการ พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้คนพิการเข้าใจในสถานภาพของตนและ สังคมได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

3.3 สนับสนุนให้คนพิการได้รับบริการทางการแพทย์และการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่าง ต่อเนื่องและกว้างขวาง โดยเน้นจัดบริการให้การรักษายาบาลแบบให้เปล่าแก่คนพิการที่ยากจน

3.4 ส่งเสริมให้คนพิการได้รับบริการการศึกษาในทุกระดับ โดยเน้นการเรียนร่วมใน โรงเรียนปกติ ส่วนการศึกษาพิเศษนั้นให้มีเฉพาะเท่าที่จำเป็น

3.5 ให้มีบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านอาชีพโดยเน้นการเตรียมความพร้อม ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือประกอบอาชีพอิสระ โดยเฉพาะเด็กพิการด้อยโอกาสในชนบท

3.6 ปรับปรุง แก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและการดำเนินงานให้เอื้อต่อการคุ้มครอง สิทธิประโยชน์ การสงเคราะห์ การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการจัดสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมคน พิการทุกประเภททั้งในเมืองและชนบท พร้อมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกแก่คนพิการ

3.7 ส่งเสริมการรวมตัวของคนพิการในทุกระดับเพื่อช่วยเหลือกันเองและสนับสนุน องค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาคนพิการทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเสริมงานบริการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.8 สนับสนุนครอบครัวที่มีคนพิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรังให้ได้รับความช่วยเหลือ จากชุมชนและบริการของภาครัฐและเอกชนอย่างเหมาะสมทันการและทั่วถึง

3.9 จัดสวัสดิการสังคม โดยให้เบี้ยยังชีพแก่คนพิการที่มีสภาพความพิการรุนแรงจน ไม่สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพตามกระบวนการที่มีอยู่ได้

4. การพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุยากจนที่ไม่มีญาติหรือผู้เลี้ยงดู โดย

4.1 การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ โดยเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติเลี้ยงดูให้ มากขึ้น รวมทั้งขยายบริการรักษายาบาลโดยไม่คิดมูลค่าตลอดจนลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับ พาหนะเดินทางทุกประเภทและบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงในเขตเมืองและ ชนบทในรูปแบบที่เหมาะสม

4.2 ส่งเสริมให้ครอบครัวเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุควบคู่กับการ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว รวมทั้งพิจารณาให้สิ่งจูงใจแก่บุตรหรือ ญาติที่ดูแลผู้สูงอายุที่ยากจน

4.3 สนับสนุนให้สถานพยาบาลเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรศาสนา และชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือผู้สูงอายุในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งยังกำหนดให้มีมาตรฐานทางกฎหมายในการส่งเสริม กำกับดูแลหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุให้มีการดำเนินงาน และจัดบริการตามมาตรฐานขั้นต่ำที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการ

4.4 ส่งเสริมให้มืองค์กรหลักทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุที่เป็นเอกภาพ โดยทำหน้าที่วางแผน รวบรวมข้อมูล และประสานการดำเนินงานอย่างเป็นทางการเป็นเครือข่ายไปในทิศทางเดียวกัน

5. การพัฒนาคุณภาพคนยากจนในเมืองและชนบท โดย

5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กยากจนในเมืองและชนบทมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษ โดยการจัดสรรทุนเล่าเรียน การให้เงินอุดหนุนแก่ครอบครัวเพื่อ ทดแทนค่าเสียโอกาสในการส่งเด็กเข้าเรียนต่อ และการพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

5.2 ส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรประชาชนและกองทุนในท้องถิ่นชนบทในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อระดมทุนในท้องถิ่นมาช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน

5.3 ปรับสภาพแวดล้อมในชุมชนแออัดให้เหมาะสมและขยายบริการสังคมให้เข้าถึงชุมชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในสังคมเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคเอดส์และการป้องกันปัญหาหามลพิษ

5.4 ส่งเสริมให้คนในชุมชนชนบทโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย สามารถประกอบกิจการอุตสาหกรรมครัวเรือนและอุตสาหกรรมชุมชนขนาดเล็กและกลางได้

6. การพัฒนาคุณภาพผู้ถูกคุมประพฤติกุมและผู้ต้องขัง โดย

6.1 เสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่เหมาะสมทั้งทางด้านการศึกษา ฝึกอาชีพ การมีงานทำและมีรายได้ในระหว่างและหลังการถูกคุมขัง และถูกคุมประพฤติกุม รวมทั้งมีโอกาสไปทำงานบริการชุมชนที่จะมีส่วนเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม

6.2 สนับสนุนให้ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาระบบงานและดำเนินการฟื้นฟูพัฒนาคุณภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ถูกคุมประพฤติกุมและผู้ต้องขังในทุกรูปแบบมากขึ้น

7. การพัฒนาคุณภาพคนไทยต่างวัฒนธรรม โดย

7.1 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้มีทักษะในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพโดยผ่านระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในชุมชนของตนเองได้อย่างยั่งยืน และไม่สร้างผลกระทบทางลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.2 เร่งรัดพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยต่างวัฒนธรรมให้ได้รับสัญชาติ การรับรองสิทธิทางกฎหมาย การคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปโภคอย่างเพียงพอ รวมทั้ง การเร่งรณรงค์ให้มีการวางแผนครอบครัวและป้องกันโรคเอดส์อย่างทั่วถึง

7.3 สนับสนุนการศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยต่างวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละกลุ่มอีกด้วย

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545, หน้า ๗ - 114) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้กล่าวถึง การเสริมฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมือง ให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และการยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนไทยอยู่ดีมีสุขได้อย่างยั่งยืน ด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ให้ความสำคัญกับ การปรับปรุงระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อสร้างหลักประกันแก่คนทุกช่วงวัย โดยเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบหลักประกันสังคม เตรียมความพร้อมของท้องถิ่นในการร่วมรับผิดชอบการบริการทางสังคม ปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ปรับปรุงรูปแบบการคุ้มครองกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส มีการให้ลำดับความสำคัญของการพัฒนาการแก้ปัญหาความยากจนที่มุ่งจัดการแก้ไขปัญหาย่างเป็นองค์รวม เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เน้นที่ตัวคนจนและสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาเชิงระบบและโครงสร้าง โดยการพัฒนาคนโครงสร้างการคุ้มครองทางสังคม เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตแก่คนยากจน โดยเน้นการปรับปรุงรูปแบบและแนวการดำเนินงานให้เข้าถึงกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้อย่างแท้จริง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งจัดสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับปัญหา และตรงกับความต้องการของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันปัญหาสังคมที่มีความเด่นชัด คือ คนไทยยังมีการว่างงานอยู่ในระดับสูง คนไทยบางกลุ่มขาดโอกาสในการเข้าถึงและไม่ได้รับการคุ้มครองจากหลักประกันความมั่นคงทางสังคมที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส ขณะเดียวกันปัญหาความรุนแรงและเลือกปฏิบัติต่อเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งปัญหายาเสพติด และความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่ง กระทบต่อคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนด้วย

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 47 - 50) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา รู้จักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนเงื่อนไขความรอบรู้รอบคอบ ระเบิดระวาง และเงื่อนไขคุณธรรมที่ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีสติเพื่อที่จะนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่สมดุล มั่นคงและยั่งยืน ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมทุกระดับภายใต้หลักการร่วมคิด ร่วมทำร่วมผลัดกันเป้าหมายก็คือความกินดีอยู่ดีของประชาชน ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 2) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ 3) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและการแข่งขันได้ในช่วงศตวรรษแห่งเอเชีย 4) การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน โดยรายละเอียดในยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ได้กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพคนไทยให้มีความรอบรู้คุณธรรม มีสุขภาวะที่ดีพร้อมรับผลกระทบจากการ

เปลี่ยนแปลงเป็นกำลังปัญญาในการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวทันโลกได้อย่างรู้เท่าทันและอย่างมั่นคงสังคมไทยมีความสงบสุขรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย และมีการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างคนไทยอยู่ด้วยกันในสังคมอย่างสันติสุข สร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง สร้างหลักประกันที่มั่นคงให้กับประชาชน ด้านอาชีพ สวัสดิการสังคม การออม การดำรงชีวิตที่ปลอดภัย สงบสุข รวมทั้งขยายบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555, หน้า 8 – 36) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 - 10 สังคมไทยได้เผชิญหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับภาคและระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ และร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่แล้ว พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมภายใต้หลักการพัฒนาพื้นที่ภารกิจและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีจำนวน 6 ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 3) ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตรความมั่นคงของอาหารและพลังงาน 4) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และ 6) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาด้านครอบครัวและผู้ด้อยโอกาส มีอยู่ 2 ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ได้กล่าวถึงการจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐานและเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศโดยได้กล่าวถึงการพัฒนาด้านครอบครัวและผู้ด้อยโอกาสไว้ดังนี้

1) การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย สร้างโอกาสให้กลุ่มด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างมีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง

2) พัฒนาระบบสวัสดิการสังคมโดยจัดระบบความสัมพันธ์ของสวัสดิการตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตายให้มีความเชื่อมโยงกันทุกระดับตั้งแต่ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ

3) พัฒนาระบบการเป็นฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย โดยเฉพาะการออมเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงเมื่อชราภาพ

4) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจสังคมและการเมืองได้อย่างมีคุณค่า กล่าวคือเป็นการเสริมสร้างโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นในกระบวนการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการทุพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม หรือผู้สูงอายุ

5) กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสและการพัฒนาศักยภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ การพัฒนาเศรษฐกิจมีฐานกว้าง ครอบคลุมทั่วถึงและสร้างโอกาสสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น บนหลักการการยอมรับอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และลดช่องว่างในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

1) การพัฒนาผู้ด้อยโอกาสให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีคุณภาพ มีคุณค่าสามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงเป็นพลังในการพัฒนาสังคม โดยการส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำ คุณภาพของชีวิตการทำงานของแรงงานในทุกระดับ และการสร้างโอกาสและสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถสำหรับกลุ่มสตรีผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบและความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค ชุมชนและสังคมส่วนรวม ซึ่งจะกำหนดลักษณะประเภทงาน และอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ให้แก่ผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนให้นำความรู้ และประสบการณ์ของผู้ด้อยโอกาสที่เป็นคลังสมองของชาติทั้งภาครัฐ และเอกชน ประชาชน ชาวบ้านผู้มีภูมิปัญญาไปใช้ในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ

2) ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถพึ่งตนเองโดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะสมกับวัย มีการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการแบบบูรณาการและพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพ ความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้ด้อยโอกาสเพื่อขยายผลสู่ชุมชนอื่น ๆ

3) ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยสร้างเสริมสุขภาวะควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้เหมาะสมกับผู้ด้อยโอกาส

4) พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน โดยส่งเสริมการขยายผลและพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม คนยากจน และผู้อยู่ในพื้นที่

ทางไกล เพื่อสร้างความเข้าใจที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ชุมชน อย่างอบอุ่นเข้มแข็ง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560, หน้า 3 – 66) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีจำนวน 10 ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤตมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม 9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ 10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา โดยยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาด้านครอบครัวและผู้ด้อยโอกาส มีอยู่ 3 ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ได้กล่าวถึง การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและ สาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทยซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากที่ได้ขับเคลื่อนและผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงาน และ การใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น และการสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มรายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึง ปัจจัย การผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม เป็นต้น และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิง พื้นที่และบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้

1. เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ ทั้งในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การได้รับขยายการคุ้มครอง ทางสังคม (Social Protection) และสวัสดิการ (Welfare) ที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และ การพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพและยกระดับรายได้โดย

1.1 ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพจากสภาพครอบครัว พื้นที่ และสภาพร่างกาย การดูแลนักเรียนยากจนที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลที่ครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน การสนับสนุน ค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา การปรับปรุงระบบคัดกรองและการให้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน ของ สพฐ. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการให้ทุนการศึกษาต่อระดับสูง เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กนักเรียนออก จากโรงเรียนกลางคัน

1.2 จัดบริการด้านสุขภาพให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายฯ ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล โดยรัฐจัดให้มีกลไกช่วยเหลือและสนับสนุนสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่าย ที่จำเป็นเพื่อให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายฯ เข้าถึงบริการจากสถานพยาบาลของรัฐในพื้นที่ได้ อาทิ ค่าใช้จ่าย การเดินทางไปสถานพยาบาล รวมทั้งจัดให้มีบริการด้านสุขภาพเชิงรุกทั้งในด้านการให้คำปรึกษา การควบคุม และป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาเรื้อรังต่อสุขภาพ และการส่งเสริมด้านสุขอนามัย

1.3 สร้างโอกาสในการมีที่ดินทำกินของตนเองและยกระดับรายได้โดยรัฐเข้าไปสนับสนุนการมีที่ดินทำกินอย่างยั่งยืนในรูปแบบที่ครบวงจร ตั้งแต่การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะ ความชำนาญ การจัดสรรเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพอย่างทั่วถึง การขยายโอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร สารสนเทศ และองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการสนับสนุนด้านการตลาด ตลอดจนส่งเสริมทักษะการบริหารการเงิน เพื่อให้สามารถจัดการรายได้ เงินทุน และหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารที่ดิน เพื่อเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน ที่จะช่วยให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน ได้มีที่ดินทำกิน และมีที่อยู่อาศัย

1.4 กำหนดนโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน และปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนปรับ โครงสร้างการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ และเชิงพื้นที่ที่มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมควบคู่ไปกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ

1.5 เพิ่มการจัดสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้น้อยที่สุดอย่างเพียงพอและเหมาะสม อาทิ เพิ่มเบี้ยคนพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ยากจนให้เพียงพอที่จะดำรงชีพได้ สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณสุขภาคีให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา ชุมชนแออัดในเมือง สนับสนุนชุมชนให้มีการจัดบริการตามความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ

2. กระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง ตลอดจนปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อให้ประชากรทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐและทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน สามารถพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดย

2.1 ส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีความเท่าเทียมกัน มากขึ้นระหว่างพื้นที่ โดย

1) สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรครูมีการกระจายตัวอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้ง มาตรการที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อาทิ สวัสดิการบ้านพักครู เส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพที่ชัดเจน เพิ่มโอกาสในการพัฒนาครู

2) สร้างระบบความรับผิดชอบ (Accountability) ของการจัดการศึกษา โดยนำผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามาประกอบการประเมินผลครูและโรงเรียน

3) ขยายการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้ โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลและขาดแคลนครูผู้สอน

2.2 บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ผ่านการพัฒนาาระบบส่งต่อผู้ป่วยตั้งแต่ระดับชุมชนไปสู่ระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควบคู่ไปกับบริหารจัดการการให้บริการระบบควบคุมโรคที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งนำเทคโนโลยี โดยเฉพาะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์เฉพาะทางในพื้นที่ห่างไกล

2.3 เร่งรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้แรงงานนอกระบบตระหนักถึงประโยชน์ของการสร้างหลักประกันในวัยเกษียณและประโยชน์จากระบบประกันสังคม รวมถึงการขยายความครอบคลุมของสวัสดิการด้านการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ในทุกพื้นที่

2.4 ส่งเสริมและจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมให้ประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อให้เข้าถึงบริการของรัฐและโอกาสทางสังคมได้อย่างเท่าเทียม รวมถึงการได้รับการพัฒนาทักษะให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ตามศักยภาพ และความเหมาะสมของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของกลุ่มข้างต้นให้มีส่วนร่วมในการบริหารและ การตัดสินใจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

2.5 ปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม อาทิ การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการผูกขาดทางการค้า การปรับปรุงสิทธิประโยชน์ทางภาษีของ ธุรกิจขนาดเล็ - กลางให้เหมาะสมและไม่ด้อยกว่าของธุรกิจขนาดใหญ่ ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) และผลักดันการบังคับใช้และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การคุ้มครองผู้บริโภคให้ทันต่อรูปแบบสินค้าและบริการที่เปลี่ยนแปลงไป

3. เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงิน ฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการ ทุน ที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน โดย

3.1 สร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนให้มีขีดความสามารถในการสร้างแรง บันดาลใจให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา มีจุดยืนทางความคิด มีธรรมาภิบาลในการบริหารและ พัฒนาชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง

3.2 ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย และการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่และการต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่เชิงพาณิชย์ รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างการจัดการความรู้ในชุมชน

3.3 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การส่งเสริมการเชื่อมต่อบริษัทเครือข่ายอุตสาหกรรม (Cluster) ในพื้นที่กับเศรษฐกิจชุมชน การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการร่วมกันพัฒนา ความรู้ในเชิงทฤษฎีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเพื่อสร้างศักยภาพ

ให้กับชุมชนในการประกอบ ธุรกิจการสนับสนุนการประกอบธุรกิจแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นและ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว

3.4 สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์กรการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้านตำบลที่ทำหน้าที่หัก การให้ กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์เป็นแม่ข่าย

3.5 สนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ บริการ และการจัดการ ทรัพยากรในชุมชน ในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับหน่วยงานภาครัฐ อปท. ในการดูแลคุณภาพชีวิต ประชาชน โดยเปิดรับสมาชิกทุกคนในท้องถิ่นโดยไม่เลือกปฏิบัติผลักดัน พ.ร.บ. โฉนดชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมีการบริหารจัดการและ ใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรในพื้นที่ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ได้ กล่าวถึง การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องปรับรูปแบบการดำเนินงานให้มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนเพื่อ การวิจัย และพัฒนา โดยกำหนดประเด็นวิจัยของชาติที่ตอบโจทย์การยกระดับศักยภาพการผลิตของ ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการที่เป็นฐานเดิม และการต่อยอดขยายฐานใหม่ด้วยการพัฒนา นวัตกรรม รวมถึงการพัฒนา นวัตกรรมที่ยกระดับคุณภาพสังคมและการดำรงชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุและ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้และทักษะสูง การพัฒนาหน่วยงานทดสอบและ รับรองมาตรฐานในระดับสากล การดำเนิน มาตรการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมทั้งในด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย ระบบแรงจูงใจและระบบสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและการรับเทคโนโลยีจาก ต่างประเทศ รวมทั้งมีระบบบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพขึ้นมารองรับ เพื่อให้ ประเทศไทยไม่อยู่ใน สถานะเป็นเพียงแค่ผู้ซื้อและผู้รับถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ แต่ สามารถพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองในอนาคต เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาเข้าสู่สังคมนวัตกรรมและ เตรียมการก้าวสู่ประเทศรายได้สูงในอนาคต แนวทางการพัฒนาในช่วงระยะเวลา 5 ปี จะต้องให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผลงานวิจัยและพัฒนา ความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์อย่างเข้มข้นทั้งในภาค ธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชา สังคม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานะแวดล้อมหรือปัจจัยพื้นฐาน ที่เอื้ออำนวยทั้งการ ลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศักยภาพวิจัย โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา ได้กล่าวถึง การสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติประเทศ ทั้งใน ระดับทวิภาคี พหุภาคี และต่อยอดความร่วมมือกับประเทศยุทธศาสตร์/มีศักยภาพและประเทศใน อนุภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความมั่นคง ในอนุภูมิภาค ภูมิภาคและในระดับโลก และความเจริญก้าวหน้า และ ลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนร่วมกันในทุกมิติ โดย

1. เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในองค์การระหว่างประเทศในการผลักดันการพัฒนาในอนุภูมิภาคและภูมิภาค รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการขับเคลื่อนการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การสร้างโอกาสและที่ยืนในสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ การบริหารจัดการภัยพิบัติ การสร้างความ มั่นคงด้านพลังงาน อาหาร และน้ำ และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น

2. เพิ่มบทบาทของไทยในการให้ความช่วยเหลือทางการพัฒนาแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านต่าง ๆ การวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาทุนมนุษย์ ควบคู่กันไปกับการขยายความร่วมมือระหว่างอนุภูมิภาคและภูมิภาคกับประเทศนอกภูมิภาคบนหลักของการรักษาคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มมหาอำนาจต่าง ๆ

3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2560, หน้า 2 - 15) ได้บัญญัติรับรองสิทธิคนพิการและผู้ยากไร้ในรัฐธรรมนูญไว้หลายมาตราด้วยกันทั้งทางตรง ทางอ้อม ดังนี้

3.1 ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

3.2 ด้านความเสมอภาค ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

3. พระราชบัญญัติสถาปนาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552

มีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา 67 (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 มาตรา 16(10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ได้ดำเนินการจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือประชาชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีรายได้น้อย ผู้ไร้ที่พึ่ง

4. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

มีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สวัสดิการสังคม” หมายความว่า ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้

นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

“การจัดสวัสดิการสังคม” หมายความว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานที่ คณะกรรมการกำหนด

“ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม” หมายความว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในสภาวะ ยากลำบากหรือที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เช่น เด็ก เยาวชน คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือ ทูพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ถูกละเมิดทางเพศ หรือกลุ่มบุคคลอื่น ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 5 ในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการ สวัสดิการสังคม ให้คำนึงถึงเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) สาขาต่าง ๆ ที่จะดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทาง สังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ นันทนาการและ กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

(2) ลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการ เช่น การส่งเสริมการพัฒนา การ สงเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกัน การแก้ไข และการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

ในการจัดสวัสดิการสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้มีส่วน ร่วมด้วย

มาตรา 6 ในการจัดสวัสดิการสังคม ให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมที่ คณะกรรมการกำหนด (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546, 2546, หน้า 6)

5. ระเบียบสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และ ผู้สูงอายุ ว่าด้วยการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู พ.ศ. 2554 (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2554, หน้า 4 - 5)

มีสาระสำคัญดังนี้

หมวด 4 ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ข้อ 16 ให้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่กองกลาง เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ศึกษา ค้นคว้า ตลอดจนเผยแพร่ จำหน่ายจ่ายแจก รวมทั้งจัดทำสำเนาข้อมูล ข่าวสารของราชการด้วย โดยให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการแก่ผู้ขอเข้าตรวจดู ศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ จำหน่ายจ่ายแจก และจัดทำสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของ ราชการ พ.ศ. 2540

(2) ประสานงานกับสำนัก กอง และกลุ่มงานที่ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการเพื่อให้บริการข้อมูล ข่าวสารของราชการ

(3) จัดเก็บสถิติ สรุปผลการให้บริการของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และรายงานต่อผู้อำนวยการ อย่างน้อยไตรมาสละหนึ่งครั้ง

(4) ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิการได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติ ข้อมูล ข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้แก่บุคลากรของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ

(5) รับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อประกอบการพัฒนา การให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ตำบลช่องสาริกา ก่อตั้งมาแล้วประมาณ 70 ปี สภาพพื้นที่เป็นภูเขา ถ้ำ และป่าไม้ที่มีความ อุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่าที่หายาก เช่น ช้าง เก้ง กวาง เป็นต้น มีการสัญจรโดยใช้ทางเกวียนและ การเดินเท้า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ ฝนตกต้องตามฤดูกาล เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชไร่ ดังนั้น ประชากรที่อพยพมาจับจองพื้นที่ทำกินจึงประกอบอาชีพทำไร่ ข้าวโพด ฝรั่ง ถั่วลิสง ต่อมาสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง พระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ขึ้นในพื้นที่ อำเภอเมือง อำเภอโคกสำโรง อำเภอชัยบาดาล จังลบุรี และอำเภอพระพุทธบาท อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยแยกตำบลต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับ อำเภอพระพุทธบาท เป็นที่ตั้งทำการนิคมสร้างตนเองเพื่อจัดสรรที่ดินให้กับชาวสามล้อที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครเพื่อลดความแออัดและไม่มีที่ดินทำกิน โดยจัดสรรเป็นแปลงแปลงละ 25 ไร่ ต่อมาได้ มีการซื้อขายบุกเบิกพื้นที่ และตั้งถิ่นฐานมาจนถึงปัจจุบันและได้ขยายอาณาเขตออกไปครอบคลุม บริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

โดยมีพื้นที่ 81.16 ตารางกิโลเมตร หรือ 50,725 ไร่ มีจำนวนหมู่บ้านในการปกครอง 13 หมู่บ้าน 5,838 ครัวเรือน มีประชากร จำนวน 9,828 คน เป็นชาย 4,711 คน คิดเป็นร้อยละ 48.36 เป็นหญิง 5,117 คน คิดเป็น 51.64 ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา ร้อยละ 85.00 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีพืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ทานตะวัน พักทอง รองลงมาร้อยละ 27.00 ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงโคนม โคเนื้อ ไก่ ตำบลช่องสาริกาเป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีผลผลิตรวมให้แก่เกษตรกรสูงสุด คือ ข้าวโพด, มันสำปะหลัง, อ้อย, พักทอง และมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความสมบูรณ์และมีแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ถ้ำเอราวัณ ถ้ำพรหมสวัสดิ์ ทุ่งทานตะวัน เป็นต้น

โดยทั่วไปสภาพแวดล้อมของตำบลช่องสาริกาจะเป็นพื้นที่ที่มีบริษัท และโรงงานอุตสาหกรรม เข้ามาตั้งฐานการผลิตอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่ด้วยลักษณะเด่นของตำบลช่องสาริกาในการ บริหารจัดการที่ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ระหว่างชุมชนกับบริษัท และโรงงานอุตสาหกรรม ใน ลักษณะแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยและยังคงรักษาไว้ด้วยวิถีชีวิตของชุมชน จึงทำให้ชุมชนแห่งนี้มีองค์กร หน่วยงานและบุคคลภายนอกให้ความสนใจแวะเวียนเข้ามาเยี่ยมเยือนเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของคนตำบล ช่องสาริกาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งตำบลช่องสาริกายังมีการทำงานร่วมกันขององค์กรในพื้นที่ 3 ภาคส่วน หลัก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา องค์กรท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) และองค์กรภาค ประชาชน (แกนนำกลุ่ม, แหล่งเรียนรู้) รวมถึงหน่วยงานภาครัฐทั้งภายในตำบล เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน่วยงานภายนอกตำบล เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพัฒนา นิคม สำนักงานเกษตรอำเภอพัฒนานิคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี สถาบันการท่องเที่ยวโดย

ชุมชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น รวมถึงหน่วยงานองค์กรเอกชนที่ให้การสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตำบลช่องสาริกามีศักยภาพในการทำหน้าที่เป็น “กลไกขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง”

สภาพโดยทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นตำบลช่องสาริกา เป็นหนึ่งในเก้าตำบลของอำเภอพัฒนานิคม ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่เลขที่ 255 หมู่ที่ 1 ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ห่างจากตัวอำเภอพัฒนานิคม ประมาณ 17 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดลพบุรี ประมาณ 39 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 160 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 81.16 ตารางกิโลเมตร หรือ 50,725 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2564)

อาณาเขตติดต่อ

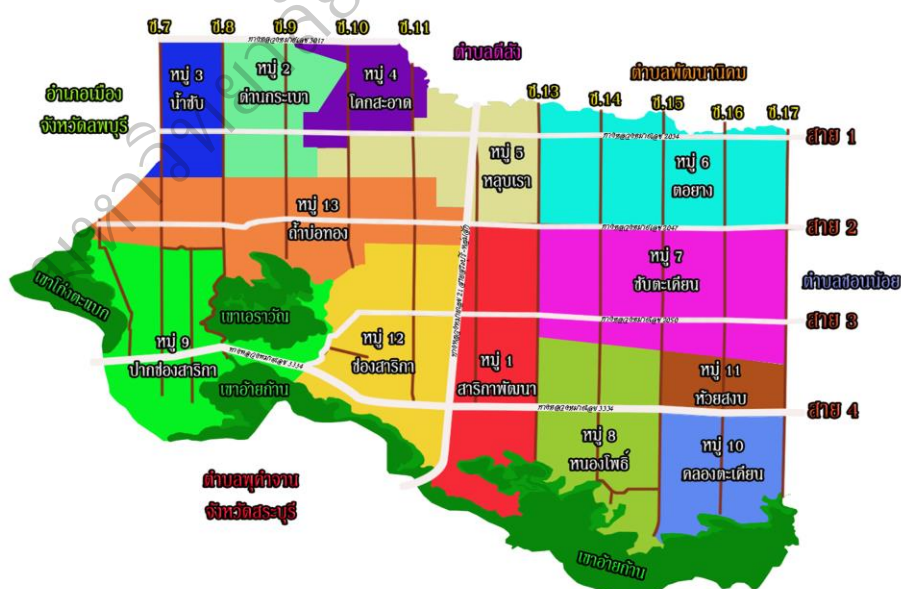
ตำบลช่องสาริกา อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ: มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลพัฒนานิคม และตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้: มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลพุด่าง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก: มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลชนน่อย อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันตก: มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ภาพ 2 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
ที่มา: (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2564)

จำนวนประชากร

ในตำบลช่องสาริกา ทั้งหมด 8,040 คน แยกเป็นชาย จำนวน 3,917 คน เป็นหญิง จำนวน 4,123 คน จำนวนครัวเรือน 4,253 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 99.06 คน/ตารางกิโลเมตร

ตาราง 2 เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านสาริกาพัฒนา	425	442	867	761
2	บ้านด่านกระเบา	131	125	256	81
3	บ้านน้ำซับ	135	157	292	87
4	บ้านโคกสะอาด	165	178	343	136
5	บ้านหลุบเลา	561	634	1,195	1,129
6	บ้านตอยาง	491	518	1,009	314
7	บ้านซับตะเคียน	429	471	900	296
8	บ้านหนองโพธิ์	280	276	556	387
9	บ้านปากช่องสาริกา	179	198	377	126
10	บ้านคลองตะเคียน	279	295	574	172
11	บ้านห้วยสงบ	122	122	244	93
12	บ้านช่องสาริกา	325	327	652	346
13	บ้านถ้ำบ่อทอง	395	380	775	325
รวม		3,917	4,123	8,040	4,253

ที่มา (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2564)

อาชีพในตำบล

ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา ประชากรร้อยละ 85 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชไรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ทานตะวัน ฟักทอง อาชีพรอง ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงโคนม ไก่

สภาพสังคม

ชาวบ้านในตำบลช่องสาริกา มีความเป็นอยู่กันแบบสังคมชนบท อยู่อาศัยร่วมกันเหมือนเครือญาติ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีศาสนาเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านในตำบล และมีการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง มาใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ตำบลช่องสาริกา มีวัดอยู่ในพื้นที่ จำนวน 17 แห่ง ดังนี้

1. วัดบัวขาวศิริไชโย (หมู่ 1)
2. วัดราษฎร์มงคล (หมู่ 1)

3. วัดเมตตาธรรม (หมู่ 1)
4. วัดด่านกระเบา (หมู่ 2)
5. วัดโคกสะอาด (หมู่ 4)
6. วัดดำรงบุล (หมู่ 5)
7. วัดมณีศรีโสภณ (หมู่ 7)
8. วัดหนองโพธิ์ (หมู่ 8)
9. วัดช่องสาริกา (หมู่ 9)
10. วัดช่องสาริกาใน (หมู่ 12)
11. วัดสวรรค์คูหา (หมู่ 13)
12. วัดเทพชัยมงคล (หมู่ 4)
13. วัดราษฎร์สามัคคี (หมู่ 6)
14. วัดสว่างอารมณ์ (หมู่ 7)
15. วัดถ้ำพรหมสวัสดิ์ (หมู่ 8)
16. วัดอินทราราม (หมู่ 10)
17. วัดถ้ำบ่อทอง (หมู่ 13)

สำนักสงฆ์ จำนวน 2 แห่ง ดังนี้

1. สำนักสงฆ์ถ้ำเอราวัณ (หมู่ 13)
2. สำนักสงฆ์ถ้ำมโนรัตน์ (หมู่ 13)

ศาสนา

ประชาชนตำบลช่องสาริกา นับถือ ศาสนาพุทธ

การศึกษาในตำบล

โรงเรียนอนุบาล จำนวน 4 แห่ง

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนช่องสาริกา
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดดำรงบุล
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนหนองโพธิ์
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดมณีศรีโสภณ

โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 5 แห่ง

1. โรงเรียนวัดดำรงบุล
2. โรงเรียนช่องสาริกา
3. โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์
4. โรงเรียนบ้านห้วยสะอาด
5. โรงเรียนวัดมณีศรีโสภณ

การสาธารณสุข

เขตพื้นที่ตำบลช่องสาริกามีหน่วยบริการสาธารณสุขบริการชุมชน จำนวน 1 แห่ง
หน่วยบริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง คือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่องสาริกา ตั้งอยู่หมู่ที่ 12

ความปลอดภัย ในตำบล

1. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตั้งอยู่ อบต.ช่องสาริกา
2. ศูนย์บริการประชาชน (ผู้ยามตำรวจ) ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 จำนวน 1 แห่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยฝ่ายบริหาร และฝ่ายสภา อบต. คือ

ภาพ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
ที่มา: (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2564)

1. ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง ทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายกำหนด มีผู้ช่วยมาจากการแต่งตั้งโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน และเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

- 1.1 นายพัลลภ พัทธบดี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
- 1.2 นายรัชชาติ มั่นเจริญ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
- 1.3 นายสมบุญ สิงห์ตา รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
- 1.4 นางชุติมณฑน์ ผ่องผล เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา

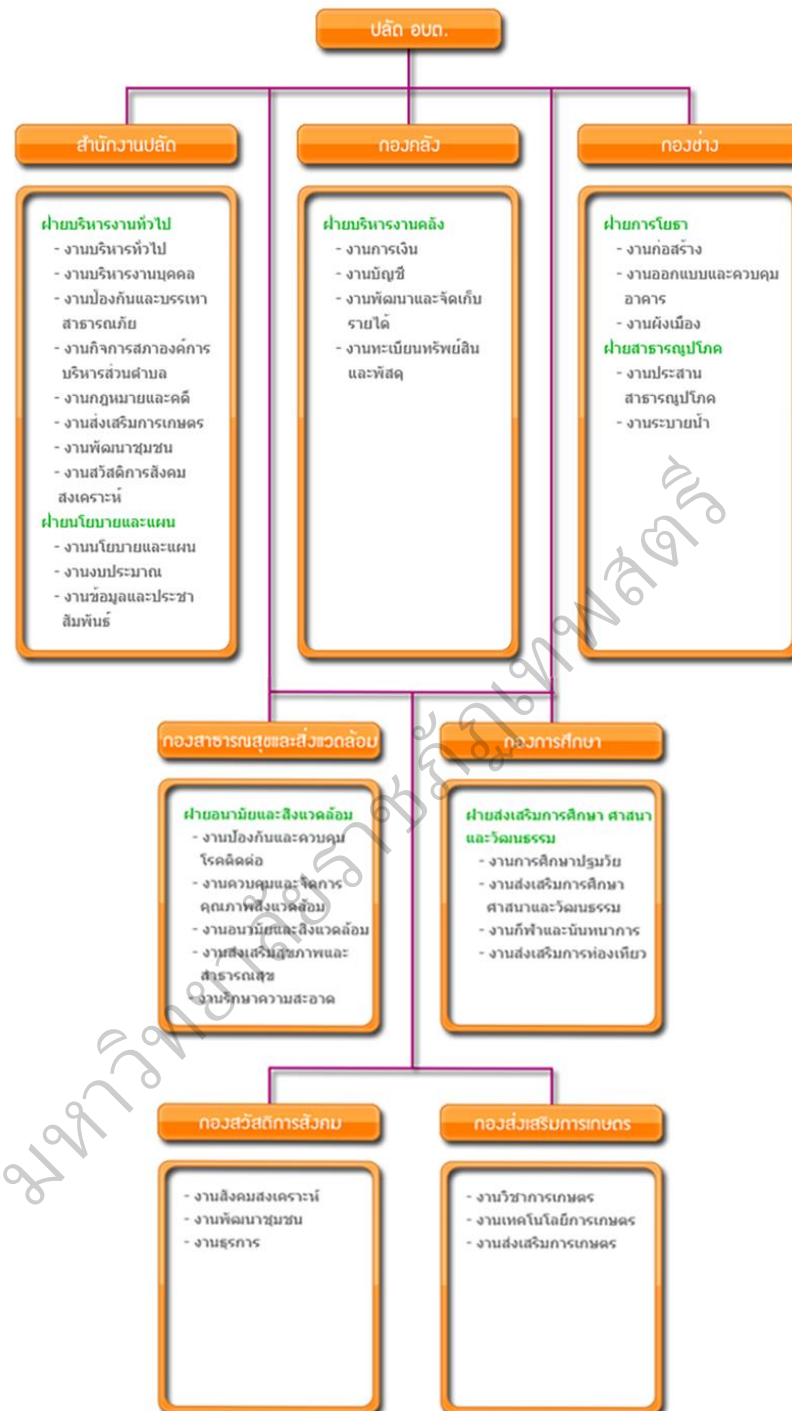
2. ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ปัจจุบันประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน จำนวน 10 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ประกอบด้วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เลขาสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน โดยการคัดเลือกจากสมาชิกสภาเทศบาล

- 2.1 นายวิรัตน์ ศิริรัตน์ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
- 2.2 นางรัตนา เฉลยวาเรศ รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
- 2.3 นายเจริญ หอมหวาน เลขาสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
- 2.4 นางสมจิตต์ สิงห์นิกร สมาชิกสภา หมู่ที่ 2

- 2.5 นางวนิดา เชียงศรี สมาชิกสภา หมู่ที่ 4
- 2.6 นายเพียร ชะเอมจันทร์ สมาชิกสภา หมู่ที่ 5
- 2.7 นางกัญจะนา แสงแดง สมาชิกสภา หมู่ที่ 7
- 2.8 นายวิเชียร มุ่งหมาย สมาชิกสภา หมู่ที่ 8
- 2.9 นายปกรณ์ เกตุพันธ์ สมาชิกสภา หมู่ที่ 9
- 2.10 นายสมวงษ์ ใจสุวรรณ สมาชิกสภา หมู่ที่ 10
- 2.11 นายदनุญ บัญเพ็ง สมาชิกสภา หมู่ที่ 11
- 2.12 นายประสาน เอมวงษ์ สมาชิกสภา หมู่ที่ 12
- 2.13 นายวินัย ไตรอุดม สมาชิกสภา หมู่ที่ 13

โครงสร้างการบริหารภายในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทำหน้าที่บังคับบัญชารับผิดชอบงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี แบ่งส่วนการบริหารงานราชการภายใน เป็นหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. สำนักงานปลัด
2. กองคลัง
3. กองช่าง
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา
6. กองสวัสดิการสังคม
7. กองส่งเสริมการเกษตร

ภาพ 4 โครงสร้างการบริหารภายในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ที่มา: (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2564)

หัวหน้าส่วนราชการ

1. (ว่าง)	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
2. นางสาวนภัสนันท์ ชอบคุย	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา

รักษาการแทน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา

3. นางสาวแก้วจำเนียร จิระออน	หัวหน้าสำนักงานปลัด
4. นางจำเนียร ผลพันธุ์	ผู้อำนวยการกองคลัง
5. นางสาวนิตยา อินธานูภาพ	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
6. นางสาวนพรัตน์ ปานแก้ว	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
7. นายนิวัฒนา เจริญวงษ์	ผู้อำนวยการกองช่าง
8. (ว่าง)	ผู้อำนวยการกองการศึกษา

บุคลากรกองสวัสดิการและสังคม ดังนี้

1. นางสาวนพรัตน์ ปานแก้ว	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
2. นางสาวเกษมณี แคว้นน้อย	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน
3. นางสาวเปรมฤดี เรืองแสง	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและสวัสดิการสังคม
4. สิบเอกประกิจ พรหมมา	นักพัฒนาชุมชน
5. (ว่าง)	เจ้าพนักงานธุรการ
6. นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์	เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน

อำนาจหน้าที่

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562)

1. พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. มีหน้าที่ที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้
 - 2.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
 - 2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัด

ขยะมูลฝอยและสิ่ง ปฏิกูล

- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
 - 2.7 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
3. มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้
 - 3.1 ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
 - 3.2 ให้น้ำและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - 3.3 ให้น้ำและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

- 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- 3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
- 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 3.12 การท่องเที่ยว
- 3.13 การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ อบต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรค และการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
 23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
 24. การจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 25. การผังเมือง
 26. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
 27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
 28. การควบคุมอาคาร
 29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
 31. กิจอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อบต. มีความสำคัญอย่างไร
- อบต. มีความสำคัญต่อชุมชน (หมู่บ้าน/ตำบล) ดังนี้**
1. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาตำบล ให้เจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
 2. เป็นหน่วยประสานทรัพยากรระหว่าง อบต. กับท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยราชการ และหน่วยเอกชนอื่น ๆ
 3. เป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น (สมาชิกสภา อบต.) เขาไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้งบประมาณ รายได้ ทรัพย์สินและระดมทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น
 4. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่นให้ทำงานเพื่อท้องถิ่นของตนก่อให้เกิดการจ้างงานขึ้นในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภา อบต. พนักงานและลูกจ้างของ อบต.
 5. ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตรวจสอบการทำงานและใช้สิทธิถอดถอน ผู้แทนของตน (สมาชิกสภา) ที่ไม่ทำงานเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
- อบต. มีโครงสร้างประกอบด้วย
1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.)
 2. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต. และรองนายก อบต.)
- สมาชิก อบต. มีหน้าที่
1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล
 2. ให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล / ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี
 3. ควบคุมการทำงานของคณะผู้บริหาร
 4. เข้าร่วมประชุมสภา อบต. ตามสมัยประชุม
- คณะผู้บริหาร อบต. (นายก อบต. และรองนายก อบต.) มีหน้าที่
1. บริหารงานของ อบต. ให้เป็นไปตามข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล

2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อสภา อบต.
3. รายงานผลการทำงาน และการใช้เงินสภา อบต. ทราบ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ทางราชการมอบหมาย เข้าร่วมประชุมกับสภา อบต. ตามสมัยประชุม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทและหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ

ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องตรา ข้อบังคับตำบลออกมาใช้ในการดูแลสวัสดิการ ตลอดจน ทุกข์และ สุข ของประชาชนรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดั่งนั้น จึงต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตยที่ต้องเผยแพร่และ ปลุกฝังแนวคิดประชาธิปไตย ไปยังประชาชนในตำบล

แนวทางปฏิบัติในด้านบทบาทและหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ มีดังนี้

1. ต้องยึดมั่นในกติกาประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งโดยเสรี การใช้สิทธิคัดค้าน การโต้แย้ง การแสดงความคิดเห็น อย่างกว้างขวาง การยอมรับและเคารพสิทธิของผู้อื่นการยอมรับความ คัดค้านสิทธิของกฎหมาย ฯลฯ

2. ต้องมีวิถีการดำเนินชีวิตและบุคลิกลักษณะที่เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น เป็นผู้ มีจิตใจกว้างขวาง พึงเคารพในเหตุผล

ประชาชนในเขต อบต. มีสิทธิและหน้าที่ดังนี้

1. มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต.
2. ถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหาร อบต.
3. เสนอให้ออกข้อบังคับตำบล
4. แสดงเจตนารมณ์ในการรวม อบต.
5. เข้าฟังการประชุมสภา อบต.
6. เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการซื้อ การจ้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวดราคา และวิธี พิเศษของ อบต. อย่างน้อยคณะละ 2 คน
7. มีหน้าที่ไปเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.
8. ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับตำบล
9. เสียภาษีแก่ อบต.
10. สนับสนุนและร่วมกิจกรรมกับ อบต.
11. ติดตามและดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.
12. ร่วมกันเสริมสร้างชุมชน และประชาคมหมู่บ้าน ของตนให้เข้มแข็ง
13. ได้รับบริการสาธารณะ และการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข จาก อบต. ตามอำนาจหน้าที่ของ อบต.

องค์กรหรือหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาส

ในปัจจุบันพบว่า มีองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาสปรากฏอยู่ มากมายโดยผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิได้รับการคุ้มครองการส่งเสริม และการสนับสนุนที่พึงได้รับในด้าน ต่าง ๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562, หน้า 25 - 55)

1. เด็ก

1.1 ด้านการอุปการะเลี้ยงดู

เด็กจะได้รับการคุ้มครองดูแลให้มีโอกาสเจริญเติบโตในการเลี้ยงดูดูแลแบบครอบครัว และจะได้รับการช่วยเหลือในค่าเลี้ยงดูหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของเด็ก และช่วยเหลือครอบครัวของเด็ก

1.2 ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ

1.2.1 เด็กจะได้รับการปฏิบัติจากผู้ปกครองในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กตามสมควรให้ได้รับการศึกษา การบริการด้านสาธารณสุข มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเหมาะสม มีสุขภาพกายและจิตที่ดี

1.2.2 เด็กจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้พ้นจากการทารุณกรรม การละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการรักษาพยาบาล การให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร การยกเด็กให้บุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การให้เด็กไปขอทาน และเด็กเร่ร่อน การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ การทำงานอันตราย การขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก การพินัยสถานที่ไม่เหมาะสม การให้กระทำลามกอนาจาร และสุรา บุหรี่

1.2.3 เด็กจะได้รับการควบคุมการเล่นเกมสื่อบันเทิงในร้านให้บริการคอมพิวเตอร์

1.2.4 เด็กจะได้รับการคุ้มครองแรงงานเด็ก

1.2.5 เด็กจะได้รับการบริการบ้านพักชั่วคราว สำหรับเด็กเร่ร่อน

1.3 ด้านการศึกษา

1.3.1 เด็กจะได้รับสิทธิการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

1.3.2 เด็กจะได้รับสิทธิกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา ให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

1.3.3 เด็กจะได้รับสิทธิการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก

1.3.4 เด็กจะได้รับความช่วยเหลือในภาวะวิกฤตฉุกเฉิน ช่วยเหลือเป็นเงินเพื่อบรรเทาภาวะวิกฤติเฉพาะหน้าแก่นักเรียนนักศึกษาที่บิดามารดา ผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือผู้มีรายได้หลักในการเลี้ยงดูครอบครัวเสียชีวิตจากภัยพิบัติ

1.4 ด้านการพัฒนา

1.4.1 เด็กจะได้รับการพัฒนาก่อนวัยเรียน สนับสนุนการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่ครอบครัวยากจนและด้อยโอกาส

1.4.2 เด็กจะได้รับการสนับสนุนภาวะโภชนาการ

1.4.3 เด็กจะได้รับการยกเว้นค่าเข้าชมโบราณสถาน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และโรงละครแห่งชาติแก่นักเรียน นักศึกษา

1.5 เด็กที่ได้รับการคุ้มครองเฉพาะ

1.5.1 เด็กพิการ

1.5.2 เด็กในกระบวนการยุติธรรม

1.5.3 เด็กติดผู้ต้องขัง

1.6 ด้านสิทธิและสวัสดิการอื่น

- 1.6.1 การยกเว้น/ลดหย่อนค่าโดยสารและค่าธรรมเนียม
- 1.6.2 สิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม
- 1.6.3 สิทธิประโยชน์จากกองทุนเงินทดแทน

2. สตรี

2.1 ด้านสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรีตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ สตรีทั่วไป และสตรีที่ด้อยโอกาส เยาวสตรีกลุ่มเสี่ยง และสตรีที่ประสบปัญหาทางสังคม

2.1.1 สตรีทั่วไป จะได้รับการส่งเสริมศักยภาพให้เป็นการพัฒนาสังคมและชุมชน ได้แก่ การให้เงินอุดหนุนแก่กลุ่มองค์กร ชมรม สมาคมสตรี ตามโครงการส่งเสริมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสตรี โดยเน้นส่งเสริมศักยภาพ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสตรีให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น และส่งเสริมความรู้ในเรื่องความเสมอภาคหญิงชาย และการบริหารจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ

2.1.2 สตรีที่ด้อยโอกาส เยาวสตรีกลุ่มเสี่ยง และสตรีที่ประสบปัญหาทางสังคม จะได้รับการส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี การสงเคราะห์ ค้ำครองและพัฒนาอาชีพตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี การฝึกอาชีพระยะสั้น การอบรมให้ความรู้เพื่อป้องกันการถูกล่อลวงชักจูงไปค้าประเวณีแก่เยาวชนชาย หญิง และครอบครัว และประสานให้ความช่วยเหลือทางคดีแก่สตรีและเด็กที่ประสบปัญหาการค้าประเวณีหรือถูกล่อลวง

2.2 ด้านสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรีตามภารกิจของกระทรวงแรงงาน

- 2.2.1 หลักเกณฑ์การได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร
- 2.2.2 การรับบริการทางแพทย์กรณีคลอดบุตร

3. ผู้ด้อยโอกาส

3.1 ด้านสิทธิและสวัสดิการสำหรับคนไร้ที่พึ่ง

3.1.1 คนไร้ที่พึ่งที่ประสบปัญหาความเดือนร้อน มีสิทธิขอรับการช่วยเหลือสิ่งของหรือเงินเพื่อเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย หรือทุนประกอบอาชีพ

3.1.2 คนไร้ที่พึ่งมีสิทธิขอรับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม

3.2 ด้านสิทธิและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ตกทุกข์ได้ยาก ในประเทศให้กลับภูมิลำเนาเดิม ผู้ตกทุกข์ได้ยากจะได้รับการช่วยเหลือค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก และการรักษาพยาบาล ในกรณีเจ็บป่วยในระหว่างรอการเดินทาง เพื่อรอรับการส่งกลับภูมิลำเนาเดิม

3.3 ด้านสิทธิและสวัสดิการเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ราษฎรอัตคัดขาดแคลนทั่วไป

จะได้รับการช่วยเหลือราษฎรอัตคัดขาดแคลนเป็นเงิน ไม่เกินครั้งละ 5,000 บาท

3.4 ด้านสิทธิและสวัสดิการเกี่ยวกับบ้านพักชั่วคราวคนจนเมือง

จะได้รับการช่วยเหลือประชาชนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยจากสาเหตุ ประสบสาธารณภัย ถูกไล่รื้อ เวนคืน หรือศาลมีคำพิพากษาให้ออกจากที่อยู่อาศัย หรือประสบปัญหา บางประการที่ต้องอพยพเร่งด่วน และต้องการที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราว

3.5 ด้านสิทธิและสวัสดิการเกี่ยวกับที่พักคนเดินทาง

จะได้รับการช่วยเหลือที่พักโดยไม่ต้องเสียค่าที่พักในกรณีที่ฐานะยากจน ไม่มีเงินพอ เป็นค่าที่พักให้เข้าพัก

4. ผู้พิการ

4.1 ด้านการอำนวยความสะดวก

ผู้พิการได้รับการจัดให้มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ในสถานที่ต่าง ๆ ในยานพาหนะ และในบริการสาธารณะที่สะดวก และรวดเร็ว

4.2 ด้านการฟื้นฟูและพัฒนา

ผู้พิการได้รับบริการด้านการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ บริการด้านการศึกษา การฝึกอาชีพและการแนะนำการประกอบอาชีพ การจัดงานให้ทำการกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ การให้เงินอุดหนุนองค์กรที่ดำเนินโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

4.3 ด้านการสงเคราะห์

ผู้พิการจะได้รับการสงเคราะห์ครอบครัว และสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ สำหรับผู้ พิการ (เบี้ยยังชีพ)

5. ผู้สูงอายุ

5.1 ด้านการแพทย์และสาธารณสุข

ผู้สูงอายุได้รับการจัดช่องทางพิเศษเฉพาะเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว

5.2 ด้านการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสาร

ผู้สูงอายุได้รับจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้มีหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงขั้นอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระบบนอกระบบ และตาม อัยาศัย และมีรายการต่าง ๆ เพื่อผู้สูงอายุ

5.3 ด้านการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม

ผู้สูงอายุได้รับข้อมูล คำปรึกษา ข่าวสารตลาดแรงงาน การจัดหางาน รับสมัครงาน บริการข้อมูลทางอาชีพ ตำแหน่งว่างงาน การอบรมและฝึกอาชีพ โดยมีศูนย์กลางข้อมูลทางอาชีพและ ตำแหน่งงานสำหรับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ ที่สำนักงานจัดหางานทุกแห่ง

5.4 ด้านการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะ เครือข่าย/ชุมชน

ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุ ให้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางสังคมภายในชุมชน และ/หรือระหว่างชุมชน และส่งเสริมการใช้ศักยภาพผู้สูงอายุ โดย เพิ่มการจัดกิจกรรมทางกีฬา นันทนาการ และการถ่ายทอดภูมิปัญญา

5.5 ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการสาธารณะอื่น

ผู้สูงอายุได้รับ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลช่วยเหลือ จากเจ้าหน้าที่ การบริการสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และการจัดพาหนะอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

5.6 ด้านการลดหย่อนค่าโดยสาร และการอำนวยความสะดวกในการเดินทางการรถไฟแห่งประเทศไทย

ผู้สูงอายุได้รับการลดค่าโดยสารครั้งราคาทุกชั้นตลอดทาง ทุกสาย (ไม่รวมค่าธรรมเนียม)ระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน โดยผู้สูงอายุไม่ต้องเข้าแถวรอซื้อตั๋ว มีที่นั่งรอรับตัว พนักงานช่วยยกสัมภาระ

แอร์พอร์ต เรล ลิงค์ ผู้สูงอายุได้รับ การลดค่าโดยสารให้ผู้สูงอายุครั้งราคาโดยใช้บัตรผู้สูงอายุ (senior card) และ ยกเว้นค่าโดยสารวันผู้สูงอายุแห่งชาติ 13 เมษายน ของทุกปี

รถไฟฟ้าใต้ดิน (MRT) ผู้สูงอายุได้รับ การลดค่าโดยสารครั้งราคาเป็นไปตามข้อบังคับที่กำหนด และยกเว้นค่าโดยสารวันผู้สูงอายุแห่งชาติ 13 เมษายน ของทุกปี

รถไฟฟ้า BTS ผู้สูงอายุได้รับ - ลิฟต์บริการ ที่สถานีหมอชิต สยาม โอศิก อ่อนนุช และช่องนนทรี

รถโดยสารประจำทาง ขสมก. ผู้สูงอายุได้รับ การลดค่าโดยสารครั้งราคา (ไม่รวมค่าธรรมเนียม) ตลอดวัน และยกเว้น ค่าโดยสารในวันผู้สูงอายุแห่งชาติวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี และจัดที่นั่งสำรองเป็นการเฉพาะ

รถโดยสารบริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.) ผู้สูงอายุได้รับ การลดค่าโดยสารครั้งราคา (ไม่รวมค่าธรรมเนียม) จัดที่นั่งพักผ่อน และห้องสุขา เครื่องบินการบินไทย ผู้สูงอายุได้รับ

- ร้อยละ 15 ชั้นธุรกิจ

- ร้อยละ 35 ของอัตราค่าโดยสารปกติ ในชั้นประหยัด สำหรับการเดินทาง วันจันทร์

- พุธ สبت

- ร้อยละ 30 ของอัตราค่าโดยสารปกติในชั้นประหยัด สำหรับการเดินทางวันศุกร์ - อาทิตย์

- การอำนวยความสะดวกขึ้นเครื่องเป็นลำดับแรก

ท่าอากาศยาน ผู้สูงอายุได้รับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ลิฟต์โทรศัพท์ ทางลาด ห้องสุขา มุมพักผ่อน พื้นที่จอดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ, ดำเนินการตามมาตรการกำหนดให้สายการบินถือปฏิบัติทำให้ผู้โดยสารสูงอายุขึ้นเครื่องบินลำดับแรก

เรือด่วนเจ้าพระยา เรือในคลองแสนแสบ และเรือข้ามฟาก ผู้สูงอายุได้รับการลดค่าโดยสารครั้งราคาแก่ผู้สูงอายุที่ใช้บริการเรือโดยสารประจำทางในแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ เรือด่วนเจ้าพระยา (ยกเว้นเรือพิเศษเชิงยาว และ เรือทัวร์ธงฟ้า) เรือในคลองแสนแสบ และเรือข้ามฟาก

5.7 ด้านการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

ผู้สูงอายุได้รับการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยวในความรับผิดชอบขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และองค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

5.8 ด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

ผู้สูงอายุได้รับการให้คำแนะนำ ปกป้อง และให้ความช่วยเหลือ กรณีผู้สูงอายุที่ถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง จะได้รับการช่วยเหลือตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง และการให้คำแนะนำ ปกป้องดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

5.9 การให้คำแนะนำ ปกป้อง ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี และในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

ผู้สูงอายุได้รับการให้คำแนะนำ ปกป้อง และให้ความช่วยเหลือ กรณีผู้สูงอายุที่ถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง จะได้รับการช่วยเหลือตามประกาศกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง และการให้คำแนะนำ ปกป้อง ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

5.10 ด้านการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

ผู้สูงอายุได้รับกรณีผู้สูงอายุที่เดือดร้อนจะได้รับการช่วยเหลือตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน การจัดที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่มให้ผู้สูงอายุตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

5.11 ด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุซึ่งมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ สัญชาติไทย ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่ได้จัดให้อย่างเป็นประจำ จะได้รับการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนตลอดชีวิต โดยแบ่งตามช่วงอายุแบบขั้นบันได ดังนี้

อายุ 60 - 69 ปี จะได้รับเดือนละ 600 บาท

อายุ 70 - 79 ปี จะได้รับเดือนละ 700 บาท

อายุ 80 - 89 ปี จะได้รับเดือนละ 800 บาท

อายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับเดือนละ 1,000 บาท

5.12 การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

ผู้สูงอายุมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ (1) มีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป (2) มีสัญชาติไทย (3) ผู้สูงอายุอยู่ในครอบครัวที่ยากจนตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย หรือกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา (4) ไม่มีญาติ หรือมีญาติแต่มีฐานะยากจนไม่สามารถจัดการศพตามประเพณีได้ ผู้สูงอายุยากจนและไม่ได้รับการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย หรือกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา ให้นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชน หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขต หรือนายอำเภอ หรือนายกเมืองพัทยา เป็นผู้ออกหนังสือรับรอง จะได้รับการช่วยเหลือรายละ 2,000 บาท

5.13 การจัดบริการสถานที่ท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนด

ด้านการท่องเที่ยว

ผู้สูงอายุได้รับ การจัดกิจกรรม โครงการสำหรับผู้สูงอายุ

ด้านกีฬาและนันทนาการ

สูงอายุได้รับ - การบริการตรวจสอบสุขภาพ ทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย

- ใช้บริการในสนามกีฬา สวนสุขภาพ ลานกีฬา แอโรบิค สนาม

เปตอง ห้องออกกำลังกาย

- เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การลีลาศ

- การรับสมัครเป็นสมาชิกชมรมศุภชลาศัย

5.14 (ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม) การจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนด

ผู้สูงอายุได้รับ - จัดบริการโดยตรงสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ลิฟต์ พื้นเรียบ ราวบันไดทางลาด ราวจับ ในห้องน้ำ

- จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

- จัดบริการรถเข็น

5.15 ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้และการลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สิน เงินให้แก่กองทุนผู้สูงอายุ

บุคคลที่ได้รับ - ผู้เลี้ยงดูบิดา มารดา ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินจำนวน 30,000 บาท

- ผู้บริจาคทรัพย์สิน เงินให้แก่กองทุนผู้สูงอายุ สามารถนำไปเสริมงไปลดหย่อนภาษีได้

5.16 ด้านกองทุนผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุได้รับ การให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพรายบุคคล และรายกลุ่มสำหรับผู้สูงอายุ โดยต้องชำระคืนเป็นรายงวด ภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี โดยไม่มีดอกเบี้ย

รูปแบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2562, หน้า 177 - 184)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

มีแนวทางการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุน สงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ หรือผู้ด้อยโอกาส และประชาชนทั่วไป ดังนี้

2.1 โครงการก่อสร้างบ้านซ่อมแซมให้ผู้ยากไร้หรือผู้มีรายได้น้อย หมู่ที่ 1 – 13 (โครงการก่อสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้ยากจน)

2.2 โครงการซ่อมแซมบ้าน/จัดที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย หมู่ที่ 1 – 13

2.3 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2.4 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ

2.5 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส

2.6 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว

2.7 โครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุ

2.8 โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ตำบลช่อง

สาริกา

2.9 โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้สูงอายุ

2.10 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มศักยภาพผู้สูงอายุ

2.11 โครงการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุในชุมชน

2.12 โครงการชุมชนร่วมใจ ใส่ใจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน

2.13 โครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ สตรี เด็ก และผู้ด้อยโอกาส

2.14 โครงการเด็กและเยาวชนจิตอาสาดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ

2.15 โครงการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี และการปลูกฝังด้านคุณธรรมฉันทน์เป็นคนดี

2.16 โครงการเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่าง หญิงชายในครอบครัว

2.17 โครงการเพิ่มศักยภาพพ่อแม่ในการดูแลสมาชิกในครอบครัว “ครอบครัวอบอุ่น”

2.18 โครงการพัฒนาสตรี และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

2.19 โครงการฝึกอาชีพเสริมรายได้แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแก่ ประชาชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

2.20 โครงการฝึกอบรม และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์

2.21 โครงการส่งเสริมดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมด้านการพัฒนาสตรีและครอบครัว

2.22 โครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ

2.23 โครงการเยี่ยมบ้านผู้พิการ

- 2.24 โครงการเยี่ยมบ้านผู้ด้อยโอกาส
 2.25 โครงการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเอดส์
 2.26 การส่งเสริมกองทุนสวัสดิการชุมชน
 2.27 โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ
 2.28 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
 2.29 เบี้ยยังชีพผู้พิการ
 2.30 เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์
 2.31 โครงการบริการสุขภาพและการบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ และประชาชนทั่วไป

ตาราง 3 แนวทางการพัฒนาศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา	ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์
1. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน/ กิจกรรมที่ดำเนินการ - เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
2. สนับสนุนประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพและต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และบูรณาการบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน/ กิจกรรมที่ดำเนินการ
3. การเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาทั่วถึงและมีคุณภาพ	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและได้รับการสนับสนุน
4. ส่งเสริมการสร้างสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุม และคุ้มครองบริโภค	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและได้รับการสนับสนุน - จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการบริการด้านสุขภาพ
5. ส่งเสริมสนับสนุน สงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ หรือผู้ด้อยโอกาสและประชาชนทั่วไป	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและได้รับการสนับสนุน - จำนวนผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ได้รับการช่วยเหลือ
6. จัดให้มีสวนสุขภาพ ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการให้เด็ก ประชาชน เยาวชนเล่นกีฬา และออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุน - เด็ก เยาวชน และประชาชนได้ออกกำลังกาย - การแข่งขันกีฬา และกิจกรรมนันทนาการทำให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง
7. พัฒนาระบบจรรยาบรรณในชุมชน	- จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุน

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม
4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยว
5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 ชุมชนเข้มแข็ง
6. ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
7. ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
8. ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณฤทัย เกตุหอม (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี โดยมีตัวแปรอิสระที่สำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้ กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษา คือ คนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรสุวรรณ จำนวน 78 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และใช้การทดสอบแบบจำลองโลจิสติกในการวิเคราะห์ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการ กล่าวคือ หากมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลลดลง จะทำให้คนพิการมีความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมเพิ่มขึ้น ปัจจัยด้านอายุ พบว่า หากคนพิการอายุน้อยจะมีความต้องการได้รับสวัสดิการมากกว่าคนพิการที่สูงอายุ ปัจจัยด้านการศึกษา พบว่า หากคนพิการมีการศึกษาจะมีความต้องการได้รับสวัสดิการสูงมากกว่าคนพิการที่ด้อยการศึกษา ปัจจัยด้านรายได้ พบว่า หากคนพิการมีรายได้สูงขึ้น จะมีผลทำให้คนพิการมีความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการลดลง ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการของคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาลดค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาถึงอายุและให้การศึกษาแก่คนพิการ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี เหมาะสมตรงตามความต้องการของคนพิการอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการของคนพิการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ได้การศึกษาเรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป และสถานภาพของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ โดยมีตัวแปรอิสระที่สำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ รายได้ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือผู้สูงอายุที่มีผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่จำนวน 178 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต

เทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ใช้การทดสอบแบบจำลองโลจิสต์ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ในแต่ละด้านในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากและค่าใช้จ่ายในการใช้บริการเทศบาลตำบลลำทับ จะมีผลต่อความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ กล่าวคือหากมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ เทศบาลตำบลลำทับน้อย จะทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น ปัจจัยด้านอายุพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย จะมีผลทำให้มีความต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น และหากรายได้ของผู้สูงอายุน้อยจะทำให้ความต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ควรพิจารณาสถานภาพของผู้สูงอายุ ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ เทศบาลตำบลลำทับ พิจารณาถึงรายได้ อายุ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

อุทุมพร ศตะกุ่มระ (2557) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมและเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 848 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยถามความต้องการสวัสดิการสังคม 7 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านสุขภาพอนามัย 2. ด้านการศึกษา 3. ด้านที่อยู่อาศัย 4. ด้านการมีงานทำ 5. ด้านความมั่นคงทางรายได้ 6. ด้านนันทนาการ และ 7. ด้านบริการสังคมทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ (T-Test) (Independent Sample T-Test) และ ค่า F-Test (One Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่น ๆ นั้นผู้สูงอายุมีความต้องการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่น ๆ นั้นผู้สูงอายุมีความต้องการระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศและสถานภาพการสมรสต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

สุพจน์ บุญวิเศษ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนผู้รับบริการด้านสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารจัดการสวัสดิการฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพและ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3) เพื่อค้นหาปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนผู้รับบริการเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้รับบริการ ด้านสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,178 คน ใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test และใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน และใช้วิธี LSD (Least significant difference test) ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้รับบริการด้านสวัสดิการมีความต้องการต่อการจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความต้องการด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความต้องการด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีอิทธิพลต่อความต้องการจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสวัสดิการขององค์การบริหาร จากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสามารถจัดลำดับได้ 5 ลำดับ คือ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่สนใจและให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสน้อย แต่ไม่ทั่วถึง 2) ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ด้อยโอกาสกับคนในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น 3) ควรมีงบประมาณในการจัดสวัสดิการของผู้ด้อยโอกาส หรือมีกิจกรรมให้กับผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น 4) ควรให้ความสำคัญของผู้ด้อยโอกาสเป็นลำดับต้น ๆ 5) ควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือออกหน่วยติดตามผู้ด้อยโอกาสอย่างจริงจังและมีคุณภาพ

วาสนา จาตุรัตน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และหาแนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน ตามกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ 1) ประชากรเชิงปริมาณ เก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 305 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ และ 2) ประชากรเชิงคุณภาพ เลือกแบบเจาะจงจาก 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก 8 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล จากนั้นนำผลการศึกษาทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์ร่วมกัน แล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษาเรียนรู้ โดยมีแนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) จัดสวัสดิการตามความต้องการของผู้สูงอายุ 2) จัดสวัสดิการตามสภาพความ

เป็นจริงของผู้สูงอายุ โดยจัดสวัสดิการตามช่วงวัยและลักษณะของผู้สูงอายุ และ 3) การจัดสวัสดิการที่เน้นการประสานงานในรูปแบบเครือข่ายที่มีท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน

จรัสพร สีด้วง (2560, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ประกอบด้วยข้อมูลเอกสาร (Documentary Data) และการสัมภาษณ์ (interview) ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนงประกอบด้วย (1) การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี (2) การสงเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล (3) ทุนการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงปริญญาตรี (4) ทุนประกอบอาชีพ (5) ค่าซ่อมแซมบ้าน (6) ค่าครองชีพประจำวัน (7) ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค และ (8) การช่วยเหลือเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด การดำเนินการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง เป็นวิธีการสงเคราะห์แบบโดยตรง (Direct Services) และเป็นการสงเคราะห์เฉพาะราย (Social Case Work) ที่พร้อมจะช่วยเหลือปัญหาสังคม และช่วยเหลือผู้เดือดร้อน (Client) ตามกลุ่มผู้ด้อยโอกาส คือ กลุ่มเด็ก คนชรา และคนพิการ เพราะคนกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถประกอบอาชีพการงานได้เหมือนคนทั่วไปปกติ ที่มาขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเอง และโดยวิธีการแสวงหาจากฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง ตามขั้นตอนของการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ ได้แก่ (1) การหาข้อเท็จจริง (Fact-Finding) ด้วยวิธีการลงพื้นที่แสวงหาผู้ด้อยโอกาส สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา (2) การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหา (Analysis & Diagnosis) ตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสงเคราะห์กำหนดไว้ (3) การวางแผนการช่วยเหลือ (Treatment planning) จัดทำแผนการปฏิบัติงานโดยมีโครงการรองรับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ได้แก่ โครงการค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสและโครงการจ้างอาสาสมัครเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านพัฒนาสังคม (4) การประเมินผล (Evaluation) ดำเนินการทอแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผู้รับการสงเคราะห์ ว่ามีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด และใช้วิธีการสังเกตถึงการสนองตอบต่อการช่วยเหลือสงเคราะห์ที่ได้รับ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสงเคราะห์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (5) และการติดตามผล (Follow-up) ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านผู้รับการสงเคราะห์อีกครั้ง และสอบถามถึงสถานการณ์ภายในครอบครัวหลังจากได้รับการสงเคราะห์แล้ว และหากมีปัญหาใหม่ เกิดข้อขึ้นขึ้นมาจะได้นำมาพิจารณาแก้ไขต่อไป

ดาวราย ลิมสายหัว (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความตระหนักรู้ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ดเกี่ยวกับสถานการณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่ การเตรียมการรองรับสถานการณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่ในอนาคต และการจัดสวัสดิการที่ให้แก่ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ดในปัจจุบัน ผลการศึกษา 1) ด้านสุขภาพและ

การรักษาพยาบาล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ดมีความตระหนักรู้และเข้าใจปัญหาผู้สูงอายุในพื้นที่ค่อนข้างดีโดยทราบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่ประสบกับปัญหาการถูกทอดทิ้ง ปัญหาสุขภาพ และปัญหารายได้ ออบต.มีโครงการสุขภาพให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ ดังนี้ โครงการส่งเสริมสุขภาพสายตาแก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาสายตาสั้น สายตาวาว สายตาเอียงหรือเป็นต้อฟริ โครงการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน ไขมัน ความดันโลหิตสูงในผู้สูงอายุฟรี โครงการผู้สูงวัยห่างไกลสมองเสื่อมและกองทุนประกันสุขภาพ 2) ด้านรายได้ ออบต. มีการให้บริการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับ 600 บาท อายุ 70 ปีขึ้นไป ได้รับ 700 บาท อายุ 80 ปีขึ้นไป ได้รับ 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับ 1,000 บาท โดยผู้สูงอายุมารับเงินสงเคราะห์ด้วยตนเองที่ ออบต. หรือโอนเงินเข้าบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ ออบต. นำเงินไปให้แก่ผู้สูงอายุถึงที่บ้านพักอาศัย 3) ด้านที่พักอาศัย ไม่มี ซึ่ง ออบต. ไม่มีการจัดสวัสดิการด้านที่พักให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ 4) ด้านนันทนาการ โครงการผู้สูงวัยใส่ใจธรรมชาติเพื่อเสริมสร้างสุขภาพจิตให้กับผู้สูงอายุ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง ไม่มี แต่ผู้บริหาร ออบต. มีการวางแผนในอนาคตที่จะจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้สูงอายุ 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนจัดตั้งและพัฒนาบริการทางด้านสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด เน้นการให้บริการถึงบ้าน ไม่มี แต่ผู้บริหาร ออบต. มีการวางแผนในอนาคตที่จะจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

งามรดา ประเสริฐสุข, และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 2) เปรียบเทียบระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ อายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ 3) เสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุจากแต่ละศูนย์ทั่วประเทศ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจากแต่ละศูนย์ทั่วประเทศ รวมจำนวนทั้งหมด 1,282 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุแต่ละศูนย์ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ One - Way ANOVA หรือ F-test ค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่พักและศูนย์บริการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ ตามลำดับ 2. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน? 3. เสนอแนะแนวทางการความพึงพอใจของผู้สูงอายุ

ที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งรัฐควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ควรส่งเสริมดำเนินการให้มีการจัดตั้งชมรมหรือเครือข่ายของผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้ เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ด้อยโอกาสที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 157 คน จำแนกประเภทได้ (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2565) ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 จำแนกผู้ด้อยโอกาสในแต่ละประเภทที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ประเภทของผู้ด้อยโอกาส	จำนวน (คน)
เด็ก/เยาวชน	13
ครอบครัวยากจน	77
ผู้พิการ	34
ผู้สูงอายุ	33
รวม	157

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และสุขภาพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รวม 6 ด้าน

คือ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านนันทนาการ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 6) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาบูรณาการการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามขอบเขตของการวิจัย และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาคณาจารย์อิสระ

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษาเนื้อหา สาระรูปแบบของการสอบถาม และความเที่ยงตรงของเนื้อหา

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 เสนอสร้างแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) ซึ่งประกอบด้วย

2.3.1 นายณรงค์ศักดิ์ ทองประเสริฐแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลสะแกราบ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

2.3.2 นางชนิษฐา ภูเขา ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี

2.3.3 อาจารย์ ดร.อังคณา อุดมพันธ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

และปรับปรุงแก้ไข วิธีใช้ในการตรวจสอบคือการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน จากเทศบาลตำบลติ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เนื่องจากตำบลติ่ง มีลักษณะพื้นที่ สภาพทั่วไป มีผู้ด้อยโอกาสจำนวน และประเภทที่ใกล้เคียงกับองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2.5 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2542, หน้า 114) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.875

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์อิสระเพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำการสำรวจประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 157 คน โดยกำหนดวันเวลาที่เก็บข้อมูล
2. ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้ประชากรด้วยตนเอง จำนวน 157 ชุด
3. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ตรวจสอบการให้คะแนนแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยแปลความหมายข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีคะแนนเฉลี่ยโดยกำหนดช่วงคะแนนตามเกณฑ์ (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2541, หน้า 85) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคม สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคม สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินค่า โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) หา ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach, 1971, p.160)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือเครื่องวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพรรณนา (descriptive statistics)

2.1 ค่าร้อยละ (percentage) มีสูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544, หน้า 35)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544, หน้า 35)

$$\mu = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	μ	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544, หน้า

35)

$$\sigma = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มเป้าหมาย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ในการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N= 157 คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	83	52.90
หญิง	74	47.10

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N= 157 คน)	ร้อยละ (%)
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	16	10.20
20 – 30 ปี	11	7.00
31 – 40 ปี	19	12.10
41 – 60 ปี	60	38.20
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	51	32.50
3. ประเภทผู้ด้อยโอกาส		
เด็ก/เยาวชน	13	8.30
ครอบครัวยากจน	77	49.10
ผู้พิการ	34	21.70
ผู้สูงอายุ	33	21.00
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	63	40.10
ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6)	68	43.30
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)	21	13.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6)	5	3.20
5. สถานภาพสมรส		
โสด	59	37.60
สมรส	54	34.40
หม้าย	25	15.90
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	19	12.10
6. อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	134	85.40
พนักงานบริษัทเอกชน	1	0.60
รับจ้าง / แม่บ้าน	22	14.00
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	154	98.10
20,001 บาท ขึ้นไป	3	1.90
8. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 2 คน	35	22.30
3 – 4 คน	91	58.00
5 – 6 คน	24	15.30
7 คนขึ้นไป	7	4.50

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N= 157 คน)	ร้อยละ (%)
9. สุขภาพ		
แข็งแรง / ปกติ	110	70.10
พิการ	9	5.70
ไม่แข็งแรง / มีโรคประจำตัว	38	24.20

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 ประเภทผู้ด้อยโอกาสเรื่องครอบครัวยากจน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 มีสถานภาพโสด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 มีอาชีพไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 134 คน ร้อยละ 85.40 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 98.10 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีสุขภาพแข็งแรง/ปกติ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาพรวม

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอ พัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.19	0.343	มาก	5
2. ด้านการศึกษา	4.27	0.369	มาก	2
3. ด้านนันทนาการ	4.10	0.459	มาก	6
4. ด้านที่อยู่อาศัย	4.20	0.390	มาก	4
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.25	0.440	มาก	3
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.35	0.461	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.23	0.294	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.294$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.461$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.369$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.440$) ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.390$) ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.343$) และด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.459$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านสุขภาพอนามัย

ด้านสุขภาพอนามัย	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1. การเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.22	0.488	มาก	2
2. สถานบริการของรัฐจัดให้มีบริการคำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.21	0.494	มาก	4
3. จัดให้มีบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อยโอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย	4.15	0.504	มาก	10
4. ต้องการให้มีการจัดบริการรักษาพยาบาลผู้ด้อยโอกาสที่บ้าน	4.16	0.537	มาก	8
5. ต้องการให้มีการจัดบริการรถรับ - ส่งผู้ด้อยโอกาสจากบ้านไปยังสถานพยาบาล	4.16	0.646	มาก	9
6. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	4.24	0.652	มาก	1
7. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานพยาบาล	4.21	0.610	มาก	5
8. ต้องการได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	4.18	0.560	มาก	7
9. ต้องการให้สถานพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเท่าเทียมกับใช้บริการอื่น	4.20	0.536	มาก	6
10. ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.22	0.526	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.19	0.555	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านสุขภาพอนามัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.555$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.652$) รองลงมาคือ การเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการดูแลสุขภาพ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.488$) และต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.526$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
11. ต้องการทุนการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว	4.26	0.505	มาก	4
12. ต้องการได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว	4.27	0.498	มาก	3
13. ต้องการขอรับเงินสงเคราะห์ ช่วยเหลือเพื่อลดภาระด้านการศึกษาของตนเองและบุคคลในครอบครัว	4.19	0.495	มาก	6
14. ต้องการคำแนะนำในการขอสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กยศ.)	4.22	0.550	มาก	5
15. ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่ทำจำเป็นต่อผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้	4.31	0.606	มาก	2
16. ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสม	4.36	0.556	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.27	0.535	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.535$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้ด้อยโอกาสตาม

ความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.556$) รองลงมาคือ ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31, \sigma = 0.606$) และต้องการได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27, \sigma = 0.498$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านนันทนาการ

ด้านนันทนาการ	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
17. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสม	4.22	0.535	มาก	1
18. ต้องการจัดให้มีมุมพักผ่อน	4.16	0.537	มาก	2
19. ต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ	4.04	0.542	มาก	4
20. ต้องการให้มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อการนันทนาการ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนา	4.03	0.571	มาก	5
21. ต้องการการสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ	4.06	0.596	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.10	0.556	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านนันทนาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10, \sigma = 0.556$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22, \sigma = 0.535$) รองลงมาคือ ต้องการจัดให้มีมุมพักผ่อน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16, \sigma = 0.537$) และต้องการการสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06, \sigma = 0.596$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านที่อยู่อาศัย

ด้านที่อยู่อาศัย	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
22. ต้องการให้มีการจัดบริการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส	4.22	0.538	มาก	2
23. ต้องการให้มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉิน กรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ด้อยโอกาส	4.24	0.536	มาก	1
24. ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส	4.22	0.535	มาก	3
25. ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง	4.15	0.464	มาก	5
26. ต้องการให้จัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.17	0.469	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.20	0.509	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านที่อยู่อาศัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.509$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการให้มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉิน กรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.536$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการจัดบริการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.538$) และต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.535$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
27. ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในอาคารสถานที่สาธารณะ	4.22	0.510	มาก	3

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
28. ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง	4.21	0.519	มาก	4
29. ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ทางเดิน ห้องสุขา ที่จอดรถ ถังขยะ โรงอาหารที่สะอาด น้ำดื่ม ฯลฯ	4.30	0.537	มาก	1
30. ต้องการได้รับคำแนะนำและการปรึกษาบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ	4.29	0.555	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.25	0.530	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.530$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ทางเดิน ห้องสุขา ที่จอดรถ ถังขยะ โรงอาหารที่สะอาด น้ำดื่ม ฯลฯ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.537$) รองลงมาคือ ต้องการได้รับคำแนะนำและการปรึกษาบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.555$) และต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในอาคารสถานที่สาธารณะ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.510$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
31. ต้องการให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.31	0.515	มาก	6

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
32. ต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ค่าการ จัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี	4.36	0.543	มาก	3
33. ต้องการให้มีหน่วยงานให้การช่วยเหลือด้านการ มีงานทำแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.38	0.559	มาก	2
34. ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับ ผู้ด้อยโอกาสในระดับอำเภอ	4.38	0.561	มาก	1
35. ต้องการการสนับสนุนงบประมาณประกอบ อาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ดูแล	4.34	0.551	มาก	4
36. ต้องการการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	4.34	0.572	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.35	0.550	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์กรบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.550$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสในระดับอำเภอ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.561$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีหน่วยงานให้การช่วยเหลือด้านการมีงานทำแก่ผู้ด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.559$) และต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ค่าการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.543$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจจากกลุ่มประชากร จำนวน 157 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Objective Congruence: IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.875 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ประเภทผู้ด้อยโอกาสเรื่องครอบครัวยากจน มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) มีสถานภาพสมรสเป็นโสด มีอาชีพ ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 20,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน และมีสุขภาพแข็งแรง/ปกติ

2. ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

เหมาะสมในระดับหนึ่งแล้ว ถึงแม้ว่าในบางด้านจะยังไม่มี ความเหมาะสมเท่าใดนัก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านสุขภาพอนามัย และ 6) ด้านนันทนาการ ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จาตุรัตน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษาเรียนรู้ โดยมีแนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) จัดสวัสดิการตามความต้องการของผู้สูงอายุ 2) จัดสวัสดิการตามสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุ โดยจัดสวัสดิการตามช่วงวัยและลักษณะของผู้สูงอายุ และ 3) การจัดสวัสดิการที่เน้นการประสานงานในรูปแบบเครือข่ายที่มีท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ได้การศึกษาเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ในแต่ละด้านในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากและค่าใช้จ่ายในการใช้บริการเทศบาลตำบลลำทับ จะมีผลต่อความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ กล่าวคือหากมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ เทศบาลตำบลลำทับน้อย จะทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น ปัจจัยด้านอายุพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยจะมีผลทำให้มีความต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น และหากรายได้ของผู้สูงอายุน้อยจะทำให้ความต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ควรพิจารณาสถานภาพของผู้สูงอายุ ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ เทศบาลตำบล ลำทับ พิจารณาถึงรายได้ อายุ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทุมพร ศตตะกูรณะ (2557) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่น ๆ นั้นผู้สูงอายุมีความต้องการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่น ๆ นั้นผู้สูงอายุมีความต้องการระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านสุขภาพอนามัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดให้มีบริการทางการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อยโอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอดอนสัก จังหวัดลพบุรี ควรมีการส่งเสริมให้

ผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงระบบสุขภาพเพื่อรองรับผู้ด้อยโอกาส เช่น การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส โดยการให้ความรู้ และคำแนะนำ ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการรักษาแผนไทย เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้เป็นปกติ

1.2 ด้านการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการขอรับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อลดภาระด้านการศึกษาของตนเอง และบุคคลในครอบครัว ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ในการใช้เครื่องมือในการประกอบอาชีพ เพราะผู้ด้อยโอกาสส่วนใหญ่มีรายได้น้อยจึงไม่สามารถส่งเสียบุตรให้ศึกษาเล่าเรียนได้ ดังนั้นผู้ด้อยโอกาสควรใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น รู้จักประหยัดอดออม สร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับครอบครัว การใช้จ่ายไม่ควรเกิดจากรายได้ และให้การสนับสนุนการศึกษา จะประสานงานกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี และหน่วยงานที่มีโครงการสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อขอรับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือให้แก่ผู้ด้อยโอกาส

1.3 ด้านนันทนาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อการนันทนาการ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนา ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรมีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมงานอดิเรก เช่น งานฝีมือ ทำอาหาร จัดสวน เป็นต้น เพื่อความผ่อนคลายและฝึกจิตใจ และสมอง ผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ชุมชนได้อย่างปกติสุขและยั่งยืน

1.4 ด้านที่อยู่อาศัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จะดำเนินการประสานงานไปทางพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี เพื่อพิจารณาหาสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสในเขตพื้นที่ใกล้เคียง

1.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรมีการสำรวจข้อมูลผู้ด้อยโอกาสที่อาศัยอยู่ตามลำพัง และวางแผนการดูแลร่วมกับ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครต่าง ๆ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในชุมชนเพื่อดูแล และป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้ด้อยโอกาส เช่น ปัญหาการถูกทารุณกรรม ปัญหาการถูกล่อลวง ปัญหาการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และปัญหาการถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

1.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและผู้ด้อยโอกาส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรส่งเสริมการดำรงชีวิตหรือ

การประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น รู้จักการประหยัดอดออม สร้างรายได้ที่มั่นคง สร้างงานที่มีรายได้ได้อย่างยั่งยืน การใช้จ่ายไม่ควรเกิดจากรายได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสเพื่อนำไปพัฒนา การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอนานาชาติ จังหวัดลพบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการถูกทอดทิ้งของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอนานาชาติ จังหวัดลพบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บรรณานุกรม

- กมลชนก ขำสุวรรณ. (2555). ผู้ด้อยโอกาส: โจทย์ใหญ่เมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. **ประชากรและการพัฒนา, 32(6), 9.**
- กรมประชาสัมพันธ์. (2536). **ทำเนียบองค์การแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาสังคม.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). **พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสย์.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2545). **หลักสถิติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. (2536). **พื้นฐานทฤษฎีสังคมสงเคราะห์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ. (2539). **แผนพัฒนาสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539).** เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 257 เล่มที่ 18/2537, อาจถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ. (2542). **การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- งามรดา ประเสริฐสุข, และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2564). **การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ. วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 4(2), 73-85.**
- จรัสพร สีด้วง. (2560). **การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. (2535). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงษ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณฤทัย เกตุหอม. (2555). **ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ดาวราย ลิมสายหัว (2562). **การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.), 21(1), 65-79.**
- ทัศนีย์ ลักขณาภิชนซซ์. (2545). **การสังคมสงเคราะห์ชุมชน: มรรควิธีสู่ชุมชนเข้มแข็ง** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระ ศรีธรรมรักษ์, และวิทย์ ชนะภัย. (2538). **สวัสดิการสังคม.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2555). **ทฤษฎีและการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงลักษณ์ เทวกุล ณ อยุธยา. (2534). **นักสังคมสงเคราะห์ 3 ตรงตามหลักสูตร สังคมสงเคราะห์ ทั้ง 6 สาขา**. กรุงเทพฯ: (ม.ป.ท.).
- นันทนีย์ ไชยสุต. (2516). **หลักทฤษฎีเบื้องต้นของการสังคมสงเคราะห์**. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิคม จันทรวินิจ. (2525). **แรงงานไทยกับสหภาพแรงงาน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- _____. (2531). **ประเทศไทยกับประมวลกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา สุวรรณแสง ตุมรสุนทร. (2525). **การสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2542). **เทคนิคการสร้างและการรวบรวมข้อมูล** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ปีแอนด์บี.
- ปกรณ์ อังคฺสิงห์. (2511). **การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.
- พงษ์กฤษณ มงคลสินธุ์. (2536). **พัฒนาการแนวคิดที่ว่าด้วยสวัสดิการสังคม ในยุทธศาสตร์เชิงรุก เพื่องานสวัสดิการสังคม**. รายงานการประชุมทางวิชาการสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ประจำปี 2535, อ้างถึงใน วันทนีย์ วาสิกะสิน, และคนอื่น ๆ. (2547). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ สวัสดิการสังคมสงเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณภัทร ใจเอื้อ. (2563). **แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบล เนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์, 8(3), 39 - 54.**
- พรรณิ ประจวบเหมาะ. (2523). **การสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546. (2546). **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 94ก หน้า 6**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER076/GENERAL/DATA/0000/00000457.PDF>
- พุทธทาสภิกขุ. (2542). **ธรรมโฆษณ: ขุมทรัพย์ทางปัญญา**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- มาริสสา ภูเพ็ชร. (2535). **สวัสดิการสังคม: แนวคิดและทฤษฎี**. **วารสารสังคมสงเคราะห์, 7(1), 21-25**, อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม. (2549). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ยุพา วงศ์ไชย. (2534). **ทฤษฎีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอส ดับบลิว คอนซัลแทนท์.
- ยุวณี เกษมสินธ์. (2553). **สภาพและปัญหาการจัดการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ระพีพรรณ คำหอม. (2549). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____, และคนอื่น ๆ. (2542). **การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (2540). **รัฐธรรมนูญกับผู้สูงอายุ**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก https://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509155819_1.pdf.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). **ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 2 – 15**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2561-02/NALT-radioscript-rr2561-feb6.pdf>.
- รัตนา ปันจิติ. (2557). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสของเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมืองจังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารงานประมง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เรณู โชติติลล. (2523). **เอกสารวิชาการหลักสูตรนักบริหารงานประมงสงเคราะห์ เล่มที่ 1**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ. (2542). **การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย, กมลทิพย์ ชลิ่งธรรมเนียม, และนพนัฐ จำปาเทศ. (2561). **การพัฒนากระบวนการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุด้วยโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 26(1), 95 – 119.**
- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2555). **ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารงานประมง มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชาูปถัมภ์.
- วันทนี วาสิกะสิน, และคนอื่น ๆ. (2547). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสงเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนี วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, และกิติพัฒน์ นนทปัทมดลย์. (2557). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจิตร ระวิวงศ์. (2532). **อนาคตของสวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบัน**. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง สวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาสังคมวิทยา, อ้างถึงใน วันทนี วาสิกะสิน, และคนอื่น ๆ. (2547). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสงเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภา ฐสรานนท์. (2550). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วาสนา จาตุรัตน์. (2560). แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 9(2), 295 – 318.
- ศรีทับทิม พานิชพันธ์. (2534). บริการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย. **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**, 2(1), 52-86.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2564). การพัฒนาตัวเองเพื่อเตรียมตัวสู่โลก VUCA World. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30, 2565, จาก <https://www.sasimasuk.com>.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2554). **ประชากรและสังคม 2554 จุดเปลี่ยนประชากร จุดเปลี่ยนสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: ประชากรและสังคม.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). **สิทธิและสวัสดิการเพื่อประชาชน**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30, 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER089/GENERAL/DATA/0000/00000148.PDF>
- _____. (2564). **รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2564**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30 2565, จาก <file:///C:/Users/koyakaya/Downloads/62a1a18653280.pdf>.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดลพบุรี. (2562). **แผนปฏิบัตินโยบายประจำปี พ.ศ. 2562**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30, 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER9/DRAWER018/GENERAL/DATA/0000/00000780.PDF>
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2554). **ระเบียบสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ว่าด้วยการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู พ.ศ. 2554**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2554/E/087/2.PDF>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3783.
- _____. (2545). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3784.
- _____. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/download/article/article_20160323112418.pdf.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf.
- _____. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม. (2554). **สิทธิประโยชน์และแหล่งบริการสำหรับผู้ด้อยโอกาสและทำเนียบองค์กรเครือข่าย**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2558). การจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. **วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย**, 7(1), 25 – 37.
- สุภัทรา แก้วชาญศิลป์. (2540). **การจัดสวัสดิการสังคมและสังคม**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์.
- สุวรรณ รื่นยศ. (2512). **การประชาสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย, อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ. (2542). **การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สุวรรีย์ ศิริโกภาภิรมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา**. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา. (2562). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) (ฉบับทบทวน ปี 2562) ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2563). **แผนชุมชนระดับตำบล ประจำปี 2563**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2564). **ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2565). **แผนชุมชนระดับตำบล ประจำปี 2565**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- อภิญา เวชชัย, และ ศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2546). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนคนด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม**. ชุดโครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส โปรดัก.
- อุทุมพร ศตะกุ่มระ. (2557). **ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก**. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**, 7(1), 129-138.
- Allen Pincus, & Anne Minahan. (1973). **Social Work Practice: Model and Method**. Itasca, Ill., Peacock.
- Arthur, E. Fink. (1974). **The Field of Social Work**. New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Bertha, C. Reynolds. (1935). Social casework: What is its place in the world today? Reprinted in Families in Society. **The Journal of Contemporary Human Services, (September)**, 453-459.
- Cronbach, L. J. (1971). **Educational Measurement** (2nd ed.). Washington DC: American Council on Education.
- Federico, Ronald C. (1980). **The Social Welfare Institution**. Lexington, Massachusetts: D.C. Heath and Company, อ้างถึงใน วันทนีย์ วาสิกะสิน, และคนอื่น ๆ. (2547). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสงเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Friedlander, Walter A., & Robert, Q. Apte. (1980). **Introduction to Social Welfare**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, อ้างถึงใน วันทนีย์ วาสิกะสิน, และคนอื่น ๆ. (2547). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสงเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Guralnik, D. B. (1973). **Webster's New World Dictionary of American Language**. Ohio: Willam Collins and World Publishing, อ้างถึงใน ยุวณี เกษมสินธ์. (2553). **สภาพและปัญหาการจัดการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Helen, I. Clarke. (1947). **Principles and Practice of Social Work**. New York: D. Appleton-Century.
- Herbert, H. Stroup. (1960). **Social Work an Introduction to the Field** (2nd ed.). New York: American Book.
- Howard Goldstien. (1974). **Social Work Practice: A Unitary Approach**. Columbia: University of South Carolina Press.
- Mary Richmond. (1992). **Social Diagnosis**. New York: Russell Sage Foundation.
- Max Siporin. (1975). **Introduction to Social Work Practice**. New York: Macmillan.
- Midgley, James. (1995). **Social Development: The Developmental Perspective in Social Welfare**. London, Thousand Oaks, CA and New Delhi: Sage, อ้างถึงใน ทศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. (2545). **การสังคมสงเคราะห์ชุมชน: มรรควิธีสู่ชุมชนเข้มแข็ง** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Rex, A. Skidmore. (1964). **Society in Action: The Theory of Social Becoming**. New York: Appleton-Century-Crlfts.
- Robert, L. Barker. (1995). **The Social Work Dictionary**. Michigan: National Association of Social Workers.

- Turner, John. (1974). **Development and Administration: Operational Implication for Social Welfare**. New York: United States Committee, International Council on Social Welfare, อ้างถึงใน วันทนาญ์ วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, และ กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. (2557). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Walter A. Friedlander. (1967). **Introduction to social welfare**. New Delhi: Prentice-Hall of India.
- Werner Boehm. (1958). **Social Welfare History Project**. Minnesota: University of Minnesota.
- Zofia, T. Butrym. (1976). **The Mature of Social Work**. London: The Macmillan Press.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วน
ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามในการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และสุขภาพ

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รวม 6 ด้านคือ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านนันทนาการ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 6) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบ ทุกข้อ ทุกตอน ตามสภาพความเป็น ความเห็นของท่าน มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อผลของการวิจัยครั้งนี้จะได้มีคุณค่าต่อการศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยจะใช้คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามนี้เพื่อการวิจัยเรื่องนี้เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20 - 30 ปี

31 - 40 ปี

41 - 60 ปี

มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป

3. ประเภทผู้ด้อยโอกาส

เด็ก/เยาวชน

ครอบครัวยากจน

ผู้พิการ

ผู้สูงอายุ

4. ระดับการศึกษา

ไม่ได้เรียนหนังสือ

ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6)

มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)

5. สถานภาพสมรส

โสด

สมรส

หม้าย

หย่าร้าง/แยกกันอยู่

6. อาชีพ

ไม่ได้ประกอบอาชีพ

พนักงานบริษัทเอกชน

รับจ้าง / แม่บ้าน

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ต่ำกว่า 20,000 บาท

20,001 บาท ขึ้นไป

9. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

1 - 2 คน

3 - 4 คน

5 - 6 คน

7 คนขึ้นไป

10. สุขภาพ

แข็งแรง/ปกติ

พิการ

ไม่แข็งแรง/มีโรคประจำตัว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด ให้ครบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นร่วมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านสุขภาพอนามัย						
1	การเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
2	สถานบริการของรัฐจัดให้มีบริการคำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้ด้อยโอกาส					
3	จัดให้มีบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อยโอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย					
4	มีการจัดบริการรักษาพยาบาลผู้ด้อยโอกาสที่บ้าน					
5	มีการจัดบริการรถรับ – ส่ง ผู้ด้อยโอกาสจากบ้านไปยังสถานพยาบาล					
6	มีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน					
7	มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานพยาบาล					
8	ได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย					
9	สถานพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเท่าเทียมกับใช้บริการอื่น					
10	มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาส					
ด้านการศึกษา						
11	มีทุนการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว					
12	การสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว					
13	รับเงินสงเคราะห์ ช่วยเหลือเพื่อลดภาระด้านการศึกษาของตนเองและบุคคลในครอบครัว					

ข้อ	การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	คำแนะนำในการขอสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กยศ.)					
15	ได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่ทำเป็นประจำต่อผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้					
16	ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสม					
ด้านนันทนาการ						
17	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสม					
18	จัดให้มีมุมพักผ่อน					
19	การจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ					
20	มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อนันทนาการ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนา					
21	การสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ					
ด้านที่อยู่อาศัย						
22	มีการจัดบริการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส					
23	มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉิน กรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ด้อยโอกาส					
24	มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส					
25	มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง					
26	จัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย					
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						
27	มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในอาคารสถานที่สาธารณะ					
28	มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง					

ข้อ	การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
29	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ทางเดิน ห้องสุขา ที่จอดรถ ถึงขยะ โรงอาหารที่สะอาด น้ำดื่ม ฯลฯ					
30	ได้รับคำแนะนำและการปรึกษาบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ					
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส						
31	มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส					
32	มีการจัดการสงเคราะห์ค่าการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี					
33	มีหน่วยงานให้การช่วยเหลือด้านการมีงานทำแก่ผู้ด้อยโอกาส					
34	มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสในระดับอำเภอ					
35	การสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ดูแล					
36	การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร.อังคณา อุดมพันธ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. นายณรงค์ศักดิ์ ทองประเสริฐแสง	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วน
ตำบลสะแกราบ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
3. นางชนิษฐา ภูษา	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ พัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ค
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ มนส. วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.อังคณา อุดมพันธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ กำลังดำเนินการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ
องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา
เกิดผล ประสพศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พิจารณาเห็นว่า
ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือ
วิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๕/๙๓๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายณรงค์ศักดิ์ ทองประเสริฐแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงการการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ กำลังดำเนินการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ
องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา
เกิดผล ประสพศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พิจารณาเห็นว่า
ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๓๖๔๒ ๗๔๘๕ - ๙๓ ต่อ ๔๐๐๑๒, ๐ ๓๖๔๑ ๑๑๕๐

โทรสาร ๐ ๓๖๔๑ ๑๑๕๐

Email : human_True@hotmail.com

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๕/๙๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนราายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางชนิษฐา ภูเขา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ กำลังดำเนินการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของ
องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา
เกิดผล ประสพศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พิจารณาเห็นว่า
ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านกรวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๓๖๔๒ ๙๔๘๕ - ๙๓ ต่อ ๔๐๐๑๒, ๐ ๓๖๔๑ ๑๑๕๐

โทรสาร ๐ ๓๖๔๑ ๑๑๕๐

Email : human_Trui@hotmail.com

ภาคผนวก ง
การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (ค่า IOC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (ค่า IOC)
เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วน
ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามในการวิจัยฉบับนี้ อยู่ในขั้นตอนการศึกษา การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถาม
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ
4. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

เกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC

 1. ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 2. ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 3. ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นไม่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
5. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์
 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2.	อายุ ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ มากกว่า 40 ปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3.	ประเภทผู้ด้อยโอกาส ☐ เด็ก ☐ สตรี ☐ ผู้ด้อยโอกาส ☐ ผู้พิการ ☐ ผู้สูงอายุ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ...)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	เพิ่มประเภทผู้ด้อยโอกาส “ครอบครัวยากจน”
4.	ระดับการศึกษา ☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ ☐ ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
5.	สถานภาพสมรส ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หม้าย ☐ หย่าร้าง/แยกกันอยู่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
6.	อาชีพ ☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	ตัดพนักงานบริษัทเอกชนออกเนื่องจากซ้ำ

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ☐ รับจ้าง / แม่บ้าน ☐ เกษตรกรรม ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)						
7.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ☐ ต่ำกว่า 2,000 บาท ☐ 2,001 - 3,000 บาท ☐ 3,001 - 4,000 บาท ☐ 4,001 - 5,000 บาท ☐ 5,001 - 6,000 บาท ☐ 6,001 - 7,000 บาท ☐ 7,001 - 8,000 บาท ☐ สูงกว่า 8,000 บาท	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	ควรตัดออก เนื่องจากซ้ำ กับข้อ 8
8.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,001 - 15,000 บาท ☐ 15,001 - 20,000 บาท ☐ 20,001 - 25,000 บาท ☐ 25,001 - 30,000 บาท ☐ 30,001 - 35,000 บาท ☐ 35,001 - 40,000 บาท ☐ สูงกว่า 40,000 บาท	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
9.	จำนวนสมาชิกในครอบครัว ☐ 1 - 2 คน ☐ 3 - 4 คน ☐ 5 - 6 คน ☐ 7 คนขึ้นไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
10.	สุขภาพ ☐ แข็งแรง/ปกติ ☐ มีปัญหา/มีโรคประจำตัว ☐ ต้องพบหมออย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	ปรับแก้ไข ตัวเลือก - แข็งแรงปกติ - พิการ - ไม่แข็งแรง/มี โรคประจำตัว

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
							- ต้องพบแพทย์ เป็นประจำ/ ต่อเนื่อง
11.	ท่านเป็นผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการ สงเคราะห์จากองค์การบริหารส่วน ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้	ควรตัดออก เนื่องจาก ผู้ตอบ แบบสอบถาม เป็น ผู้ด้อยโอกาส อยู่แล้ว
12.	ท่านเคยได้รับการสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส จากองค์การบริหารส่วน ตำบลช่องสาริกาอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประเภทใดบ้าง (ตอบ ได้หลายข้อ) ☐ การศึกษา การศาสนา และข้อมูล ข่าวสาร ☐ ประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่ เหมาะสม ☐ มีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม (ชมรมต่าง ๆ) ☐ การช่วยเหลือแนะนำด้านสุขภาพ ☐ ให้คำปรึกษาด้านปัญหาคุณภาพ ชีวิต ☐ การจัดที่พัก อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ☐ เงินสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	ควรเปลี่ยน ตัวเลือกเป็น ตัวแปร 6 ด้าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเพื่อวัดระดับความคิดเห็นของท่านต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ดังนี้ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย และน้อยที่สุด

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านสุขภาพอนามัย							
1	การเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2	สถานบริการของรัฐและจัดให้มีบริการคาปรึกษาทั่วไปแก่ผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3	จัดให้มีบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อยโอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
4	ต้องการให้มีการจัดบริการรักษาพยาบาลที่บ้านผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการให้มีการจัดบริการรักษาพยาบาลผู้ด้อยโอกาสที่บ้าน
5	ต้องการให้มีการจัดบริการรถรับ-ส่ง ผู้ด้อยโอกาสจากบ้านไปยังสถานพยาบาล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
6	ต้องการได้รับความสะดวก โดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
7	ต้องการได้รับความสะดวก โดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานพยาบาล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
8	ต้องการได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
9	ต้องการให้สถานพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ด้อยโอกาสเท่าเทียมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการให้สถานพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเท่าเทียมกับใช้บริการอื่น
10	ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ด้านการศึกษา							
11	ต้องการทุนการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
12	ต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว
13	ต้องการขอรับเงินสงเคราะห์เพื่อลดภาระด้านการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการขอรับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อลดภาระด้านการศึกษาของตนเองและบุคคลในครอบครัว

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
14	ต้องการการแนะนำในการขอสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา (กยศ.)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการคำแนะนำในการขอสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กยศ.)
15	ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้
16	ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสม
ด้านนันทนาการ							
17	ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
18	ต้องการจัดให้มีมุมพักผ่อน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
19	ต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
20	ต้องการให้มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อการนันทนาการ เช่น วัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนา						
21	ต้องการการสนับสนุน กิจกรรมด้านกีฬาและ นันทนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ด้านที่อยู่อาศัย							
22	ต้องการให้มีการจัดบริการ ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับ ผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการ ให้มีการจัดบริการ ซ่อมแซมและ ปรับปรุงที่อยู่อาศัย ให้กับผู้ด้อยโอกาส
23	ต้องการให้มีการจัดบริการ บ้านพักฉุกเฉิน กรณีที่มี ปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยสำหรับ ผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
24	ต้องการให้มีการจัดโครงการ แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่ อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
25	ต้องการให้มีการจัดตั้งสถาน สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่าง ทั่วถึง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
26	ต้องการให้จัดสวัสดิการ สถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ประเภทไม่เสียค่าใช้จ่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็น ต้องการ ให้จัดสวัสดิการ สถานสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาสโดยไม่ เสียค่าใช้จ่าย
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน							
27	ต้องการให้มีการจัดการด้าน รักษาความสงบและความ ปลอดภัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ในอาคารสถานที่สาธารณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
28	ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐ และ เอกชน รับผิดชอบช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง
29	ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ทางเดิน ห้องสุขา ที่จอดรถ ถังขยะ โรงอาหารที่สะอาด น้ำดื่ม ฯลฯ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
30	ต้องการการบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการได้รับคำแนะนำและการบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ
ด้านการแก้ไขปัญหาคความยากจนและด้อยโอกาส							
31	ต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาสที่ขาดผู้ดูแล และไม่สามารถประกอบอาชีพได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
32	ต้องการให้มีการจัดการ สงเคราะห์ในการจัดงานศพ ตามประเพณี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการ ให้มีการจัดการ สงเคราะห์ค่าการ จัดการศพผู้สูงอายุ ตามประเพณี
33	ต้องการให้มีหน่วยงาน ติดต่อประสานให้แก่ ผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการ ทำงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	แก้ไขเป็นต้องการ ให้มีหน่วยงานให้ การช่วยเหลือด้าน การมีงานทำแก่ ผู้ด้อยโอกาส
34	ต้องการให้มีศูนย์บริการทาง สังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสใน ระดับอำเภอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
35	ต้องการการสนับสนุน งบประมาณประกอบอาชีพ สำหรับผู้ด้อยโอกาส หรือ ผู้ดูแล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
36	ต้องการการฝึกอบรมฝีมือ แรงงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ค่า IOC					0.978		

ภาคผนวก จ
การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.875	36

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
สุขภาพ1	147.6667	55.126	.082	.877
สุขภาพ2	147.6667	55.126	.082	.877
สุขภาพ3	147.6667	54.092	.210	.875
สุขภาพ4	147.5333	52.602	.366	.872
สุขภาพ5	147.5333	51.637	.495	.869
สุขภาพ6	147.4333	51.495	.485	.869
สุขภาพ7	147.4667	52.740	.332	.873
สุขภาพ8	147.5667	50.737	.503	.869
สุขภาพ9	147.5333	49.844	.594	.866
สุขภาพ10	147.5000	52.466	.374	.872
ศึกษา11	147.6000	54.455	.172	.875
ศึกษา12	147.6000	54.455	.172	.875
ศึกษา13	147.7000	53.803	.356	.872
ศึกษา14	147.4667	53.499	.278	.874
ศึกษา15	147.4333	53.013	.340	.872
ศึกษา16	147.5000	53.293	.315	.873
นันทนาการ17	147.6667	53.540	.369	.872
นันทนาการ18	147.7000	53.321	.453	.871

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
นันทนาการ19	147.7667	53.220	.352	.872
นันทนาการ20	147.8667	50.533	.500	.869
นันทนาการ21	147.8667	50.533	.500	.869
อาศัย22	147.6667	52.230	.493	.869
อาศัย23	147.7000	52.907	.417	.871
อาศัย24	147.6667	52.575	.440	.870
อาศัย25	147.8333	55.730	.000	.876
อาศัย26	147.8333	55.730	.000	.876
ปลอดภัย27	147.7333	53.306	.385	.872
ปลอดภัย28	147.7333	52.409	.444	.870
ปลอดภัย29	147.5667	51.151	.578	.867
ปลอดภัย30	147.5667	50.944	.607	.867
ยากจน31	147.6000	52.110	.553	.869
ยากจน32	147.5000	51.776	.540	.868
ยากจน33	147.4333	52.599	.399	.871
ยากจน34	147.5000	53.017	.356	.872
ยากจน35	147.5333	53.361	.316	.873
ยากจน36	147.5667	53.771	.221	.875

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุนทรี สุวรรณรงค์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 25 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2520
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	230 หมู่ 6 ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักพัฒนาชุมชน ฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการสังคม กองสวัสดิการสังคม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยีละโว้ จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2543 บัญชีบัณฑิต (บช.บ) สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2567 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี